

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

Πτυχιακή Εργασία

Με θέμα:

Επιταγές, Γραμμάτια - Εισπρακτέα,
Πληρωτέα (Σύμφωνα με το Ε.Λ.Σ. και την
Νομοθεσία)

Καθηγήτρια:
Μήλια Βανέσα

Μετέχοντες σπουδαστές:
Μουζή Σταυρούλα
Μουζάκη Μάρθα
Βούλτσου Αθηνά

ΠΑΤΡΑ 1997

ΑΡΙΘΜΟΣ	2158
ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	1
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	4
ΜΕΡΟΣ Α΄	6
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ.....	6
Ορισμός Συναλλαγματικής	6
Ιστορική εξέλιξη	6
Πρόσωπα στην Συναλλαγματική	7
Τυπικά στοιχεία της συναλλαγματικής.....	8
Ικανότητα για ανάληψη υποχρέωσης από συναλλαγματική	16
Ελλιπής Συναλλαγματική	17
Η αποδοχή της συναλλαγματικής.....	19
Τριτεγγύηση Συναλλαγματικής	21
Οπισθογράφηση Συναλλαγματικής.....	23
Αρχές που διέπουν την οπισθογράφηση.....	24
Είδη οπισθογράφησης	25
<i>Παραδείγματα πλήρους οπισθογραφήσεως.....</i>	<i>25</i>
<i>Παράδειγμα λευκής οπισθογραφήσεως.....</i>	<i>25</i>
<i>Παράδειγμα λευκότετης οπισθογράφησης.....</i>	<i>26</i>
Δικαιώματα του κομιστή ο οποίος απέκτησε τη συναλλαγματική με λευκή οπισθογράφηση.....	26
Αποτέλεσμα της οπισθογράφησης	27
<i>Ευθύνη εκδότη και οπισθογράφου</i>	<i>27</i>
<i>Η αρχή του απροβλήτου των ενστάσεων.....</i>	<i>28</i>
Οπισθογράφηση λόγω πληρεξουσιότητας.....	29
Οπισθογράφηση λόγω ενεχύρου	30
Νομιμοποίηση του κατόχου.....	31
Πληρωμή Συναλλαγματικής	32
Διαμαρτυρικό.....	35
<i>α) Διαμαρτυρικό για μη αποδοχή</i>	<i>35</i>
<i>β) Διαμαρτυρικό για τη μη πληρωμή.....</i>	<i>36</i>
Περιεχόμενο διαμαρτυρικού.....	37
Αναγωγή.....	37

Επισυναλλαγματική	40
Υπεύθυνοι από τη συναλλαγματική	40
Ρήτρες συναλλαγματική	41
Συναλλαγματική ευκολίας	43
Τα γραμμάτια και η λογιστική τους	44
Πράξεις επί των γραμματίων και συναλλαγματικών	49
Λογιστικές εγγραφές	50
Α) Δάνειο με υπογραφή γραμματίου	50
β) Ανανέωση γραμματίου	52
γ) Γραμμάτια σε καθυστέρηση	55
δ) Γραμμάτια παρά τρίτους ή παρά τη τράπεζα «Α» για είσπραξη	61
ε) Δάνειο με ενέχυρο γραμμάτια	66
στ) Προεξόφληση γραμματίων και συναλλαγματικών	67
Υπολογισμός προεξοφλήματος:	73
Αναγωγή των γραμματίων εισπρακτέων	77
Γραμμάτια ευκολίας και η λογιστική τους	79
ΜΕΡΟΣ Β΄	84
ΕΠΙΤΑΓΗ	84
Είδη Επιταγών (Συνοπτικά)	85
Ιδιωτικές επιταγές:	85
Επιταγές Δημοσίου:	85
Ταχυδρομικές επιταγές:	86
Εγγυημένες επιταγές	86
Τακτικές και εκτακτές	87
Τυπικά στοιχεία της τραπεζικής επιταγής	91
Πρόσωπα στην τραπεζική επιταγή	92
Αλλοίωση επιταγής	94
Ελλιπής επιταγή	95
Ρήτρες επιταγών	95
Προθεσμία εμφάνισης της Επιταγής για πληρωμή	102
Οπισθογράφηση	108
Ανάκληση Επιταγής	111
Απώλεια επιταγής (απώλεια - καταστροφή - αφαίρεση με κλοπή κλπ)	114
Άρνηση πληρωμής	118

Γραφείο συμψηφισμού.....	120
Παραγραφή	121
Ακάλυπτες επιταγές - κυρώσεις.....	122
Παραδείγματα επιταγών	124
Ομοιότητες και διαφορές συναλλαγματικής, γραμματίου σε διαταγή και επιταγή	126
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	130

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η Εργασία αυτή έχει σαν σκοπό να μας κάνει γνωστό τον τρόπο λειτουργίας των συναλλαγματικών και επιταγών όπως αυτός καθορίζεται μέσα από την νομοθεσία και το Ε.Λ.Σ.

Στην αρχή γίνεται μια αναφορά στην ιστορική εξέλιξη των συναλλαγματικών, επιταγών.

Σύμφωνα με την νομοθεσία: για την δημιουργία μιας συναλλαγματικής, επιταγής θα πρέπει υποχρεωτικά να παρέχονται στον τύπο της ορισμένα στοιχεία για να γίνεται αποδεκτή. Αν από την συναλλαγματική ή επιταγή λείπουν ένα ή περισσότερα τυπικά στοιχεία αυτή ονομάζεται ελλιπής.

Τα πρόσωπα που λαμβάνουν μέρος στην συν/κή ή στην επιταγή αφενός θα πρέπει να έχουν δικαιοπρακτική ικανότητα και αφετέρου τονίζουμε ποια είναι αυτά τα πρόσωπα.

Θα μιλήσουμε για το δικαίωμα οπισθογράφησης της συν/κής, επιταγής για διάφορους λόγους (πληρεξουσιότητα, ενέχυρο) και θα δούμε τι ισχύει στην πράξη, και τη σύμφωνα με το νόμο.

Αφού γίνει αποδοχή της συν/κής από τον πληρωτή-αποδέκτη, είτε με εγγύηση κάποιου ατόμου (τριτεγγυητής) επέρχεται η πληρωμή της συν/κής.

Εάν υπάρξει άρνηση της αποδοχής ή πληρωμής επέρχεται διαμαρτύρηση της συν/κής επιταγής.

Θα δούμε επίσης τι ισχύει σύμφωνα με το Α.Λ.Σ. το λογαριασμοί υπάρχουν, πως κινούνται; θα δώσουμε παραδείγματα τα οποία θα απεικονίζουμε σε λογιστικές εγγραφές. Παραδείγματα που θα αφορούν αποδοχή, πληρωμή, μεταβίβαση, ανανέωση, διαμαρτύρηση, συν/κών. Παραδείγματα με λογ/κές εγγραφές θα υπάρξουν και στις επιταγές.

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ

Ορισμός Συναλλαγματικής

Συναλλαγματικής είναι το έγγραφο που φέρει στο κείμενο την ονομασία «συναλλαγματική» και με το οποίο αυτός που ο υπογράφει, δηλαδή ο εκδότης, δίνει εντολή σε τρίτο πρόσωπο δηλαδή στον πληρωτή να πληρώσει σε ορισμένο τόπο και χρόνο ορισμένο χρηματικό ποσό στο λήπτη του εγγράφου ή σε διαταγή του.

Ιστορική εξέλιξη

Η συναλλαγματική εμφανίστηκε το 12^ο με 13^ο μ.χ. αιώνα στη Δυτική Ευρώπη η οποία την εποχή εκείνη ήταν διαιρεμένη σε μικρά κρατίδια και κάθε κρατίδιο είχε το δικό του νόμισμα.

Αρχικός σκοπός της συναλλαγματικής ήταν η μεταφορά χρημάτων. Με την πάροδο του χρόνου καθιερώθηκε η ρήτρα σε διαταγή με την οποία έγινε δυνατή η κυκλοφορία της και έτσι η συναλλαγματική έπαυσε να είναι όργανο μεταφοράς χρημάτων και μεταβλήθηκε σε όργανο πίστεως, όργανο δανεισμού. Σήμερα για τη μεταφορά χρημάτων χρησιμοποιείται άλλο έγγραφο, η επιταγή.

Αρχικά τη συναλλαγματική ρύθμιζαν οι εμπορικές συνήθειες και τα έθιμα. Η τεχνική όμως και η οικονομική πρόοδος, έκαναν τη συναλλαγματική, όργανα διεθνούς σημασίας και γι' αυτό κρίθηκε ότι θα

έπρεπε να ρυθμίζεται από ένα ενιαίο νόμο, ο οποίος θα ήτα ν δυνατό να εισαχθεί και να ισχύσει στα διάφορα κράτη.

Μετά τον πρώτο Παγκόσμιο πόλεμο, επιτροπή από νομομαθείς, υπό την αιγίδα της ΚΤΕ εκπόνησε ενιαίο νόμο για τις συναλλαγματικές και τα γραμμάτια, τον οποίο υπέβαλλε στη διεδνή διάσκεψη που συνήλθε στη Γενεύη το 1930.

Η συνδιάσκεψη αυτή κατέληξε στην υπογραφή τριών διεδνών συμβάσεων. Η πρώτη σύμβαση περιέχει το κείμενο του ενιαίου νόμου για τις συναλλαγματικές και τα γραμμάτια σε διαταγή, η δεύτερη κανόνες ιδιωτικού διεδνούς. δικαίου για τη συναλλαγματική και η τρίτη κανόνες για το χαρτόσημο.

Η Ελλάδα η οποία μετείχε στη διάσκεψη, υπέγραψε τις δύο πρώτες συμβάσεις.

Πρόσωπα στην Συναλλαγματική

Στη συναλλαγματική παίρνουν μέρος τρία πρόσωπα:

- α) Ο εκδότης της συναλλαγματικής.
- β) Ο πληρωτής, ο οποίος πρόκειται να την πληρώσει κατ ο οποίος από την στιγμή που θα την αποδεχτεί με την υπογραφή του καλείται και αποδέκτης και
- γ) Ο λήπτης, δηλαδή ο δικαιούχος της συναλλαγματικής.

Λήπτης ονομάζεται ο πρώτος κομιστής της συναλλαγματικής, ενώ εκείνοι που αποκτούν τη συναλλαγματική με οπισθογράφηση λέγονται

κομιστές.

Ενδέχεται η συναλλαγματική να περιλαμβάνει δύο πρόσωπα όταν ο εκδότης και ο λήπτης είναι το ίδιο πρόσωπο.

Πρέπει να σημειωθεί ότι η περίπτωση αυτή είναι η πιο συνηθισμένη στις συναλλαγματικές.

Εκτός από τα παραπάνω πρόσωπα τα οποία παίρνουν μέρος στην συναλλαγματική και τα οποία χαρακτηρίζονται ως αναγκαία πρόσωπα, είναι δυνατό να εμφανιστούν και άλλα πρόσωπα τα οποία χαρακτηρίζονται ως μη αναγκαία. Αυτά είναι:

1. Οπισθογράφοι, δηλαδή τα πρόσωπα τα οποία (εγγυώνται) μεταβιβάζουν με οπισθογράφιση την απαίτησή τους από τη συναλλαγματική.
2. Τριτεγγυητές, δηλαδή τα πρόσωπα τα οποία εγγυώνται για ορισμένο πρόσωπο από αυτά που αναφέρονται στη συναλλαγματική για ολόκληρο ή μέρος του ποσού της συναλλαγματικής
3. Οι παρεμβαίνοντες, δηλαδή πρόσωπα τα οποία σημειώνονται στη συναλλαγματική από τον εκδότη ή από τον οπισθογράφο ή από τον τριτεγγυητή και στα οποία ο κομιστής εντέλλεται να απευθυνθεί στην ανάγκη για πληρωμή ή για αποδοχή.

Τυπικά στοιχεία της συναλλαγματικής

Η συναλλαγματική είναι έγγραφο τυπικό, δηλαδή έγγραφο το οποίο πρέπει να περιέχει υποχρεωτικά, από το νόμο ορισμένα στοιχεία.

Τα τυπικά στοιχεία για την έκδοση ισχυρής συναλλαγματικής είναι τα εξής:

1. Η λέξη «συναλλαγματική» η οποία πρέπει να γράφεται μέσα στο κείμενο του τίτλου.

Αν η λέξη «συναλλαγματική» υπάρχει στο επάνω μέρος του εγγράφου ως επικεφαλίδα και δεν υπάρχει μέσα στο κείμενο αυτή είναι άκυρη ως συναλλαγματική.

2. Η εντολή πληρωμής ορισμένου χρηματικού ποσού. Αυτό στην πράξη εκφράζεται με τις λέξεις «πληρώσατε δυνάμει της παρούσης». Τα χρήματα τα οποία αναφέρονται ως πληρωτέα μπορούν να είναι είτε εγχώρια είτε και ξένα νομίσματα. Το πληρωτέο ποσό μπορεί να αναγραφεί ολογράφως αλλά και αριθμητικά και υπάρχει διαφορά μεταξύ τους, τότε ισχύει αυτό που έχει γραφεί ολογράφως. Αν δε το ποσό έχει γραφτεί πολλές φορές ολογράφως και αριθμητικά και υπάρχει διαφορά, τότε η συναλλαγματική ισχύει για το μικρότερο ποσό που αναγράφεται σε αυτή.

3. Το όνομα του πληρωτή. Για να είναι έγκυρη η συναλλαγματική ο νόμος απαιτεί να αναγράφεται το όνομα του πληρωτή, δηλαδή εκείνου ο οποίος θα πληρώσει το ποσό που αναφέρεται στην συναλλαγματική. Το όνομα και η διεύθυνση του πληρωτή γράφονται συνήθως στο κάτω και αριστερό μέρος της συναλλαγματικής.

Ως πληρωτές επιτρέπεται να αναφέρονται δύο ή περισσότεροι. Ο νόμος επιτρέπει να είναι πληρωτής της συναλλαγματικής ο ίδιος. Ο

εκδότης. Π.χ. έκδοση συναλλαγματικής σε υποκατάστημα. Στην περίπτωση αυτή η συναλλαγματική προσομοιάζει με το γραμμάτιο σε διαταγή επειδή ο εκδότης και ο οφειλέτης είναι το ίδιο πρόσωπο.

4. Ο χρόνος λήξης: Η συναλλαγματική μπορεί να λήγει:

α) Εν όγυ: Όταν η συναλλαγματική είναι πληρωτέα εν όγυ παρέχεται το δικαίωμα στον κομιστή της να την εμφανίσει στον πληρωτή αμέσως μετά την έκδοση και να ζητήσει την άμεση πληρωμή της. Η ρήτρα που μπαίνει στην συναλλαγματική που εκδίδεται εν όγυ είναι: πληρώσατε εν όγυ ή πληρώστε επί τη εμφανίσει ή πληρώσατε επί τη προσαγωγή ή άλλη ανάλογη.

Η συναλλαγματική που είναι πληρωτέα εν όγυ δημιουργεί για τον πληρωτή της μια επικίνδυνη εκκρεμότητα. Συγκεκριμένα, ο πληρωτής είναι υποχρεωμένος να διατηρεί στη διάθεσή του δικαιούχου το πληρωτέο ποσό το οποίο πρέπει να καταβάλλει αμέσως σε αυτόν που σε οποιαδήποτε στιγμή του εμφανίσει τη συναλλαγματική.

Για το λόγο αυτό ο νόμος περιορίζει χρονικά τη δυνατότητα εμφανίσεως της εν όγυ συναλλαγματικής προς πληρωμή και καθορίζει ότι αυτή πρέπει να εμφανισθεί για πληρωμή το πολύ μέσα σε ένα χρόνο από την έκδοση. Ο εκδότης όμως της εν όγυ συναλλαγματικής μπορεί να ορίσει και μεγαλύτερη προθεσμία μέσα στην οποία είναι δυνατή η εμφάνιση της συναλλαγματικής π.χ. δύο χρόνια ή και να τη μειώσει αντίθετα οι οπισθογράφοι της συναλλαγματικής μπορούν μόνο να μειώσουν το χρόνο εμφανίσεως. Ο εκδότης συναλλαγματικής που είναι πληρωτέα εν όγυ, μπορεί να απαγορεύσει την άμεση εμφάνιση της για

πληρωμή.

Στην περίπτωση αυτή η διορία εμφανίσεως της συναλλαγματικής προς πληρωμή αρχίζει από την πάροδο της προθεσμίας αυτής. Η πληρωμή της εν όψει συναλλαγματικής μπορεί να ζητηθεί έγκυρα με την εμφάνιση της συναλλαγματικής.

Το διαμαρτυρικό σε περίπτωση μη πληρωμής συντάσσεται αμέσως μετά την εμφάνιση και μη πληρωμή ή το πολύ σε ένα χρόνο από τη χρονολογία έκδοσης.

β) Μετά προθεσμίας από της όψεως. Στην περίπτωση αυτή ο εκδότης μπορεί να ορίσει ότι η συναλλαγματική η πληρωτέα εν όψει, δεν μπορεί να εμφανιστεί για πληρωμή πριν από την προθεσμία που σημειώνεται σε αυτήν.

Η προθεσμία της εμφανίσεως τότε αρχίζει από την ημέρα της εμφανίσεως. Παράδειγμα: η συναλλαγματική θα πληρωθεί 25 ημέρες μετά από την εμφάνιση της για πληρωμή. Ο κομιστής, πρέπει και εδώ να εμφανίσει τη συναλλαγματική μέσα σε ένα χρόνο και μετά από την ημέρα της εμφανίσεως θα αρχίσουν να τρέχουν 25 ημέρες.

Η εμφάνιση αυτή θα έχει χαρακτήρα αποδοχής. Αν την αποδεχτεί εκείνος στον οποίο απευθύνεται σημειώνεται σε αυτήν ο χρόνος της αποδοχής και από αυτόν τον χρόνο αρχίζει η προθεσμία των 25 ημερών.

Αν όμως αυτός δεν την αποδεχτεί τότε συντάσσεται διαμαρτηρικό για τη μη αποδοχή και από την σύνταξη αυτού, αρχίζει η προθεσμία να

τρέχει.

γ) Σε ρητή μέρα. Αυτή σημειώνεται σε ορισμένη ημέρα του ημερολογίου με ακίνητη γιορτή. Π.χ. «πληρώσατε στις 20 Νοεμβρίου 1994» ή «πληρώσατε την ημέρα του Αγίου Κωνσταντίνου του έτους 1994».

δ) Μετά από προθεσμία από τη χρονολογία εκδόσεως
«πληρώσατε ...κλπ... μετά 3 μήνες από σήμερα»

Όσον αφορά τη λήξη της συναλλαγματικής πρέπει να τονίσουμε ιδιαίτερα ότι ο ανακριθής καθορισμός του χρόνου λήξεως της συναλλαγματικής κάνει άκυρη ολόκληρη τη συναλλαγματική.

5. Ο τόπος πληρωμής. Βασικό στοιχείο της συναλλαγματικής είναι ο τόπος πληρωμής. Ο κομιστής της πρέπει να γνωρίζει όχι μόνο πότε θα πληρωθεί η συναλλαγματική, αλλά και σε πιο τόπο, προκειμένου να την εμφανίσει για εξόφληση. Ο τόπος πληρωμής μπορεί να είναι ή ο τόπος κατοικίας του πληρωτή ή τόπος άλλος από την κατοικία του.

Αν η συναλλαγματική πληρώνεται σε τόπο άλλο από την κατοικία του πληρωτή τότε μιλούμε για συναλλαγματική πληρωτέα σε κατοικία τρίτου.

Αν δεν ορίζεται ο τόπος πληρωμής, θεωρείται σαν τέτοιος ο τόπος που σημειώνεται δίπλα στο όνομα του πληρωτού.

6. Το όνομα του δικαιούχου λήπτη. Στη συναλλαγματική θα πρέπει απαραίτητα να καθορίζεται σαφώς το όνομα του δικαιούχου του τίτλου σε διαταγή του οποίου θα γίνει η πληρωμή. Η συναλλαγματική

εκδίδεται είτε ονομαστική, όταν ρητά αναφέρεται το όνομα του δικαιούχου, είτε σε διαταγή, όταν δίπλα στο όνομα του δικαιούχου σημειώνεται η ρήτρα «σε διαταγή».

Συνεπώς, σύμφωνα με το νόμο, δεν επιτρέπεται η συναλλαγματική να εκδοθεί στον κομιστή, δηλαδή δεν μπορεί να αναγράφει «με την παρούσα και μόνη συναλλαγματική πληρώσατε στον κομιστή της κ.λ.π» ενώ αντίθετα επιτρέπεται αυτό σε επιταγή.

Είναι δυνατό όμως να οπισθογραφηθεί η συναλλαγματική «εν λευκώ» και να γίνει έτσι έγγραφο κατά κάποιο τρόπο στον κομιστή. Είναι δυνατό ο εκδότης να είναι δικαιούχος της συναλλαγματικής οπότε δεν απαιτείται η αναγραφή του ονόματος, αλλά αρκεί να τεθεί η φράση «πληρώσατε σε διαταγή μου».

Η συναλλαγματική αυτή είναι η πιο συνηθισμένη στην Ελλάδα.

7. Ο τόπος και ο χρόνος εκδόσεως. Για να είναι έγκυρη η συναλλαγματική πρέπει να σημειώνεται σε αυτό ο χρόνος και ο τόπος εκδόσεώς της. για την τοπική ύπαρξη της συναλλαγματικής απαιτείται μόνο η σημείωση του χρόνου και τόπου, χωρίς να απαιτείται αυτοί να είναι πραγματικοί.

Ο τίτλος δεν είναι άκυρος αν ο χρόνος και ο τόπος δεν ανταποκρίνονται στην αλήθεια εκτός αν αναγραφεί ημερομηνία η οποία δεν υπάρχει στο ημερολόγιο π.χ. 30 Φεβρουαρίου, 31 Ιουνίου. Ο χρόνος της έκδοσης έχει σημασία.

A. Για τον καθορισμό της λήξεως της συναλλαγματικής εφόσον

πρόκειται για συναλλαγματική που λήγει μετά από προθεσμία του εκδότη και

Β. Για τον καθορισμό της ικανότητας του εκδότη για ανάληψη υποχρέωσης από συναλλαγματική στο χρόνο της εκδόσεως.

8. Η υπογραφή του εκδότη. Άλλο στοιχείο της συναλλαγματικής είναι η υπογραφή του εκδότη. Αυτή μπαίνει κάτω από το κείμενο του τίτλου και πρέπει να είναι χειρόγραφη και να περιέχει το κύριο όνομα και το επίθετο του εκδότη. Δεν αρκεί η σημείωση μόνο του ενός. Επιτρέπεται μόνο η συγκοπή του κύριου ονόματος. Η υπογραφή πρέπει να είναι πραγματική.

Δεν αρκεί δηλαδή απλώς η σφραγίδα ή η αναγραφή ορισμένου σημείου, όπως συνηθίζεται αυτό όταν πρόκειται για αγράμματους. Οι αγράμματοι οι αυτού που λόγω σωματικής βλάβης, δεν μπορούν να υπογράψουν, μπορούν να διορίσουν αντιπρόσωπο για να υπογράψει ιδιόχειρα.

Αν η υπογραφή του εκδότη μπει με σφραγίδα ή έντυπα, η συναλλαγματική είναι άκυρη.

Αν όμως πρόκειται για υπογραφή οποιουδήποτε άλλου υπεύθυνου, η συναλλαγματική είναι έγκυρη, αλλά στην περίπτωση αυτή, αυτός που υπόγραψε με μηχανικό μέσο δεν ευδύνεται από την συναλλαγματική.

9. Έγγραφο. Άλλο στοιχείο της συναλλαγματικής είναι το έγγραφο της συναλλαγματικής γιατί προφορική συναλλαγματική δεν υπάρχει.

Χαρτόσημο. Τέλος νεότερο νόμος καθιέρωσε το χαρτόσημο ως ένα

από τα απαραίτητα τυπικά στοιχεία της συναλλαγματικής για την εγκυρότητά της.

Όσον αφορά το χαρτόσημο, σήμερα στην Ελλάδα ισχύουν τα παρακάτω:

Για τις συναλλαγματικές που εκδίδονται στην Ελλάδα, επιβάλλεται τέλος χαρτοσήμου στην ονομαστική αξία με την καθιέρωση 12 κλιμακίων παγίων τελών χαρτοσήμων, ως ακολούθως.

Σε ονομαστική αξία δρχ.	1-1000 δρχ. 5
Σε ονομαστική αξία δρχ.	1001-2000 δρχ.10
Σε ονομαστική αξία δρχ.	2001-3000 δρχ.15
Σε ονομαστική αξία δρχ.	3001-5000 δρχ.25
Σε ονομαστική αξία δρχ.	5001-7000 δρχ.35
Σε ονομαστική αξία δρχ.	7001-10000 δρχ.50
Σε ονομαστική αξία δρχ.	10001-15000 δρχ.75
Σε ονομαστική αξία δρχ.	15001-20000 δρχ.100
Σε ονομαστική αξία δρχ.	20001-30000 δρχ.150
Σε ονομαστική αξία δρχ.	30001-40000 δρχ.200
Σε ονομαστική αξία δρχ.	40001-50000 δρχ.250
Σε ονομαστική αξία δρχ.	50001-60000 δρχ.300

Όταν η ονομαστική αξία της συναλλαγματικής είναι μεγαλύτερη από τις εξήντα χιλιάδες το ποσό που υπερβαίνει τις 60.000 υποβάλλεται σε τέλος χαρτοσήμου που οφείλεται για τις παραπάνω από τις 60.000 υποβάλλεται σε τέλος χαρτοσήμου με συντελεστή 5%. Έτσι συναλλαγματική ονομαστικής αξίας 80.000 δραχ. θα υπαχθεί σε 400 δραχ. Το ποσό του χαρτοσήμου που οφείλεται για τις παραπάνω από τις 60.000 δραχ. επικολλάται στη συναλλαγματική με κινητό επίσημα, αν αυτό είναι μέχρι 300 δραχ.

Ενώ αν το ποσό του χαρτοσήμου υπερβαίνει τις 600 δραχ. το σχετικό ποσό κατατίθεται στο δημόσιο ταμείο, από το οποίο παίρνουμε αποδεικτικό πληρωμής το οποίο επί συνάπτομε στη συναλλαγματική.

Θα πρέπει εδώ να σημειωθεί ότι η αξία της συναλλαγματικής επιβαρύνεται με 20% επάνω στην αξία του χαρτοσήμου, για ΟΓΑ χαρτοσήμων.

Τέλος πρέπει να έχουμε υπόψη μας ότι σε όσες περιπτώσεις το οφειλόμενο αναλογικό τέλος χαρτοσήμου για τις πέρα των 60.000 δραχ. αξία της συναλλαγματικής περιλαμβάνει κλάσμα δραχμής, τότε αυτό στρογγυλοποιείται σε ακέραιη δραχμή.

Ικανότητα για ανάληψη υποχρέωσης από συναλλαγματική

Ικανός για ανάληψη υποχρέωσης από συναλλαγματική είναι αυτός που έχει δικαιοπρακτική ικανότητα δηλαδή είναι ικανός να ενεργήσει πράξεις εμπορικές.

Η γυναίκα σήμερα αν είναι ενήλικη, μπορεί χωρίς κανένα περιορισμό

να αναλάβει υποχρεώσεις από συναλλαγματική, γιατί είναι ικανή να ενεργεί πράξει εμπορικές.

Μη ικανοί για ανάληψη υποχρεώσεις από συναλλαγματική είναι:

α. Οι δικαστικά και νομικά απαγορευμένοι και αυτοί που τελούν υπό δικαστική αντίληψη, δεν μπορούν να αναλάβουν υποχρέωση από συναλλαγματική έστω και αν ακόμα συμφωνήσουν οι νομικοί αντιπρόσωποι του.

β. Οι ανήλικοι

Από τους μη ικανούς δε μόνο ο ανήλικος και μόνο αν τηρήσει τις διατυπώσεις του νόμου για απόκτηση της ικανότητας για ενέργεια εμπορικών πράξεων. Οι προϋποθέσεις αυτές είναι οι εξής: α) ηλικία 18 ετών, β) έγγραφη άδεια του πατέρα, γ) Χειραφεσία και δ) δημοσίευση της άδειας.

Όταν ένα πρόσωπο που δεν είναι ικανό να ενεργήσει πράξεις εμπορικές υπογράψει τη συναλλαγματική ως εκδότης, αποδέκτης, τριτεγγυητής κλπ η υποχρέωσή του από τη συναλλαγματική είναι άκυρη και μπορεί να προτείνει την ακυρότητα σε οποιονδήποτε.

Ελλιπής Συναλλαγματική

Η συναλλαγματική από την οποία λείπει ένα ή περισσότερα στοιχεία λέγεται ελλιπής. Η έλλειψη μπορεί να αδέλτη, οπότε μιλούμε για ατελή συναλλαγματική ή να είναι ηθελημένη δηλαδή ύστερα από συμφωνία οπότε μιλούμε για λευκή συναλλαγματική.

α) Ατελής συναλλαγματική είναι εκείνη από την οποία αθέλητα λείπει τυπικό στοιχείο ή τέθηκε στοιχείο παρά το νόμο. Έτσι η συναλλαγματική θα είναι ατελής όταν δε γράφτηκε η λέξη «συναλλαγματική» στο κείμενο ή όταν δεν υπάρχει όνομα λήπτη ή πληρωτή ή μπήκε ως χρονολογία λήξεως η 31^η Φεβρουαρίου. Για την ατελή συναλλαγματική ο νόμος ορίζει ότι είναι άκυρη ως συναλλαγματική. Παρόλα αυτά ο νόμος καλύπτει την τυπική έλλειψη αλλά μόνο σε τρεις περιπτώσεις.

1. Όταν δεν αναγράφεται ο χρόνος λήξης οπότε η συναλλαγματική θεωρείται ότι είναι πληρωτέα εν όγη.
2. Όταν λείπει ο τόπος πληρωμής ως τέτοιος θεωρείται ο τόπος που αναγράφεται δίπλα στο όνομα του πληρωτή.

Αν όμως δίπλα στο όνομα του πληρωτή δεν σημειώνεται τόπος πληρωμής, η συναλλαγματική θεωρείται άκυρη.

3. Όταν λείπει ο τόπος έκδοσης ως τέτοιος θεωρείται ο τόπος που σημειώνεται δίπλα στο όνομα του εκδότη. Αν όμως δίπλα στο όνομα του εκδότη δε σημειώνεται τόπος εκδόσεως, η συναλλαγματική είναι άκυρη. Αν μια συναλλαγματική είναι ατελής αυτό εξετάζεται κατά το χρόνο εκδόσεως της. Μεταγενέστερη συμπλήρωσή της αποτελεί πλαστογραφία. Η έλλειψη τυπικού στοιχείου εξετάζεται αυτεπάγγελτα και προβάλλεται από κάθε οφειλέτη εναντίον κάθε κομιστή.

β) Λευκή συναλλαγματική είναι εκείνη στην οποία λείπουν ένα ή

περισσότερα τυπικά στοιχεία που απαιτεί ο νόμος και τα οποία θα συμπληρωθούν ύστερα από συμφωνία η οποία έγινε μεταξύ εκδότη και λήπτη της συναλλαγματικής μετά την έκδοσή της.

Η λευκότητα της συναλλαγματικής μπορεί να φθάσει μέχρι το σημείο να εκδοθεί συναλλαγματική που να περιέχει μόνο την υπογραφή του εκδότη με μόνη τη διαφορά ότι πρέπει μεταξύ του εκδότη και του λήπτη να τηρηθούν οι συμφωνίες και η εντολή την οποία έδωσε ο εκδότης.

Η λευκή συναλλαγματική τη στιγμή που δίνεται στο λήπτη δεν είναι συναλλαγματική. Είναι κατά κάποιο τρόπο έμβρυο συναλλαγματικής. Γίνεται συναλλαγματική μόλις συμπληρωθεί οπότε παίρνει αναδρομική ισχύ.

Η αποδοχή της συναλλαγματικής

α) Ορισμός

Αποδοχή συναλλαγματικής είναι η ανάληψη υποχρέωσης από τον οφειλέτη να την πληρώσει κατά το χρόνο της πληρωμής. Με την αποδοχή, ο πληρωτής αναλαμβάνει την υποχρέωση να πληρώσει το ποσό της συναλλαγματικής, και από τη στιγμή αυτή που θα υπογράψει τη συναλλαγματική λέγεται αποδέκτης. Επομένως πληρωτής και αποδέκτης είναι το ίδιο πρόσωπο.

Πριν από την αποδοχή ο πληρωτής είναι ξένος με τη συναλλαγματική και μόνο με την αποδοχή γίνεται άμεσος και οριστικός οφειλέτης.

β) Τύπος αποδοχής

Η αποδοχή γίνεται πάνω στο έγγραφο της συναλλαγματικής και εκφράζεται συνήθως με τη λέξη «δεκτή» ή με οποιαδήποτε άλλη ανάλογη λέξη ή φράση. Ο αποδεχόμενος πρέπει να υπογράψει ιδιόχειρα.

Η απλή υπογραφή του πληρωτή, η οποία μπαίνει στο εμπρός μέρος της συναλλαγματικής, ισχύει ως αποδοχή. Η χρονολογία αποδοχής δεν είναι αναγκαία κατ' εξαίρεση πρέπει να αναγράφεί χρονολογία αποδοχής στις εξής περιπτώσεις.

1. Όταν η συναλλαγματική είναι πληρωτέα μετά προθεσμία από την όψη
2. Όταν από κάποιο υπεύθυνο από τη συναλλαγματική έχει οριστεί ορισμένη προθεσμία για εμφάνιση

γ) Τόπος και χρόνος αποδοχής:

Η αποδοχή ζητείται στην κατοικία του πληρωτή και όχι στον τόπο της πληρωμής. Η συναλλαγματική μπορεί να εμφανιστεί στον πληρωτή για αποδοχή από την ημέρα της εκδόσεως της μέχρι την ημέρα της λήξεως.

δ) Αρχές που διέπουν την αποδοχή:

Η αποδοχή πρέπει να είναι απλή και καθαρή. Αποδοχή για μέρος του ποσού της συναλλαγματικής είναι ισχυρή. Κάθε άλλη τροποποίηση ισοδυναμεί με άρνηση αποδοχής.

ε) Αποτελέσματα αποδοχής

Με την αποδοχή, ο πληρωτής γίνεται εμμέσος υπεύθυνος από τη συναλλαγματική και ενάγεται από οποιοδήποτε κομιστή τρία έτη από τη λήξη. Γι' αυτόν δεν απαιτείται η τήρηση της αρχής της επιμέλειας. Έτσι, αν λησμονήσει κάποιος συναλλαγματική και τη βρει ύστερα από δύο μήνες από τη λήξη, έχει το δικαίωμα να εναγάγει τον αποδέκτη, αν δόθηκε αποδοχή, χωρίς άλλη προϋπόθεση. Το δικαίωμα αυτό υπάρχει για τρία χρόνια από την ημέρα της λήξεως, με τη διαφορά όμως ότι ο κομιστής θα έχει χάσει το δικαίωμα της αναπαραγωγής.

στ) Η αποδοχή είναι δικαίωμα:

Η εμφάνιση για αποδοχή αποτελεί δικαίωμα του κομιστή, δηλαδή ο κομιστής έχει καταρχήν δικαίωμα να ζητήσει από τον πληρωτή την αποδοχή. Μπορεί όμως αν θέλει να περιμένει τη λήξη και να ζητήσει απευθείας την πληρωμή, κατ' εξαίρεση η εμφάνιση για αποδοχή είναι υποχρεωτική:

1. Όταν ο εκδότης ή οπισθογράφος απαιτήσουν υποχρεωτική την εμφάνιση
2. Όταν η συναλλαγματική είναι πληρωτέα μετά προθεσμία από την όψη, οπότε ο κομιστής είναι υποχρεωμένος να την εμφανίσει μέσα σε ένα χρόνο από τη χρονολογία της εκδόσεώς της.

Τριτεγγύηση Συναλλαγματικής

Τριτεγγύηση είναι η εγγύηση που δίνει κάποιο πρόσωπο ότι η συναλλαγματική θα πληρωθεί κατά τη λήξης της. Το πρόσωπο αυτό

ονομάζεται τριτεγγυητής.

Η τριτεγγύηση έχει σκοπό την παροχή ασφάλειας στον κομιστή της συναλλαγματικής ότι αυτή θα πληρωθεί κατά τη λήξη. Η τριτεγγύηση νομικά ενισχύει τη συναλλαγματική, οικονομικά όμως και μάλιστα ψυχολογικά την εξασθενεί, γιατί η ύπαρξη τριτεγγυητή κλονίζει, κατά κάποιο τρόπο, την εμπιστοσύνη του εγγράφου, γιατί μαρτυρεί ότι η πληρωμή του δεν είναι βέβαιη και για το λόγο αυτό αποφεύγεται στο εμπόριο.

Η τριτεγγύηση δε δίνεται μόνο από τρίτο πρόσωπο, όπως αφήνεται να ευνοηθεί από τη λήξη, αλλά από οποιοδήποτε πρόσωπο που ευθύνεται από τη συναλλαγματική π.χ. εκδότη, οπισθογράφο κλπ. Αυτή παρέχεται είτε από άλλο ένα μόνο πρόσωπο είτε από περισσότερα, που ονομάζονται συντριτεγγυητές και ευθύνονται μεταξύ αλληλέγγυα. Η τριτεγγύηση μπορεί να δοθεί για ολόκληρο ή και μέρος μόνο του ποσού της συναλλαγματικής. Η τριτεγγύηση γράφεται σε οποιαδήποτε όψη πάνω στη συναλλαγματική ή στο πρόσδεμα και εκφράζεται συνήθως ως εξής: «Για τριτεγγύηση», «για ασφάλεια», «για εγγύηση» και σημειώνεται για λογαριασμό ποιου προσώπου δίνεται.

Όταν στην τριτεγγύηση δεν αναφέρεται το πρόσωπο για το οποίο δόθηκε αυτή, θεωρείται ότι δόθηκε για τον εκδότη. Απλή υπογραφή στο εμπρός μέρος της συναλλαγματικής ισχύει ως τριτεγγύηση, εκτός αν πρόκειται για υπογραφή του πληρωτή ή του εκδότη, ενώ αντίθετα απλή υπογραφή στο πίσω μέρος θεωρείται ως λευκότητα οπισθογράφηση.

Ο τριτεγγυητής ευθύνεται κατά τον ίδιο τρόπο που ευθύνεται και

εκείνος για τον οποίο έδωσε την τριτεγγύηση. Επομένως αν αυτή δόθηκε υπέρ του αποδέκτη, ευθύνεται όπως ο αποδέκτης αν αυτή δόθηκε υπέρ του εκδότη ή ενός οπισθογράφου ευθύνεται όπως και αυτοί. Σύμφωνα με το νόμο, η υποχρέωση του τριτεγγυητή είναι ισχυρή και όταν η ενοχή για την οποία δόθηκε η εγγύηση είναι άκυρη για οποιαδήποτε αιτία, εκτός αν υπάρχει ελάττωμα στον τύπο. Έτσι ο τριτεγγυητής ευθύνεται αν έδωσε τριτεγγύηση για οπισθογράφο, ο οποίος υπόγραψε, αν και είναι ανίκανος. Αντίθετα ο τριτεγγυητής δεν ευθύνεται αν αυτός για τον οποίο εγγυήθηκε υπόγραψε με σφραγίδα ή έντυπα, γιατί υπάρχει ελάττωμα στον τύπο της συναλλαγματικής.

Ο τριτεγγυητής ο οποίος πλήρωσε τη συναλλαγματική, αποκτά όλα τα δικαιώματα που απορρέουν από αυτήν, εναντίον εκείνων που ενέχονται απέναντι στον τελευταίο «δυνάμει» της συναλλαγματικής. Έτσι αν τριτεγγυήθηκε για λογαριασμό τρίτου οπισθογράφου, όταν πληρώσει μπορεί να στραφεί εναντίον αυτού και εναντίον εκείνων οι οποίοι ενέχονται απέναντι στον τρίτο οπισθογράφο.

Οπισθογράφηση Συναλλαγματικής

Οπισθογράφηση ονομάζεται η πράξη που γίνεται στο πίσω μέρος της συναλλαγματικής από τον κάτοχό της. Με αυτή μεταβιβάζεται σε άλλο πρόσωπο η κυριότητα της συναλλαγματικής και τα δικαιώματα που απορρέουν από αυτή.

Η οπισθογράφηση, καθώς το δηλώνει η λέξη γίνεται συνήθως στο πίσω μέρος της συναλλαγματικής, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν

μπορεί να γίνει και στο εμπρός μέρος.

Αν το πίσω μέρος της συναλλαγματικής είναι ανεπαρκές να περιλάβει όλες τις οπισθογραφήσεις, προσκολλάται σε αυτή τεμάχιο χαρτιού που λέγεται πρόσδεμα.

Για να αποφεύγονται καταδολιεύσεις ή απάτες, η προσκόλληση πρέπει να γίνεται με τρόπο ώστε να μην είναι δυνατή η αποκόλληση. Αυτή γίνεται με σφραγίδα ή υπογραφή η οποία καλύπτει και τα δύο μέρη.

Η συναλλαγματική είναι δυνατό να οπισθογραφηθεί σε οποιοδήποτε τρίτο πρόσωπο. Έτσι ο Β μπορεί να τη μεταβιβάσει στο Γ.

Η οπισθογράφιση, μπορεί να γίνει και υπέρ του εκδότη, του τριτεγγυητή, ακόμα και υπέρ του πληρωτή.

Όταν η οπισθογράφιση γίνει υπέρ του πληρωτή, αν και υπάρχει σύμπτωση στο ίδιο πρόσωπο της ιδιότητάς του δανειστή και οφειλέτη δεν επέρχεται απόσβεση της ενοχής, γιατί ρητά ο νόμος επιτρέπει στον πληρωτή την οπισθογράφιση ξανά.

Αρχές που διέπουν την οπισθογράφιση

- α) Η οπισθογράφιση πρέπει να είναι απλή και καθαρή. Οποιοσδήποτε όρος μπει κατά την οπισθογράφιση, θεωρείται σαν να μην γράφτηκε.
- β) Η μερική οπισθογράφιση είναι άκυρη. Έτσι, αν το ποσό της συναλλαγματικής είναι 10.000 δρχ. και οπισθογραφηθεί για 5.000

δρχ. η οπισθογράφηση είναι άκυρη.

γ) Η οπισθογράφηση στον κομιστή ισχύει ως οπισθογράφηση «εν λευκώ»

Είδη οπισθογράφησης

Όσον αφορά τον τύπο έχουμε τρία είδη οπισθογράφησης

α) Την πλήρη, η οποία πρέπει απαραίτητως να περιλαμβάνει:

1. Την υπογραφή αυτού που την οπισθογραφεί
2. Το όνομα του νέου δικαιούχου

Εκτός από αυτά μπορεί να περιλαμβάνει και άλλα στοιχεία π.χ τη χρονολογία, την αιτία της οπισθογραφήσεως κλπ

Παραδείγματα πλήρους οπισθογραφήσεως

1. Και αντί για μένα πληρώσατε στον κ. ΑΒ

Πειραιώς 23 Μαΐου 1979

(Υπογραφή Α - Ανδρέου)

2. Και αντί για μένα να πληρώσετε σε διαταγή του κ. ΑΒ

(Υπογραφή Α - Ανδρέου)

β) Λευκή, από την οποία λείπει το όνομα του νέου δικαιούχου. Η λευκή οπισθογράφηση που περιέχει μόνο την υπογραφή αυτού που οπισθογραφεί, ονομάζεται λευκότατη.

Παράδειγμα λευκής οπισθογραφήσεως

1. Και αντί για μένα να πληρώσετε στον κομιστή

Πειραιάς 23^η Μαΐου 1979

(Υπογραφή Α. Ανδρέου)

2. Για οπισθογράφιση

(Υπογραφή Α. Ανδρέου)

Παράδειγμα λευκότατης οπισθογράφισης

(Υπογραφή Α. Ανδρέου)

Απλή υπογραφή που μπαίνει στο εμπρός μέρος της συναλλαγματικής, εφόσον δεν προκύπτει τίποτα άλλο, θεωρείται ως τριτεγγύηση υπέρ του εκδότη.

Συνεπώς η λευκότατη οπισθογράφιση, για να είναι ισχυρή πρέπει να γράφεται στο πίσω μέρος της συναλλαγματικής ή στο πρόσθιο.

Δικαιώματα του κομιστή ο οποίος απέκτησε τη συναλλαγματική με λευκή οπισθογράφιση.

Αν η οπισθογράφιση είναι λευκή, ο κομιστής δικαιούται, σύμφωνα με το νόμο:

- α) Να συμπληρώσει το λευκό, με το όνομά του ή με το όνομα άλλου προσώπου.
- β) Να οπισθογραφήσει τη συναλλαγματική με πλήρη ή λευκή οπισθογράφιση.
- γ) Να παραδώσει τη συναλλαγματική σε τρίτο, χωρίς να συμπληρώσει το

λευκό και χωρίς να κάνει οπισθογράφηση.

Αποτέλεσμα της οπισθογράφησης

Με την οπισθογράφηση μεταβιβάζονται:

1. Η κυριότητα του εγγράφου της συναλλαγματικής
2. Τα δικαιώματα που απορρέουν από τη συναλλαγματική
3. Η ευθύνη των προηγούμενων υπογραφέων έναντι του κομιστή για τη μη αποδοχή και μη πληρωμή της συναλλαγματικής. Δηλαδή ο οπισθογράφος και οι πριν από αυτός υπεύθυνοι ευθύνονται έναντι του νέου κομιστή για τη μη αποδοχή και πληρωμή της συναλλαγματικής από τον πληρωτή. Η ευθύνη όμως αυτή δημιουργείται με την προϋπόθεση ότι δεν υπάρχει αντίθετη συμφωνία όπως θα δούμε αμέσως παρακάτω.

Ευθύνη εκδότη και οπισθογράφου

Ο εκδότης και ο οπισθογράφος ευθύνονται για την αποδοχή και την πληρωμή της συναλλαγματικής. Και οι δύο όμως μπορούν να περιορίσουν την ευθύνη τους με τη ρήτρα «χωρίς ευθύνη» με τους εξής όρους.

- a) Ο εκδότης μπορεί να απαλλαγεί μόνο από την ευθύνη για την αποδοχή, όχι όμως και για την πληρωμή, γιατί απαλλάσσεται από την ευθύνη για την πληρωμή θεωρείται σαν να μην είναι γραμμένη.
- β) Ο οπισθογράφος μπορεί κατά την οπισθογράφηση με τις ρήτρες «χωρίς ευθύνη», «χωρίς υποχρέωση», «χωρίς κίνδυνο» να απαλλαγεί

τόσο για την αποδοχή όσο και για την πληρωμή. Η απαλλαγή αυτή ωφελεί μόνο τον οπισθόγραφο, ο οποίος σημείωσε αυτή και όχι τους προηγούμενους ή μεταγενέστερους οπισθόγραφους.

Η αρχή του απροβλήτου των ενστάσεων

Η αρχή αυτή προέκυψε από την ανάγκη της κατοχυρώσεως της κυκλοφοριακής δύναμης του εγγράφου της συναλλαγματικής. Αυτός που αποκτά τη συναλλαγματική πρέπει να είναι εξασφαλισμένος ότι δεν θα του προβληθούν ενδεχομένως ενστάσεις που προκύπτουν από το πρόσωπο του οπισθόγραφου του και οι οποίες είναι ξένες προς το περιεχόμενό τους.

Σύμφωνα με το νόμο, τα πρόσωπα τα οποία ενάγονται λόγω ευθύνης τους από τη συναλλαγματική δεν μπορούν να ανατινάξουν ενάντια στον κομιστή τις ενστάσεις, οι οποίες στηρίζονται στις προσωπικές τους σχέσεις με τον εκδότη ή τους προηγούμενους κομιστές, εκτός αν ο κομιστής κατά την απόκτηση της συναλλαγματικής ενήρπσε εν γνώση προς βλάβη των συμφερόντων του οφειλέτη.

Επομένως δεν μπορούν να προβληθούν ενστάσεις κατά του τίτλου από αυτούς που ευδύνονται από τη συναλλαγματική, όταν ενάγονται εναντίον του νόμου και σαν καλής πίστεως θεωρούμενου κομιστή, εκτός αν προταθεί και αποδειχθεί ότι ο κομιστής κατά την απόκτηση της συναλλαγματικής ενήργησε εν γνώσει προς βλάβη του οφειλέτη.

Για να κάνουμε πιο σαφή την έννοια αυτής της αρχής, αναφέρουμε τα παρακάτω παραδείγματα:

1.Ο πληρωτής - αποδέκτης προτείνει την ένσταση του συμψηφισμού και ισχυρίζεται ότι ο τελευταίος οπισθογράφος του κομιστή του οφείλει χρηματικό ποσό ίσο με την ονομαστική αξία της συναλλαγματικής. Η ένσταση αυτή θα απορριφθεί, γιατί αφορά προσωπικές σχέσεις μεταξύ αυτού και του προηγούμενου κομιστή.

2.Ο Α Πέτρος εκβιάζεται από το Β Κώστας, και του αποδέχεται συναλλαγματική 50.000 δρχ. Αν ο Β εναγάγει τον Α για τη μη πληρωμή της συναλλαγματικής, τότε ο Α έγκυρα μπορεί να προτείνει την ένσταση ότι η αποδοχή του ήταν αποτέλεσμα βίας και να απαλλαγεί από την υποχρέωση πληρωμής.

Αν ο Β μεταβιβάσει με οπισθογράφιση τη συναλλαγματική στο Γ, ο οποίος αγνοεί ότι η αποδοχή είναι προϊόν βίας, τότε ο Γ θα προστατευθεί, από την αρχή του απροβλήτου των ενστάσεων και η ένσταση που θα υποβάλλει ο Α θα απορριφθεί, γιατί ο Γ είναι καλής πίστεως τρίτος.

Αντίθετα αν αποδειχθεί ότι ο Γ γνώριζε τον εκβιασμό του Α από τον Β τότε η ένσταση που θα υποβληθεί από τον Α θα γίνει αποδέκτη, γιατί ο Γ είναι κακής πίστεως κομιστής.

Οπισθογράφιση λόγω πληρεξουσιότητας

Η οπισθογράφιση αυτή προέκυψε από την ανάγκη να εξυπηρετηθεί ο κομιστής, ιδίως στην περίπτωση που αδυνατεί να την εισπράξει αυτοπροσώπως. Συνήθης είναι σήμερα η οπισθογράφιση αυτή προς τις Τράπεζες, οι οποίες με τα υποκαταστήματά τους εισπράττουν τις

συναλλαγματικές.

Στην περίπτωση αυτή γίνεται οπισθογράψηση, η οποία ονομάζεται οπισθογράψηση λόγω πληρεξουσιότητας.

Π.χ. ο κομιστής της συναλλαγματικής κατοικεί στον Πειραιά και τόπος πληρωμής είναι η Άρτα. Επειδή ο Α δεν μπορεί να μεταβεί στην Άρτα, οπισθογραφεί τη συναλλαγματική λόγω πληρεξουσιότητας σε μια τράπεζα ή σ' ένα γνωστό του έμπορο που κατοικεί εκεί, για να την εισπράξει και να του αποστείλει τα χρήματα.

Από τα πιο πάνω γίνεται φανερό ότι η οπισθογράψηση αυτή δεν έχει σκοπό να μεταβιβάσει την κυριότητα της συναλλαγματικής, αλλά παρέχει μόνο δικαίωμα για είσπραξη απαιτήσεως. Η θέληση του οπισθογράφου πρέπει να προκύπτει σαφώς.

Οι φράσεις που χρησιμοποιούνται στην οπισθογράψηση αυτού τους είδους είναι: «αξία για είσπραξη» ή «αξία για κάλυψη».

Με την οπισθογράψηση αυτή κύριος της συναλλαγματικής παραμένει αυτός που την οπισθογράφησε, ο δε νέος κομιστής είναι απλός πληρεξούσιος για την είσπραξη της απαίτησης.

Οπισθογράψηση λόγω ενεχύρου

Πολλές φορές όταν δανειζόμαστε χρήματα, δίνουμε ως ενέχυρο, αντί για κάθε άλλο κινητό πράγμα, μια συναλλαγματική. Έτσι αν ο Α οφείλει στον Β μπορεί αντί να του δώσει ραδιόφωνο ως ενέχυρο να του δώσει μια συναλλαγματική, της οποίας είναι κομιστής.

Για το σκοπό αυτό μεταβιβάζει στο δανειστή τη συναλλαγματική με οπισθογράφηση η οποία ειδικότερα ονομάζεται οπισθογράφηση λόγω ενέχυρου.

Ο κομιστής δεν αποκτά κυριότητα στη συναλλαγματική, αλλά την παίρνει λόγω ενέχυρου. Συνήθεις φράσεις που χρησιμοποιούνται στην οπισθογράφηση αυτή είναι: «αξία λόγω ενέχυρου», «αξία λόγω ασφάλειας».

Νομιμοποίηση του κατόχου

Με την οπισθογράφηση η συναλλαγματική μεταβιβάζεται από πρόσωπο σε πρόσωπο. Στην περίπτωση αυτή όμως ποιος θεωρείται νόμιμος κομιστής της.

Σύμφωνα με το νόμο, νόμιμος κομιστής της συναλλαγματικής θεωρείται ο κάτοχός της, ο οποίος στηρίζει το δικαίωμά του σε αδιάκοπη σειρά οπισθογραφήσεων και αν ακόμη η τελευταία οπισθογράφηση είναι σε λευκό. Πρόκειται για τυπική νομιμοποίηση και όχι για ουσιαστική.

Είναι δυνατό ο κομιστής της συναλλαγματικής να νομιμοποιείται με αδιάκοπη σειρά οπισθογραφήσεων και συνεπώς να θεωρείται, σύμφωνα με το νόμο, νόμιμος κομιστής, αλλά να μην είναι συγχρόνως και ο πραγματικός δικαιούχος, ο κύριος δηλαδή της συναλλαγματικής.

Αυτό μπορεί να συμβεί όταν π.χ. ο Β κομιστής έχασε την εν λευκώ συναλλαγματική, την οποία βρήκε ο Γ, ο οποίος την οπισθογράφησε στον Δ. Ο Δ είναι ο τυπικά νομιμοποιημένος, εκτός αν την απέκτησε σε

κακή πίστη ή αν κατά την απόκτηση διέπραξε βαρύ πταίσμα, ενώ ο πραγματικός κύριος είναι ο Β.

Κατ' εξαίρεση συγχωρείται διακοπή των οπισθογραφίσεων, όταν ο κάτοχος πεθάνει κι ο κληρονόμος αποκτήσει τη συναλλαγματική όχι με οπισθογράφηση αλλά με βάση κληρονομικό δικαίωμα.

Ο νομιμοποιούμενος κομιστής δικαιούται να ζητήσει την πληρωμή, χωρίς να είναι υποχρεωμένος να αποδείξει ότι απέκτησε νόμιμα τη συναλλαγματική από τον Δ, ο Δ καλώς απέκτησε αυτή από τον Γ κ.ο.κ.

Ο καλής πίστεως οφειλέτης, ο οποίος καταβάλλει το ποσό της συναλλαγματικής στο νομιμοποιούμενο κομιστή της, απαλλάσσεται από κάθε ευθύνη.

Ο πληρωτής δηλαδή δεν οφείλει να εξετάσει αν ο Ε καλώς απέκτησε τη συναλλαγματική από τον Δ, ο Δ από τον Γ κ.ο.κ. Αυτός που πληρώνει κατά την λήξη της συναλλαγματικής είναι υποχρεωμένος να εξακριβώσει μόνο την κανονικότητα των οπισθογραφίσεων.

Επομένως αν πληρώσει στον τυπικά νομιμοποιούμενο κομιστή της συναλλαγματικής, απαλλάσσεται έστω και αν αυτός δεν είναι ο πραγματικός δικαιούχος.

Πληρωμή Συναλλαγματικής

Ο κομιστής της συναλλαγματικής είναι υποχρεωμένος να την εμφανίσει για πληρωμή στον τόπο πληρωμής και μάλιστα εμπρόθεσμα.

Οι συναλλαγματικές που λήγουν εν όψη πρέπει να εμφανιστούν για

πληρωμή μέσα σε ένα χρόνο από την έκδοση και μέσα στο ίδιο διάστημα πρέπει να συνταχθεί το διαμαρτυρικό. Οι συναλλαγματικές που λήγουν με τους τρεις άλλους τρόπους πρέπει να εμφανιστούν για πληρωμή την ημέρα που είναι πληρωτέες ή τις δύο επόμενες εργάσιμες ημέρες. Οι μη εργάσιμες ημέρες δε λαμβάνονται υπόψη και είναι οι ημέρες πλήρους αργίας των Δημοσίων Υπηρεσιών. Το χρονικό διάστημα των δύο εργάσιμων ημερών έχει τεθεί από το νόμο για το συμφέρον του κομιστή και όχι του πληρωτή. Συνεπώς ο κομιστής μπορεί να ζητήσει την εξόφληση της συναλλαγματικής ή την ημέρα της λήξης ή την επόμενη ημέρα ή τη μεθεπόμενη.

Ο πληρωτής οφείλει να πληρώσει αμέσως μόλις του ζητηθεί η πληρωμή, γιατί, αν αρνηθεί ο κομιστής έχει το δικαίωμα να διαμαρτυρήσει τη συναλλαγματική και την ίδια ακόμα την ημέρα της λήξεως, χωρίς να είναι υποχρεωμένος να περιμένει τις δύο εργάσιμες ημέρες. Επομένως ο χρόνος λήξεως και ο χρόνος πληρωμής διαφέρουν, γιατί ο χρόνος λήξεως είναι μια ημέρα (η ημέρα λήξεως), ενώ ο χρόνος πληρωμής είναι τρεις μέρες (η ημέρα λήξεως και οι δύο επομένως εργάσιμες ημέρες).

Τόπος πληρωμής μπορεί να είναι η κατοικία του πληρωτή ή η κατοικία τρίτου. Π.χ. το υποκατάστημα της Εθνικής Τράπεζας στο Κερατσίνι.

Ο πληρωτής αφού πληρώσει τη συναλλαγματική, έχει δικαίωμα να απαιτήσει από τον κομιστή να του την παραδώσει εξοφλημένη. Ο κομιστής κατά τη λήξη δεν μπορεί να αρνηθεί μερική εξόφληση της

συναλλαγματικής. Είναι υποχρεωμένος να πάρει το ποσό που του προσφέρεται και να συντάξει διαμαρτυρικό για το υπόλοιπο. Ο πληρωτής που πληρώνει τη συναλλαγματική στη λήξη της απαλλάσσεται με δύο προϋποθέσεις:

1. Όταν πληρώνει κομιστή, ο οποίος στηρίζει το δικαίωμα του σε αδιάκοπη σειρά οπισθογραφήσεων.
2. Εφόσον δε διατελεί σε δόλο ή βαριά αμέλεια.

Επομένως ο πληρωτής είναι υποχρεωμένος να εξακριβώσει μόνο την κανονικότητα της συνέχειας των οπισθογραφήσεων. Άρα καλώς γίνεται η πληρωμή σε πλαστογράφο από την ευθύνη αν γνώριζε ή από βαριά αμέλεια, Δε γνώριζε ότι η υπογραφή ήταν πλαστή.

Έτσι ο πληρωτής διαπράττει βαριά αμέλεια, όταν, αν και είχε αμφιβολίες για τη γνησιότητα της τελευταίας οπισθογραφήσεως, δεν απευδύνθηκε, έστω και τηλεφωνικά, στον οπισθογράφο αυτό, για να πληροφορηθεί σχετικά.

Το ίδιο, αν πληρώσει κομιστή, που φαίνεται πρόδηλα να έχει ηλικία πολύ μικρότερη από το 21^ο έτος, χωρίς παραπέρα έρευνα. Ο κομιστής που δεν εμφάνισε τη συναλλαγματική στο χρόνο της λήξεως για πληρωμή, δεν μπορεί πια να συντάξει διαμαρτυρικό για τη μη πληρωμή και χάνει το δικαίωμα της αναγωγής. Ο αποδέκτης όμως ευθύνεται έστω και αν δεν εμφανίστηκε εμπρόθεσμα ο κομιστής ή δε συντάχθηκε διαμαρτυρικό.

Αν δεν εμφανιστεί ο κομιστής για πληρωμή στη λήξη της

συναλλαγματικής, ο οφειλέτης έχει δικαίωμα να καταθέσει το ποσό στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων με έξοδα και κίνδυνο τον κομιστή.

Διαμαρτυρικό

Το διαμαρτυρικό είναι δημόσιο έγγραφο το οποίο συντάσσεται από συμβολαιογράφο, χωρίς την παρουσία μαρτύρων. Με αυτό βεβαιώνεται κατά τρόπο πανηγυρικό και επίσημα ή άρνηση της αποδοχής ή πληρωμής της συναλλαγματικής.

Υπάρχουν δύο κυρίως είδη διαμαρτυρικών: το διαμαρτυρικό για μη αποδοχή και το διαμαρτυρικό για μη πληρωμή της συναλλαγματικής.

α) Διαμαρτυρικό για μη αποδοχή

Αυτό συντάσσεται στον τόπο κατοικίας του πληρωτή σε περίπτωση που δε θα γίνει η συναλλαγματική δεκτή από μέρος του πληρωτή και μέσα στην προθεσμία που τάχθηκε για την εμφάνιση και αποδοχή της. Η σύνταξη του διαμαρτυρικού αυτού δεν είναι απαραίτητη, γιατί μπορούμε να αναμείνουμε τη λήξη και σε περίπτωση που δεν πληρωθεί η συναλλαγματική να συντάξουμε διαμαρτυρικό για τη μη πληρωμή. Υποχρεωτικά όμως πρέπει να συνταχθεί διαμαρτυρικό για μη αποδοχή, όταν η συναλλαγματική λήγει μετά από προθεσμία από την όψη.

Αποκλείεται η σύνταξη διαμαρτυρικού για τη μη αποδοχή στις παρακάτω περιπτώσεις:

1. Αν απαγορεύτηκε η εμφάνιση προς αποδοχή της συναλλαγματικής.
2. Αν όλοι οι υπεύθυνοι από αναγωγή σημείωσαν στη

συναλλαγματική τη ρήτρα «χωρίς ευθύνη τους» σε περίπτωση μη αποδοχής.

3. Αν σημειώθηκε από τον εκδότη η ρήτρα «ανέξοδος επιστροφή».

β) Διαμαρτυρικό για τη μη πληρωμή

Είναι το συνηθέστερο στην πράξη. Αυτό συντάσσεται στον τόπο της πληρωμής, ο οποίος, σύμφωνα με το νόμο, μπορεί να είναι διαφορετικός από την κατοικία του πληρωτή. Το διαμαρτυρικό για τη μη πληρωμή συντάσσεται είτε την ημέρα που είναι πληρωτέα η συναλλαγματική ή σε μια από τις δύο επόμενες εργάσιμες ημέρες.

Επομένως η προθεσμία για τη σύνταξη του διαμαρτυρικού είναι τρεις ημέρες, από τις οποίες η πρώτη είναι η ημέρα της λήξεως, αλλά όταν αυτή είναι από το νόμο εορτάσιμη, πρώτη ημέρα είναι η επόμενη εργάσιμη ημέρα.

Δεν απαιτείται η σύνταξη του διαμαρτυρικού αυτού στις παρακάτω περιπτώσεις:

1. Όταν συντάχθηκε τέτοιο για μη αποδοχή.
2. Όταν ο πληρωτής πτώχευσε.
3. Όταν η σύνταξη του διαμαρτυρικού δεν έγινε δυνατή από ανώτερη βία, η οποία διάρκεσε περισσότερο από 30 ημέρες π.χ. σεισμός κ.λ.π.
4. Όταν σημειώθηκε στη συναλλαγματική η ρήτρα «χωρίς σύνταξη διαμαρτυρικού», ή «ανέξοδη επιστροφή».

Περιεχόμενο διαμαρτυρικού

Το διαμαρτυρικό πρέπει να περιέχει τα στοιχεία κάθε δημόσιου εγγράφου και μάλιστα τον τόπο και χρόνο.

Ειδικότερα πρέπει να περιέχει:

- α) Το όνομα εκείνου που έδωσε την εντολή για διαμαρτύρηση.
- β) Το όνομα εκείνου προς τον οποίο απευθύνεται ο συμβολαιογράφος να αποδεχτεί ή πληρώσει.
- γ) Τα διάφορα περιστατικά κατά τη μετάβαση του συμβολαιογράφου στον τόπο αποδοχής ή πληρωμής δηλαδή πιο πρόσωπο βρήκε, τι του είπε κ.λ.π.
- δ) Πιστή αντιγραφή του τίτλου και από τις δύο πλευρές.

Αναγωγή

Αναγωγή ονομάζεται η στροφή που κάνει ο κομιστής κατά των οπισθογράφων, του εκδότη ή των τριτεγγυητών σε περίπτωση που ο πληρωτής αρνηθεί να αποδεχτεί ή να πληρώσει τη συναλλαγματική.

Προϋπόθεση της αναγωγής για πληρωμή είναι η τήρηση της αρχής της επιμέλειας από τον κομιστή, δηλαδή ο κομιστής της συναλλαγματικής πρέπει:

- Να την εμφανίσει εμπρόθεσμα για αποδοχή η πληρωμή.
- Να συντάξει εμπρόθεσμα διαμαρτυρικό.

Όταν δεν τηρηθούν οι παραπάνω δύο προϋποθέσεις, τότε ο κομιστής

χάνει το δικαίωμα της αναγωγής.

Η απώλεια αυτή του δικαιώματος της αναγωγής ονομάζεται έκπτωση.

Η αναγωγή ασκείται:

1. Στη λήξη αν δεν πληρώθηκε η συναλλαγματική.
2. Πριν από τη λήξη αλλά μόνο σε ορισμένες περιπτώσεις που αναφέρονται στο νόμο, π.χ. σε ολική ή μερική άρνηση αποδοχής, σε περίπτωση πτωχεύσεως του πληρωτή αποδέκτη κ.λ.π.

Ο κομιστής ο οποίος δεν πληρώθηκε στη λήξη της συναλλαγματικής, μπορεί να απαιτήσει από εκείνον έναντι του οποίου ασκεί την αναγωγή.

1. Το ποσό της συναλλαγματικής.
2. Το νόμιμο τόκο στο οφειλόμενο ποσό από την ημέρα λήξης.
3. Τα έξοδα διαμαρτυρήσεως.
4. Τα έξοδα ειδοποιήσεως.
5. Τα δικαστικά έξοδα.

Αυτός που πληρώνει λόγω αναγωγής μπορεί να απαιτήσει από αυτούς που ευθύνονται απέναντί του:

- Ολόκληρο το ποσό που πλήρωσε.
- Τους νόμιμους τόκους του παραπάνω ποσού από την ημέρα που το κατέβαλε.
- Τα έξοδα που έγιναν από αυτόν.

Κάθε υπόχρεος κατά του οποίου ασκείται αναγωγή, μπορεί να απαιτήσει κατά την πληρωμή να του παραδοθούν η συναλλαγματική, το διαμαρτυρικό και εξοφλημένος λογαριασμός κάθε οπισθογράφου, όταν πληρώσει τη συναλλαγματική μπορεί να διαγράψει την οπισθογράφηση του, καθώς και τις υπογραφές των επομένων οπισθογράφων.

Ο κομιστής, πριν ασκήσει το δικαίωμα της αναγωγής, οφείλει να ειδοποιήσει μέσα σε τέσσερις εργάσιμες ημέρες από την ημέρα του διαμαρτυρικού, τον οπισθογράφο του και τον εκδότη, καθώς επίσης και τους τριτεγγυητές τους, εφόσον υπάρχουν σε κάθε οπισθογράφο, μέσα σε προθεσμία δύο εργάσιμων ημερών από την ημέρα που πήρε την ειδοποίηση. Οφείλει να ειδοποιήσει τον οπισθογράφο του για να σημειώσει τα ονόματα και τις διευθύνσεις αυτών που έκαναν τις προηγούμενες ειδοποιήσεις. Η ίδια διαδικασία πρέπει να τηρηθεί από τους επόμενους οπισθογράφους μέχρι να ειδοποιηθεί ο εκδότης. Ο εκδότης, επομένως, ειδοποιείται δύο φορές, τόσο από τον κομιστή, όσο και από τον πρώτο οπισθογράφο. Η ειδοποίηση γίνεται με οποιοδήποτε τρόπο με απλή επιστολή ή με επιστροφή της συναλλαγματικής.

Η προθεσμία θεωρείται ότι τηρήθηκε, αν η επιστολή η οποία περιέχει την ειδοποίηση παραδόθηκε στο ταχυδρομείο μέσα στην προθεσμία που αναφέραμε παραπάνω.

Η μη εμπρόθεσμη ειδοποίηση δε συνεπάγεται απώλεια του δικαιώματος της αναγωγής, αλλά, ενδεχομένως, υποχρέωση για αποζημίωση για τη ζημιά η οποία προξενήθηκε από την απώλειά του.

Επισυναλλαγματική

Έτσι λέγεται η νέα συναλλαγματική που εκδίδει αυτός που έχει δικαίωμα αναγωγής για να πληρωθεί από κάποιον από αυτούς που ευθύνονται προς αυτόν. Η επισυναλλαγματική είναι πάντα πληρωτέα «εν όψει».

Για να είναι έγκυρη, πρέπει να περιέχει όλα τα στοιχεία κάθε συναλλαγματικής, όπως αυτά ορίζονται από το νόμο.

Η ονομαστική της αξία είναι ίση προς το ποσό της συναλλαγματικής που έληξε και δεν πληρώθηκε, προσαυξημένη με τους νομικούς τόκους από την ημέρα της λήξεως της συναλλαγματικής μέχρι την ημέρα της εκδόσεως της επισυναλλαγματικής, τα έξοδα διαμαρτυρήσεως, ειδοποιήσεως και τα τέλη χαρτοσήμου της.

Στην επισυναλλαγματική επισυνάπτει ο εκδότης της και λογαριασμό, στον οποίο περιλαμβάνει αναλυτικά, την ονομαστική αξία της συναλλαγματικής που δεν πληρώθηκε, τα έξοδα διαμαρτυρήσεως, τους τόκους, τα έξοδα προεξοφλήσεως της επισυναλλαγματικής και το χαρτόσημό της.

Υπεύθυνοι από τη συναλλαγματική

Όλα τα πρόσωπα που παίρνουν μέρος στη συναλλαγματική, δηλ. ο εκδότης, ο αποδέκτης, οι οπισθογράφοι και οι τριτεγγυητές, ευθύνονται αλληλέγγυα ενάντια στον κομιστή της, η ευθύνη τους όμως είναι διαφορετική.

Γι' αυτό και διακρίνονται

α) Σε άμεσα υπεύθυνα πρόσωπα,

β) Σε από αναγωγή υπεύθυνα πρόσωπα.

Άμεσα υπεύθυνα πρόσωπα είναι ο αποδέκτης και ο τριτεγγυητής του. Από αναγωγή υπεύθυνα πρόσωπα είναι ο εκδότης, οι οπισθογράφοι και οι τριτεγγυητές τους.

Τα άμεσα υπεύθυνα πρόσωπα ευθύνονται απέναντι στον κομιστή και χωρίς τη σύνταξη διαμαρτυρικού, ενώ τα από αναγωγή, εφόσον ο κομιστής τηρήσει την αρχή της επιμέλειας.

Ο κομιστής μπορεί να εναγάγει όλα τα πρόσωπα αυτά ατομικά ή ομαδικά, χωρίς να είναι υποχρεωμένος να τηρήσει ορισμένη σειρά κατά την αναγωγή.

Έτσι ο κομιστής μπορεί να εναγάγει πρώτα τον δεύτερο οπισθογράφο κι ύστερα τον πέμπτο. Αν εναγάγει τον αποδέκτη κι αυτός πληρώσει, απαλλάσσονται οι υπεύθυνοι από αναγωγή.

Ρήτρες συναλλαγματική

Εκτός από τα απαραίτητα στοιχεία που ορίζει ο νόμος για να έχει κύρος μια συναλλαγματική, δεν απαγορεύεται να τεθούν και άλλα στοιχεία, όπως οι λεγόμενες ρήτρες, οι οποίες είναι:

α) Η ρήτρα: «άνευ ευθύνης» του εκδότη για τη μη αποδοχή.

Αυτή τίθεται από τον εκδότη και είναι έγκυρη. Ο εκδότης δεν μπορεί να δέσει τη ρήτρα, άνευ ευθύνης για την πληρωμή, γιατί είναι ο δημιουργός της συναλλαγματικής. ο οπισθογράφος μπορεί να δέσει τη

ρήτρα , «άνευ ευθύνης» για την μη αποδοχή και τη μη πληρωμή.

β) Η ρήτρα: «ούχι εις διαταγήν» ή άλλη ισοδύναμη φράση.

Αν τεθεί από τον εκδότη, η συναλλαγματική δεν είναι σε διαταγή, αλλά ονομαστικός τίτλος. Κατά συνέπεια δεν μπορεί να μεταβιβαστεί με οπισθογράφηση, αλλά μόνο, με κοινή εκχώρηση. Αν τεθεί από τον οπισθογράφο, έχει σαν συνέπεια την μη ευθύνη αυτού έναντι των νέων κομιστών.

γ) Η ρήτρα: «Περί του κατά ανάγκη αποδεκτού» και «του κατά ανάγκη πληρωτού».

Η ρήτρα αυτή τίθεται ή από τον εκδότη ή από τον οπισθογράφο ή από τον τριτεγγυητή. Όταν ο κομιστής της συναλλαγματικής απευθυνθεί στον πληρωτή και αυτός δεν την αποδεχτεί, οφείλει να απευθυνθεί σε άλλο πρόσωπο, το οποίο έχει υποδεχθεί ή από τον εκδότη ή από τον οπισθογράφο ή από τον τριτεγγυητή και το οποίο είναι κατά ανάγκη αποδέκτης.

Τα ίδια ισχύουν και στην περίπτωση του κατά ανάγκην πληρωτού.

δ) Η ρήτρα: «άνευ διαμαρτυρικού» ή «ανέξοδος επιστροφή».

Η ρήτρα, αυτή τίθεται από τον εκδότη ή από τον οπισθογράφο ή από τον τριτεγγυητή και ανάλογα παράγει διαφορετικά αποτελέσματα. Όταν λήξει η συναλλαγματική, ο κομιστής είναι υποχρεωμένος να τηρήσει ορισμένες διατυπώσεις: πρέπει να παρουσιάσει τη συναλλαγματική για πληρωμή και στην περίπτωση που δεν πληρωθεί, από τον πληρωτή να συντάξει αυτός διαμαρτυρικό για την μη πληρωμή. αν όμως ο κομιστής

δεν τηρήσει τα καθήκοντά του αυτά, δεν αποκτά το δικαίωμα, της εναγωγής, κατά τον οπισθογράφο του εκδότη και των τριτεγγυπτών. Αν όμως τεθεί η ρήτρα «άνευ διαμαρτυρικού» ή «ανέξοδος επιστροφή» έχει δικαίωμα εναγωγής, χωρίς, να συντάξει διαμαρτυρικό για την μη πληρωμή. αν η ρήτρα αυτή, έχει τεθεί, από τον εκδότη, τότε απαλλάσσεται έναντι όλων.

Αν, τεθεί από τον οπισθογράφο, η ρήτρα, ο κομιστής απαλλάσσεται μόνο έναντι αυτού. Για να ασκήσει εναγωγή έναντι των άλλων οπισθογράφων, πρέπει να συντάξει διαμαρτυρικό.

ε) Η ρήτρα: όπως η πληρωμή γίνει στην κατοικία τρίτου προσώπου και όχι στην κατοικία του πληρωτού».

Συναλλαγματική ευκολίας

Οι συναλλαγματικές εκδίδονται συνήθως με την ευκαιρία πωλήσεως εμπορευμάτων επί πιστώσει και παρέχεται έτσι στον αγοραστή προθεσμία πληρωμής του τμήματος. Ο πωλητής εκδότης της συναλλαγματικής, είναι συνήθως έμπορος χονδρικής πωλήσεως και βιομήχανος, ο δε αγοραστής, αποδέκτης της συναλλαγματικής είναι έμπορος χονδρικής ή λιανικής πωλήσεως. Οι συναλλαγματικές αυτές αντιπροσωπεύουν τίμημα εμπορεύματος που πουλήθηκε με πίστωση επί προθεσμία και έχουν εξασφαλισμένη την πληρωμή τους από την πώληση του εμπορεύματος στον τελικό καταναλωτή. Έχουν κατά κάποιο τρόπο το αντίκρουσμά τους.

Στην πράξη όμως παρουσιάζονται περιπτώσεις εκδόσεως

συναλλαγματικών μεταξύ εμπόρων, χωρίς να έχει γίνει πραγματική πράξη αγοραπωλησίας. Απλώς διευκολύνει ο ένας τον άλλο με υπογραφή συναλλαγματικής για την εξεύρεση χρηματικών μέσων. Αυτό γίνεται ως εξής: Ο Α που έχει ανάγκη χρημάτων π.χ. 50.000 δρχ. εκδίδει συναλλαγματική σε βάρος του Β, ο οποίος την αποδέχεται. Ο Α προσκομίζει τη συναλλαγματική αυτή σε μια τράπεζα, η οποία προεξοφλεί και του καταβάλλει την παρούσα αξία. Ο Β αποδέχτηκε το αξιόγραφο αυτό όχι γιατί αγόρασε εμπορεύματα με πίστωση από τον Α, αλλά για να τον διευκολύνει. Είναι όμως δυνατό και ο Β να έχει ανάγκη από χρήματα, οπότε εκδίδει συναλλαγματική σε βάρος του Α ίσης ονομαστικής αξίας, την οποία αποδέχεται αυτός για να διευκολύνει τον Β. Αυτές οι συναλλαγματικές ονομάζονται συναλλαγματικές ευκολίας.

Επομένως συναλλαγματική ευκολίας είναι εκείνη η οποία υπογράφεται από τον αποδέκτη απλώς για χρηματική διευκόλυνση του λήπτη, χωρίς να υπάρχει πραγματική απαίτηση του ενός από τον άλλο, δηλαδή πρόβλεψη, όπως λέγαμε.

Πρόβλεψη επομένως λέγεται η απαίτηση που έχει ο εκδότης κατά του πληρωτή, με την οποία τον διατάζει να πληρώσει το ποσό που αναγράφεται στη συναλλαγματική.

Τα γραμμάτια και η λογιστική τους

Όλες σχεδόν οι επιχειρήσεις ανεξάρτητα του είδους των εργασιών, του μεγέθους, του σκοπού και της μορφής τους, διενεργούν σήμερα συναλλαγές με γραμμάτια και κυρίως με συναλλαγματικές.

Εδώ πρέπει να επισημάνουμε ότι στην πράξη συναντάμε πλέον τα γραμμάτια παρά μόνο τις συναλλαγματικές.

Παρόλα αυτά ο λογαριασμός που έχει επικρατήσει και χρησιμοποιείται μέχρι και σήμερα είναι «Γραμμάτια πληρωτέα» η «γραμμάτια εισπρακτέα» και σε καμία περίπτωση συναλλαγματικές εισπρακτέες ή πληρωτέες».

Γι' αυτό το λόγο η λογιστική των γραμματίων και συναλλαγματικών έχει μια ιδιαίτερη σημασία. Δάνεια συνάπτονται και χορηγούνται από τις επιχειρήσεις με συναλλαγματικές. Αγοραπωλησίες εμπορευμάτων και άλλων αγαθών, διενεργούνται με έγγραφη υπόσχεση, όπως επίσης για παροχή υπηρεσιών εκδίδονται συναλλαγματικές.

Οι τράπεζες χορηγούν δάνεια προεξοφλώντας γραμμάτια, εισπράττουν τα γραμμάτια των πελατών τους έναντι προμήθεια κ.λπ. Συναλλαγματικές τρίτων βρίσκονται στο χαρτοφυλάκιο των επιχειρήσεων για είσπραξη ή για φύλαξη. Για το λόγο αυτό καλούμε τη λογιστική να μας δώσει τρόπους παρακολούθησης των πράξεων αυτών, έτσι ώστε να έχουμε μία πλήρη ενημέρωση της Διοίκησης και διαχείρισης στη θέση και στην τήρηση των γραμματίων και συναλλαγματικών.

Μεταξύ των γραμματίων και συναλλαγματικών υπάρχουν τυπικές διαφορές στην ουσία όμως τα ίδια δικαιώματα και οι ίδιες υποχρεώσεις απορρέουν από τα έγγραφα αυτά και γι' αυτό τα παρακολουθούμε λογιστικά με τους ίδιους λογαριασμούς.

Οι συναλλαγές που αφορούν τα γραμμάτια και τις συναλλαγματικές

αναγράφονται στους εξής κυρίως λογαριασμούς:

1. «Γραμμάτια εισπρακτέα»
2. «Γραμμάτια πληρωτέα»
3. «Γραμμάτια σε καθυστερήσει ή διαμαρτυρηθέντα»
4. «Γραμμάτια σε τρίτους ή στην Τράπεζα «Χ» για είσπραξη»
5. «Γραμμάτια Μεταβιβασθέντα»
6. «Γραμμάτια τρίτων - Δικαιούχοι Γραμματίων».

Ο λογαριασμός «Γραμμάτια εισπρακτέα» είναι λογαριασμός του ενεργητικού, και κατά τη λειτουργία του δεν παρουσιάζει δυσκολίες. Χρεώνεται με τις αυξήσεις των γραμματίων και πιστώνεται με τις ελαττώσεις τους. Εμφανίζει χρεωστικό υπόλοιπο ή θα είναι εξισωμένος.

Λέγεται και λογαριασμός «εξ αντικρυζόμενων χρεοπιστώσεων», μια και χρεώνεται και πιστώνεται με την ονομαστική αξία των γραμματίων και συναλλαγματικών.

Ο λογαριασμός «γραμμάτια πληρωτέα» είναι: λογαριασμός παθητικού, λειτουργεί όπως όλοι οι λογαριασμοί του παθητικού. Πιστώνεται: με τις αυξήσεις των υποχρεώσεων της επιχείρησης με έγγραφη υπόσχεση και «χρεώνεται»: με τις ελαττώσεις αυτών. Εμφανίζει πιστωτικό υπόλοιπο ή θα είναι εξισωμένος, είναι και αυτός λογαριασμός «εξ αντικρυζόμενων χρεοπιστώσεων».

Ο λογαριασμός «Γραμμάτια σε καθυστερήσει ή Διαμαρτυρηθέντα»: Είναι λογαριασμός του ενεργητικού. Χρησιμοποιείται για την

παρακολούθηση των γραμματίων εκείνων, που είμαστε κομιστές και δικαιούχοι και που δεν πληρώθηκαν κατά τη λήξη τους.

Χρεώνεται: με την ονομαστική αξία και με τα έξοδα διαμαρτυρήσεως αν έχει γίνει διαμαρτύρηση, με τα δικαστικά έξοδα και τους τόκους υπερημερίας.

Πιστώνεται: με την είσπραξη των παραπάνω δικαιωμάτων.

Σε περίπτωση που ανανεωθεί με καινούργιο γραμμάτιο θα χρεώσουμε τον λογαριασμό «Γραμμάτια εισπρακτέα» και θα πιστώσουμε τον λογαριασμό «Γραμμάτια εν καθυστηρήσει».

Και η ονομαστική αξία του νέου γραμματίου θα είναι μεγαλύτερη από εκείνο που διαμαρτυρήθηκε, γιατί θα περιλαμβάνει όλα τα προαναφερόμενα έξοδα.

Στην περίπτωση απώλειας των απαιτήσεων θα χρεώσουμε το λογαριασμό «Ζημιές από γραμμάτια σε καθυστηρήσει και θα πιστώσουμε τον λογαριασμό «Γραμμάτια εν καθυστηρήσει».

Είναι δευτεροβάθμιος λογαριασμός που ανήκει στον πρωτοβάθμιο λογαριασμό γραμμάτια εισπρακτέα με βάση το Γενικό Λογιστικό Σχέδιο.

Το ίδιο και ο λογαριασμός Γραμμάτια πληρωτέα διαμαρτυρηθέντα που είναι όμως λογαριασμός του παθητικού.

Ο λογαριασμός «Γραμμάτια σε τρίτους» ανοίγεται για την παρακολούθηση των γραμματίων και συναλλαγματικών που έχουν δοθεί στους τρίτους (Τράπεζες κ.λπ.), για να εισπράξουν για λογαριασμό της επιχείρησης. Αυτό κάνουν συνήθως οι έμποροι, βιομήχανοι, βιοτέχνες

και λοιποί επαγγελματίες που είναι κάτοχοι γραμματίων και συναλλαγματικών των οποίων ο τόπος πληρωμής βρίσκεται σε άλλη πόλη.

Αναθέτουν την είσπραξη τους σε μια τράπεζα. Η τράπεζα αναλαμβάνει την είσπραξη που γίνεται εύκολα με τα υποκαταστήματα της.

Εκείνος που παραδίδει τα γραμμάτια για είσπραξη θα χρεώσει: το λογαριασμό του ενεργητικού «Γραμμάτια στην τράπεζα «Χ» για είσπραξη» και θα πιστώσει: το λογαριασμό «Γραμμάτια εισπρακτέα».

Όταν θα εισπράξει το ποσό του γραμματίου θα χρεώσει το λογαριασμό «Τράπεζα «Χ» με το ονομαστικό ποσό του γραμματίου και θα πιστώσει το λογαριασμό «Γραμμάτιο στην τράπεζα «Χ» για είσπραξη». Στην συνέχεια θα καταχωρήσει και την προμήθεια που δικαιούται η τράπεζα με χρέωση του λογαριασμού «χρηματοοικονομικά έξοδα» και πίστωση του λογαριασμού Τράπεζα «Χ» με το ποσό της προμήθειας.

Η τράπεζα «Χ» που αναλαμβάνει την είσπραξη του γραμματίου για λογαριασμό του πελάτη της θα δημιουργήσει ένα ζευγάρι λογαριασμών τάξεως «Γραμμάτια τρίτων για είσπραξη» και «δικαιούχοι Γραμματίων για είσπραξη». Μετά την είσπραξη η τράπεζα θα χρεώσει το λογαριασμό «Ταμείο» ή τον τρεχούμενο λογαριασμό του υποκαταστήματος που μεσολαβεί και θα πιστώσει το λογαριασμό του δικαιούχου - πελάτη.

Συγχρόνως με αντίθετη εγγραφή (αντιλογισμός) θα κινήσει τους λογαριασμούς τάξεως για να εξισωθούν. Η αμοιβή της θα καταχωρηθεί

στην πίστωση του λογαριασμού χρηματοοικονομικά έσοδα».

Ο λογαριασμός «Γραμμάτια Μεταβιβασθέντα» είναι αντίθετος λογαριασμός του λογαριασμού «Γραμμάτια εισπρακτέα».

Πιστώνεται: όταν μεταβιβάζουμε γραμμάτια στους τρίτους (τράπεζα κ.λ.π) Π.χ. στην περίπτωση προεξόφλησης, προκειμένου να τα παρακολουθήσουμε μέχρι την πληρωμή τους αφού και για την πληρωμή τους ακόμη είμαστε εμείς συνυπεύθυνοι με τον πληρωτή.

Με την πληρωμή εκ μέρους των υπόχρεων και την είσπραξη του από τις Τράπεζες γίνεται η μεταφορά τους στο λογαριασμό «Γραμμάτια εισπρακτέα». Αν τα μεταβιβασμένα και προεξοφλημένα γραμμάτια δεν παρακολουθούνται με τους αντίστοιχους λογαριασμούς τότε η επιχείρηση, όταν δίνει τέτοια γραμμάτια πιστώνει απευθείας το λογαριασμό «γραμμάτια εισπρακτέα». Στην περίπτωση αυτή η επιχείρηση θα τα παρακολουθεί με λογαριασμούς τάξεις. Οι λογαριασμοί που θα κινηθούν θα είναι στη μεταβίβαση ή προεξόφληση, θα χρεωθεί ο 02.20 ή 02.21 με πίστωση του 06.20 ή 06.21 στη λήξη τους θα γίνει η αντίστροφη εγγραφή.

Τέλος επισημαίνουμε ότι κάθε τράπεζα έχει αυτόνομο λογιστικό σχέδιο, και οι εγγραφές που αναφέρουμε στις τράπεζες έχουν γίνει κατά την ελεύθερη επιλογή μας.

Πράξεις επί των γραμματίων και συναλλαγματικών

Λογιστικές εγγραφές

Α) Δάνειο με υπογραφή γραμματίου

Παράδειγμα:

1-1-95 Ο Βασιλείου δανείζεται χρήματα από τον Μποζίκη 150.000 δρχ. με υπογραφεί γραμματίου Νο 7 λήξεως 10 μηνών και με τόκο 15% ονομαστικής αξίας 172.500 δρχ.

31-12-95 εξοφλείται το γραμμάτιο Νο 7 κανονικά.

ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΑΣΤΕΡΙΟΥ - ΠΙΣΤΟΛΗΠΤΗ

38		Χρηματικά διαθέσιμα	150.000	150.000	172.500
	00	Ταμείο	22.500	22.500	
	00	Μετρητά	172.500		
65		Τόκοι & συναφή έξοδα			
	06	Τόκοι & έξοδα λοιπ. Βρ. Υπ.			
	00	Τόκοι χρεωστικοί			
51		Γραμμάτια πληρωτ.			
	00	Γραμμάτια πληρωτ. Δρχ.			
	00	Γραμ. Πληρω. σε δρχ.			
		Λήξη δανείου γραμ. Νο 5			

Τα γραμμάτια, οι επιταγές και οι λογιστική τους αντιμετώπιση

		31/8			
51		Γραμμάτια πληρωτέα	172.500	172.500	172.500
	00	Γραμμάτια πληρ. Σε δρχ.	172.500		
		Χρηματικά διαθέσιμα			
38		Ταμείο			
	00	00 Μετρητά			
		Εξόφληση γραμ. Νο5			

ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ - ΠΙΣΤΟΔΟΤΗ

			1/3			
31		Γραμμάτια εισπρακτέα	172.500	172.500	150.000	
	00	Γραμμάτια στο χαρτοφ	150.000		22.500	
		00 Γραμμάτια στο χαρτοφ	22.500			
38		Χρημ. Διαθέσιμα				
	00	ταμείο				
		00 Μετρητά				
76		Έσοδα κεφαλαίων				
	02	Δουλ. Τόκοι γραμ. Εισ.				
		02 Τόκοι πιστωτικοί				
		Χωρήγ. Δαν με γραμ. Νο5				

Τα γραμμάτια, οι επιταγές και οι λογιστική τους αντιμετώπιση

			31/8			
38	00	00	Χρηματικά διαθέσιμα	172.500	172.500	172.500
31	00	00	ταμείο	172.500		
			μετρητά			
			γραμ. Εισπρακτέα			
			γραμ. στο χαρτοφυλ.			
			Γραμ. στο χαρτοφυλ.			
			Είσπραξη γραμ. Νο5			

β) Ανανέωση γραμματίου

Παράδειγμα:

Υπάρχει περίπτωση ο πληρωτής του γραμματίου να ζητήσει από τον κομιστή κατά τη λήξη του την ολική ή μερική ανανέωση του αν για οποιοδήποτε λόγο αδυνατεί να το πληρώσει. Αν συμφωνήσει για την ανανέωση ο κομιστής ακυρώνεται το παλιό γραμμάτιο που έληξε και αντικαθίσταται με άλλο. Στο ποσό του νέου γραμματίου θα προστεθεί και ο τόκος που συμφωνείται για το χρόνο που μεσολαβεί από τη λήξη του παλιού ως τη λήξη του νέου.

1) Ολική ανανέωση

Γραμμάτιο ονομαστικής αξίας 6.000 δρχ. σημερινής λήξης ανανεώνεται με άλλο μεταγενέστερης λήξεως ονομαστικής αξίας 6.300 δρχ.

Να γίνουν οι εγγραφές στο ημερολόγιο: α) του κομιστή, β) του πληρωτή.

ΕΓΓΡΑΦΗ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΚΟΜΙΣΤΗ

31		Γραμμάτια εισπρακτέα		6300	
	00	Γραμ. στο χαρτοφυλάκιο			
		00 <u>Γραμ. στο χαρτοφυλάκιο</u>	6300		
31		Γραμ. εισπρακτέα			600
	00	Γραμ. στο χαρτοφυλάκιο			0
		00 <u>Γραμ. στο χαρτοφυλάκιο</u>	6000		
76		Έσοδα κεφαλαίων			
	02	Δουλευμένοι τόκοι γρ. Εισπρ.			300
		00 <u>Πιστωτικοί τόκοι</u>	300		
		Ολική ανανέωση γραμ. Νο14			

ΕΓΓΡΑΦΗ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΠΛΗΡΩΤΗ

51		Γραμμάτια πληρωτέα		6000	
	00	Γραμ. πληρωτέα σε δρχ.			
		00 <u>Γραμ. πληρωτέα σε δρχ.</u>	6000		
65		Τόκοι και συναδή έξοδα			300
	06	Τόκοι και έξ. Λοιπων βρ. Υπ.			
		00 <u>Χρεωστικοί τόκοι</u>	300		
51		Γραμ. πληρωτέα			6300
	00	Γραμ. πληρωτ. Σε δρχ.			
		00 <u>Γραμ. πληρ. Σε δρχ.</u>	6300		
		Ολική ανανέωση γραμ. Νο14			

2) Μερική ανανέωση

Έναντι γραμματίου ονομαστικής αξίας 30.000 δρχ. δίδονται μετρητά 10.000 δρχ. εμπορεύματα (ζάχαρη) 5.000 δρχ. και για το υπόλοιπο γραμμάτιο ονομαστικής αξίας 18.000 δρχ.

(Η διαφορά οφείλεται σε τόκους).

ΕΓΓΡΑΦΗ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΚΟΜΙΣΤΗ

38		Χρηματικά διαθέσιμα		10.000	
	00	Ταμείο			
	00	<u>Μετρητά</u>	10000		
20		Εμπορεύματα		5000	
	02	Ζάχαρη			
	01	<u>Αγορές χρήσης ζάχαρης</u>	5000		
31		Γραμμάτια εισπρακτέα		18000	
	00	Γραμ. στο χαρτοφυλάκιο			
	00	<u>Γραμ. στο χαρτοφυλάκιο</u>	18000		
31		Γραμμάτια εισπρακτέα			30000
	00	Γραμ. στο χαρτοφυλάκιο			
	00	<u>Γραμ. στο χαρτοφυλάκιο</u>	30000		
76		Έσοδα κεφαλαίων			3000
	02	Δουλεμένοι τόκοι γραμ. ε.			
	00	<u>Πιστωτικοί τόκοι</u>	3000		
		Μερική ανανέωση γραμ. Νο			

ΕΓΓΡΑΦΗ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΠΛΗΡΩΤΗ

51		Γραμμάτια πληρωτέα		30000	
	00	Γραμμάτια πληρ. Σε δρχ.			
		00 <u>Γραμμ. Πληρωτέα σε δρχ.</u>	30000		
65		Τόκοι & συναφή έξοδα		3000	
	06	Τόκοι & έξ. Λοιπών βραχ. Υπ.			
		00 <u>Χρεωστικοί τόκοι</u>	3000		
38		Χρηματικά διαθέσιμα			10000
	00	ταμείο			
		00 <u>μετρητά</u>	10000		
70		πωλήσεις			5000
	02	ζάχαρη			
		00 <u>πωλήσεις ζάχαρης</u>	5000		
51		Γραμμάτια πληρωτέα			18000
	00	Γραμ. πληρωτέα σε δρχ.			
		00 <u>Γραμ. πληρωτέα σε δρχ.</u>	18000		
		Μερική ανανέωση γραμ. Νο			

γ) Γραμμάτια σε καθυστερήσει

Στην περίπτωση άρνησης του υπόχρεου για την πληρωμή ενός γραμματίου ή συναλλαγματικής. Ο τελευταίος κομιστής μέσα στις δύο

επόμενες μέρες από τη λήξη πρέπει να συντάξει στον συμβολαιογράφο πράξη που ονομάζεται διαμαρτύρηση. Η διαμαρτύρηση της συναλλαγματικής γίνεται για να μη χάσει ο τελευταίος κομιστής το κατά το νόμο δικαίωμα να στραφεί για να ικανοποιηθεί κατά των τριτεγγυητών και λοιπών οπισθογράφων οι οποίοι είναι αλληλέγγυα υπεύθυνοι για την πληρωμή της.

Λογιστικά τα διαμαρτυρηθέντα γραμμάτια που είναι «εν καθυστέρηση» από πλευράς πληρωμής παρακολουθούνται από τον κομιστή στο λογαριασμό «Γραμμάτια διαμαρτυρηθέντα» ή «Γραμμάτια σε καθυστέρηση». Ο λογαριασμός αυτός είναι ενεργητικού δευτεροβάθμιας του πρωτοβάθμιου γραμμάτια εισπρακτέα.

Παράδειγμα:

Έστω ότι γραμμάτιο εισπρακτέο ονομαστικής αξίας 132.000 δρχ. σημερινής λήξης διαμαρτύρεται και καταβάλλονται έξοδα διαμαρτύρησης (συμβολαιογραφικά δρχ. 1.300).

Α) Λογιστικές εγγραφές στα βιβλία του κομιστή

31			Γραμμάτια εισπρακτέα		132000	
	03		Γραμμάτια σε καθυστέρηση			
		00	<u>Γραμ. διαμ. ή καθυστερημ</u>	132000		132000
31			Γραμμάτια εισπρακτέες			
	00		Γραμ. στο χαρτοφυλάκιο			
		00	<u>Γραμ. στο χαρτοφυλάκιο</u>	132000		
			Διαμαρτ. Γρα, Νο 14			

Τα γραμμάτια, οι επιταγές και οι λογιστική τους αντιμετώπιση

31			Γραμμάτια εισπρακτέα		1300	
	03		Γραμμάτια σε καθυστέρ.			
		00	<u>Γραμ. διαμαρτυ. Σε καθυσ</u>	1300		
38			Χρηματικά διαθέσιμα			1300
	00		ταμείο			
		00	<u>μετρητά</u>	1300		
			Πληρ. Εξ. Διαμ. γρ. Νο 14			

Κατά την είσπραξη του θα γίνει η εγγραφή

38			Χρηματικά διαθέσιμα		133000	
	00		ταμείο			
		00	<u>μετρητά</u>	133300		
31			γραμ. εισπρακτέα			133300
	03		Γρα. σε καθυστερη			
		00	Γραμ. διαμα σε καθυστε	133300		
			Εξόφληση διαμαρτηρ συν.			

Αν εισπραχθούν και τόκοι υπερημερία τότε θα χρεώσουμε το λογαριασμό «ταμείο» και θα πιστώσουμε το λογαριασμό έσοδα κεφαλαίων»

Στην περίπτωση που αντί χρημάτων ο δικαιούχος συμφωνήσει να πάρει νέο γραμμάτιο έστω ονομαστικής αξίας 135.000 δρχ. θα γίνει η εξής εγγραφή στα βιβλία του δικαιούχου:

Τα γραμμάτια, οι επιταγές και οι λογιστική τους αντιμετώπιση

31			Γραμμάτια εισπρακτέα		132000	
	00		Γραμμάτια στο χαρτοφυλ			
		00	<u>Γραμ.στο χαρτοφυλάκιο</u>	135000		132000
31			Γραμμάτια εισπρακτέα			
	03		Γραμ. σε καθυστέρηση			
		00	<u>Γραμ. διαμ. σε καθυστ.</u>	133300		
76			Έσοδα κεφαλαίων			1700
	02		δουλευμένοι τόκοι γρ. Εισ			
		00	<u>Τόκοι πιστωτικοί</u>	1700		
			Λήψη νέου γρ. έναντι του δαιμ/τος			

Αν κατόπιν συμβιβασμού των ενδιαφερόμενων καταβάλλει ο πληρωτής έστω 190.000 δρχ. θα γίνει η εξής εγγραφή.

38			Χρηματικά διαδέσιμα		100000	
	00		Ταμείο			
		00	Μετρητά	100000		
81			Έκτακτα & ανόργανα από		35000	
	02		Έκτακτες ζημιές			
		00	ζημιές από δια/ντα γρα	35000		
31			γραμ εισπρακτέα			135000
	00		γραμ. στο χαρτοφυλάκιο			
		00	γραμ. στο χαρτοφυλάκιο	135000		
			Μερική είσπρ. του γρ Νο14			

Λογιστικές εγγραφές στα βιβλία του πληρωτή

51			Γραμ. πληρωτέα		132000	
	00		Γραμ. πληρωτέα σε δρχ			
		00	Γραμ. πληρωτέα σε δρχ	132000		
51			Γραμ πληρωτέα			132000
	06		Γραμ. πληρ σε καθυστε			
		00	Γραμ. πληρ σε καθυστε	132000		
			Διαμαρτύρηση γραμ. Νο			
86			Αποτελέσματα χρήσεως		1300	
	01		Χρηματοοικονομικά αποτ			
		09	Χρεω τότκοι και συν. Εξ	1300		
51			Γραμ. πληρωτέα			1300
	06		Γραμ. πληρ σε καθυστε			
		00	Γραμ. πληρ σε καθ	1300		
			Έξοδα διαμ/σης σε βάρος			

Κατά την πληρωμή του θα γίνει η εγγραφή

51			Γραμμάτια πληρωτέα		133300	
	06		Γραμμάτια πλήρ σε καθυσ			
		00	Γραμ. πληρ σε καθυσ	133300		
38			Χρημ διαδέσιμα			133300
	00		ταμείο			
		00	μετρητά	133300		
			πληρ του διαμ. γραμ. Νο			

Τα γραμμάτια, οι επιταγές και οι λογιστική τους αντιμετώπιση

Εάν πληρώσει και τόκους υπερημερίας θα χρεώσουμε το λογαριασμό «χρηματοοικονομικά έξοδα» (τόκοι - δαπάνοι) και θα πιστώσουμε το λογαριασμό «ταμείο».

Η αντικατάσταση της διαμαρτυρόμενης συν/κής αξίας 135000 με άλλη θα απεικονιστεί με την παρακάτω εγγραφή.

51		Γραμμάτια πληρωτέα		133300	
	06	Γραμ πλη σε καθυστέρηση			
		00 Γραμ πλη σε καθυστέρηση	133300		
65		Τόκοι και συναφή έξοδα			
	06	Τόκοι & έξοδα λοι Βρ. Υπ.		1700	
		00 Χρεωστικοί τόκοι	1700		
51		Γρα, πληρωτέα			
	00	Γραμ πληρ σε δρχ			135000
		00 Γραμ πληρ σε δρχ	135000		
		Υπογραφή νέου γραμ σε αντικατάσταση του διαμ/ντος			

Και στην περίπτωση που πληρώσει μόνο 100.000 δρχ θα γίνει η εγγραφή

Τα γραμμάτια, οι επιταγές και οι λογιστική τους αντιμετώπιση

51		Γραμμάτια πληρωτέα		135000	
	00	Γρα πληρωτέα σε δρχ			
		00	Γραμ πληρ σε δρχ	135000	
38		Χρηματικά διαθέσιμα			100000
	00	ταμείο			
		00	μετρητά	100000	
81		Έκτακτα & ανόργανα απ			35000
	03	Έκτακτα κέρδη			
		00	Κέρδη από δια γρα	35000	
			Μερική πληρωμή γραμ διαμαρτηρυθέντος κατόπιν συμβιβασμού		

δ) Γραμμάτια παρά τρίτους ή παρά τη τράπεζα «Α» για είσπραξη

Παράδειγμα:

5-3-95 Έστω ότι ο έμπορος Πορίχης παραδίδει στην τράπεζα «Χ» γραμμάτια ονομαστικής αξίας 50.000 δρχ. για είσπραξη 16-3-95 εισπράττει η τράπεζα κανονικά κατά τη λήξη του το παραπάνω γραμμάτιο και ειδοποιεί το Πορίχη ότι το καθαρό ποσό που είναι στο λογαριασμό του είναι 49.000 δρχ. (προμήθεια της δρχ. 1.000)

18-3-95 ο Πορίχης αποσύρει από την τράπεζα το ποσό των 49.000 δρχ.

Λογιστικές εγγραφές στα βιβλία του Πορίχη

Τα γραμμάτια, οι επιταγές και οι λογιστική τους αντιμετώπιση

31			Γραμ. εισπρακτέα		50000	
	01		Γραμ στις τραπ. Για είσπρα			
		00	Γραμ. στη Τρ. Χ για είσπρ	50000		
31			Γραμ εισπρακτέα			50000
	00		Γραμ στο χαρτοφυλάκιο			
		00	Γραμ στο χαρτοφυλάκιο	50000		
			Παράδοση του γρα Νο91 για είσπραξη στην Τρ. «Χ»			
38			Χρηματικά διαδέσιμα		49000	
	03		Καταθέσεις όψεως σε δρχ			
		00	Καταθέσεις όψεως σε δρχ	49000		
65			Τόκοι & συναφή έξοδα		1000	
	98		Λοιπά συν. με τις χρ. Εξ.			
		00	Εισπρακτικά γραμ. εισπρα	1000		
31			Γραμ εισπρακτ			50000
	01		Γραμ στις Τρ. Είσπραξη			
		00	Γραμ στη Τρ «Χ» για είσπ	50000		
			Είσπρ από Τρ Χ Γρ Νο91			
38			Χρηματικά διαδέσιμα		49000	
	00		ταμείο			
		00	μετρητά	49000		
38			χρηματικά διαδέσιμα			49000
	03		καταθέσεις όψεως σε δρχ			
		00	καταθέσεις όψεως σε δρχ	49000		
			αναλ. Του Πορίχην Τρ. «Χ»			

β) Λογιστικές εγγραφές της Τράπεζας «Χ»

01		Αλλότρια περιουσι			
	01	Αξίες τρίτων για είσπρα		50000	
		00 Γρα, τρίτων για εισπ	50000		
05		Δικ. Αλ. Περιουσι. Στοιχ			50000
	01	Δικαιούχοι αξίες για εισπ	50000		
		00 Δικαιούχοι γρα, για εισπ			
		Παρ από Πορίχη γρ. για ει			
38		Χρηματικά διαδέσιμα		50000	
	00	ταμεία			
		00 μετρητά	50000		
76		έσοδα κεφαλαίου			1000
	98	λοιπά έσοδα κεφαλαίων			
		02 Προμήθεια τράπεζας «Χ»	1000		
38		χρηματικά διαδέσιμα			49000
	03	καταθέσεις όγως σε δρχ			
		00 καταθέσεις όγως σε δρχ	49000		
		Λογ/σμός Πορίχη			
		Είσπραξη γραμ. Πορίχη			

Τα γραμμάτια, οι επιταγές και οι λογιστική τους αντιμετώπιση

38			Χρηματικά διαθέσιμα		49000	
	03		καταθέσεις όψεως σε δρχ			
		00	Λογ/σμός γεωργίου	49000		
38			χρηματικά διαθέσιμα			49000
	00		ταμείο			
		00	μετρητά	49000		
			καταβολή στον Πορίχη			
05			Δικαιούχοι αλ. Περ Στοιχ		50000	
	01		Δικαιούχ αξιών για είσπρα			
		00	Δικαιούχ Γραμ για είσπρα	50000		
01			Αλλότρια περ. στοιχεία			50000
	01		Αξίες τρίτων για είσπραξη			
		00	Γραμ. τρίτων για είσπρα	50000		
			Κλει. των λογ/σμών τάξεως			

Αν η Τράπεζα «Χ» επιστρέψει το παραπάνω γραμμάτιο του Πορίχη ανείσπρακτο λόγω μη πληρωμής θα συντάξει όπως είναι υποχρεωμένη το διαμαρτυρικό ενώπιον του Συμβολαιογράφου εισπράττοντας επί πλέον τα έξοδα 300 δρχ. τα οποία πληρώνει επιπλέον έξοδα της τράπεζας.

Εγγραφές στα βιβλία του Πορίχην

31			Γραμμάτια εισπρακτέα		50300	
	03		Γραμμάτια σε καθυστέρ			
		00	Γραμμ διαμαρτυρηθέντα	50300		
65			Τόκοι και συναφή έξοδα		1000	
	98		Λοιπά συναφή με χρ Έξοδα			
		00	Εισπρακτεα Γραμ εισπρα	1000		
31			Γραμ εισπρακτέα			50000
	01		Γραμ στις Τρ για εισπρ			
		00	Γραμ στις Τρ για εισπρα	50000		
38			Χρηματικά διαδέσιμα			1300
	00		ταμείο			
		00	μετρητά	1300		
			Επισ. Του Γραμ Νο 91 διαμ			

Εγγραφές της Τράπεζας «Χ»

05			Δικαιούχος αλ. Περ. Στ		50000	
	01		Δικαιούχοι αξιών για είσπρ			
		00	Δικαιούχο αξιών για είσπρ	50000		
01			Άλλοτρ Περ Στοιχείων			50000
	01		Αξίες τρίτων για είσπραξη			
		00	Γρα τρίτων για είσπραξη	50000		
			Επιστρ στον Πορίχην Γρ			

Τα γραμμάτια, οι επιταγές και οι λογιστική τους αντιμετώπιση

38			Χρηματικά διαθέσιμα		1300	
	00		ταμείο			
		00	μετρητά	1300		
76			έσοδα κεφαλαίων			1000
	98		Λοιπά έσοδα κεφ			
		02	Προμ. Τράπεζας «Χ»	1000		
38			Χρηματικά διαθέσιμα			300
	03		καταθ. Όψεως σε δρχ			
		00	κατάθ όψεως σε δρχ	300		
			Λογ/σμος Πορίχης			
			Είσπραξη προμήθειας & εξ			

ε) Δάνειο με ενέχυρο γραμμάτια.

Παράδειγμα:

Στην τράπεζα «Α» δίνουμε γραμμάτιο σε ενέχυρο και λαμβάνουμε δάνειο 40.000 δρχ. θα κάνουμε τις εξής εγγραφές:

38			Χρηματικά διαθέσιμα		40000	
	00		ταμείο			
		00	μετρητά	40000		
52			Τράπεζες λογ. Βραχ. Υποχ			40000
	01		Τράπ «Α» λογ. Υποχρ			
		00	Δάνειο με ενέχυρο γρα	40000		

31			Γραμμάτια εισπρακτέα		40000	
	02		Γρα στις τράπ. σε εγγύηση			
		00	Γρα στην Τρ «Α» για ενέχ	40000		
31			Γρα εισπρακτέα			40000
	00		Γρα στο χαρτ			
		00	Γρα στο χαρτ	40000		
			Μεταβίβαση γρ σε ενέχυρο			

στ) Προεξόφληση γραμματίων και συναλλαγματικών

Τα γραμμάτια και οι συναλλαγματικές είναι πιστωτικοί τίτλοι μεταβιβάσιμοι. Η μεταβίβαση των δικαιωμάτων που απορρέουν από τους τίτλους αυτούς με την οπισθογράφηση. Έτσι εφόσον ο κομιστής έχει ανάγκη χρημάτων μπορεί να τους προεξοφλήσει σε τρίτους και κατά κανόνα στις εμπορικές τράπεζες. Αυτές προεξοφλούν τις συναλλαγματικές υπό ορισμένες προϋποθέσεις και εφόσον οι κομιστές είναι πιστούχοι της. Με τον τρόπο αυτό οι επιχειρήσεις επιτυγχάνουν τη ρευστοποίηση των συναλλαγματικών.

Εισπράττουν την παρούσα αξία τους μειωμένη κατά τα έξοδα (προμήθεια, έξοδα αλλαγής θέσης, χαρτόσημο). Το καθαρό προϊόν της συναλλαγματικής από τη διαπραγμάτευση μπορεί να μην εισπραχθεί αλλά να προεξοφλεί τις συναλλαγματικές που τηρείται στα βιβλία της τράπεζας. Για τη διευκόλυνση των πράξεων υπολογισμού του τόκου των

προ προμηθειών και λοιπών εξόδων και τις καταχώρησης στα λογιστικά βιβλία των σχετικών εγγραφών συντάσσεται ειδικό έντυπο που ονομάζεται «πινάκιο προεξοφλήσεως».

Προεξόφληση Γραμματίων

Παράδειγμα

Την 1^η Μαρτίου 1985 παραδίδει ο έμπορος Γρηγοριάδης Γ. στην Τράπεζα «Α» για προεξόφληση τα εξής γραμμάτια:

No 1 δρχ. 20.000 λήξεως 5 Μαΐου τόπος πληρωμής Αθήνα

No 2 δρχ. 10.000 λήξεως 31 Μαΐου τόπος πληρωμής Θεσ/νίκη

No 3 δρχ. 8.000 λήξεως 15 Ιουνίου τόπος πληρωμής Βόλος

No 4 δρχ. 5.000 λήξεως 30 Ιουνίου τόπος πληρωμής Ρόδος.

Επιτόκιο προεξοφλήσεως είναι 30% προμήθεια 1% ετησίως, χαρτόσημο έστω ότι εδώ όλα τα έξοδα της τράπεζας είναι 2665 δρχ. Φ.Κ.Ε. επί τόκων και προμήθειας καθώς και τα ταχυδρομικά.

Λογιστικές εγγραφές στα βιβλία του Γρηγοριάδη Γ.

που διαπραγματεύεται τα γραμμάτια και τις συναλλαγματικές:

α) Τοις μετρητοίς

Τα γραμμάτια, οι επιταγές και οι λογιστική τους αντιμετώπιση

38		Χρηματικά διαδέσιμα		40335	
	00	ταμείο			
		00 μετρητό	40335		
65		τόκοι & συναφή έξοδα		2665	
	02	προεξοφλ. Τόκοι & έξ. Τρ			
		00 τόκοι - προεξοφλήματα	2665		
31		Γραμ εισπρακτέα			
	05	Γραμ προεξοφληθέντα			43000
		00 συν/κή Νο1	43000		
		Όπως πινάκιο τράπεζας προεξόφλησης συν/κών			

β) Σε λογαριασμό

38		Χρηματικά διαδέσιμα		43000	
	03	καταθέσεις όψεως σε δρχ			
		00 τρεχούμενος λογαριασμός	43000		
31		Γραμ/ εισπρακτέα			43000
	05	Γραμ προεξοφληθέντα			
		00 Γραμ προεξοφληθέντα	43000		
		Όπως πινάκιο τράπεζας			

Τα γραμμάτια, οι επιταγές και οι λογιστική τους αντιμετώπιση

65			Τόκοι & συναφή έξοδα		2665	
	02		Προεξοφλητικοί τόκ εξ Τρ			
		00	τόκοι προεξοφλήματα	2665		
38			Χρηματικά διαθέσιμα			
	03		καταθ. Όψεως δρχ			2665
		00	τρεχούμενος λογ	2665		
			Υπολογισμός τόκων			

και κατά την είσπραξή τους από τράπεζα. Εφόσον ειδοποιήθηκε από την τράπεζα, ότι τα γραμμάτια εξοφλήθηκαν

31			Γραμμάτια εισπρακτέα		43000	
	05		Γραμ. προεξοφληθέντα			
		00	Γραμ. προεξοφληθέντα	43000		
31			Γραμ εισπρακτέα			43000
	00		Γραμ στο χαρτοφυλακιο			
		00	Γραμ στο χαρτοφυλάκιο	43000		
			Λογ. Μεταφ του αντιθ λογα			

Στα βιβλία της Τράπεζας θα γίνουν οι εγγραφές:

α) τοις μετρητοίς

Τα γραμμάτια, οι επιταγές και οι λογιστική τους αντιμετώπιση

31	05		Γραμμάτια εισπρακτέα		43000	
		00	Γραμ προεξοφληθέντα			
			Συν/κή Νο 1	43000		
38			Χρηματικά διαθέσιμα			43000
	00		ταμείο			
		00	μετρητά	43000		
			Προεξόφληση συν/κής			
38			Χρηματικά διαθέσιμα		2665	
	00		ταμείο			
		00	μετρητά	2665		
76			έσοδα κεφαλαίων			26645
	00		λοιπά έσοδα κεφ			
		00	προεξοφλητικοί τόκοι	2665		
			Υπο προεξόφλη τόκων			

β) Μέσω λογαριασμού

31			Γραμ εισπρακτέα		43000	
	05		Γραμ. προεξοφληθέντα			
		00	Συ/κή Νο1	43000		
38			Χρηματικά διαθεσιμα			43000
	03		Καταθέσεις όψεως δρχ			
		00	τρέχουμ λογ. Γρήγορ	43000		
			Προεξόφληση συν/κής			

Τα γραμμάτια, οι επιταγές και οι λογιστική τους αντιμετώπιση

38			Χρηματικά διαθέσιμα		2665	
	03		καταθέσεις όψεως σε δρχ			
		00	τρεχ λογ γρηγοριάδη	2665		
75			έσοδα κεφαλαίων			2665
	98		λοιπά έσοδα κεφ			
		01	προεξ τόκοι & προμήθεια	2665		
			Υπολ. Προεξόφλ τόκων			

και κατά την είσπραξη

38			Χρηματικά διαθέσιμα		43000	
	00		ταμείο			
		00	μετρητά	43000		
31			γραμ. εισπρακτέα			43000
	05		γραμ. προεξοφληθέν			
		00	συν/κή Νο1	43000		
			Είσπραξη γρ Γρηγοριάδη			

Για τη διευκόλυνση των πράξεων υπολογισμού του τόκου των προμηθειών και λοιπών εξόδων συντάσσεται το πινάκιο προεξόφλησης. Δίνουμε ένα παράδειγμα για να δούμε πως γίνεται ο υπολογισμός του προεξοφλήματος.

Παράδειγμα:

Το κατάσταση Μοσχάτου προέβη στις 18-8-1995 στην προεξόφληση συναλλαγματικής, ονομαστικής αξίας δρχ. 7.500.000 που προσκόμισε ο βιομήχανος Α. Ανδρέου αποδοχής του εμπόρου Β. Βασιλείου, ημερομηνίας εκδόσεως 9-8-1995 και λήξης 20-10-1995. Επιτόκιο προεξόφλησης 30%.

Υπολογισμός προεξοφλήματος:

Τοκοφόρες ημέρες 18-8-1995 - 20-10-1995 =64+2 (προσδέτονται 2 ημέρες από την τράπεζα για τυχόν διαμαρτύρηση της συναλλαγματικής = 66 ημέρες.

$$\begin{array}{r} \text{Τόκος} \\ \hline = \frac{7500000 \times 66 \times 30\%}{365} = 406.850 \times 8\% = 32548 \end{array}$$

Προμήθεια χορήγησης (1/12) του

1^{ου} μήνα αδιαιρέτως δηλ.

$$64 \text{ ημέρες} = 2 \text{ μήνες} + 3 = 7.500.000 \times 3 \times 1\% = 18750$$

ημέρες = 3 μήνες) 12

Προμήθεια είσπραξης

$$\text{ταχυδρομικά} = 7.500.000 \times 3\% = 22.500$$

ΕΦΤΕ 406.850 300

+

32548

Συνολικό 480.948

Προεξόφλημα

Λογιστικές εγγραφές της τράπεζας: κατά την προεξόφληση της

συναλλαγματικής α) Στα βιβλία του Ανδρέου και β) στην Τράπεζα

α) Ανδρέου

38			Χρηματικά διαθέσιμα	7019052		
	00		ταμείο			
		00	μετρητά	480948		
68			τόκοι & συναφή έξοδα			
	02		Προεξ Τόκοπι & εξ Τρα			
		00	Τρα			
31			τόκοι - προεξόφλη			7500000
	05		Γραμ εισπρακτέα			
		00	«προεξόφληθ			
			Συν/κή Βασιλείου			
			πινάκιο τράπεζας			

Κατά την εξόφληση θα έχω την εγγραφή

31			Γραμ. εισπρακτέα	7500000		
	02		Γραμ. «προεξοφληθ			
		00	Συν/κή βασιλείου			
31			Γραμ. εισπρακτέα			7500000
	00		Γραμ. στο χαρτοφυλάκιο			
		00	Συν/κή Βασιλείου			
			Λογιστική μεταφορά αντίθετη λογ/σμού			

B. Κατάστημα Μοσχάτου

31		Γραμμάτια εισπρακτέα	7500000		
	00	Γραμ. προεξοφλ			
	00	Συν/κή Βασιλείου			
38		Χρηματικά διαθέσιμα			7019052
	00	Ταμείο			
	00	μετρητά			
76		Έσοδα κεφαλαίου			(480948)
	98	Λοιπά έσο κεφαλαίου			
	01	Έσοδα από προεξ Γραμ			
		Προεξόφληση συν/κής			

Κατά την εξόφληση το κατάστημα Μοσχάτου θα κάνει την εγγραφή:

38		Χρηματικά διαθέσιμα	7500000		
	00	ταμείο			
	00	μετρητά			
31		Γρα εισπρακτέα			7500000
	02	Γρα προεξοφλη			
	00	Συν/κή Βασιλείου			
		Είσπραξη συν/κής			

Βιβλία καταχώρησης γραμματίων και συναλλαγματικών εισπρακτέων

και πληρωτέων

Για την πληρέστερη ενημέρωση της υπηρεσίας διαχείρισης αξιών κάθε επιχείρησης, τηρούνται από τα λογιστήρια διάφορα «Βιβλία τάξεως» με τα οποία διευκολύνονται οι συναλλαγές, παρέχονται συμπληρωματικές πληροφορίες που δεν αναγράφονται στο Ημερολόγιο και Γενικό Καθολικό και επιτυγχάνεται με αυτά πληρέστερος έλεγχος στην διαχείριση. Ανάμεσα τους είναι και τα βιβλία καταχώρησης των Γραμματίων και Συναλλαγματικών Εισπρακτέων και πληρωτέων που λέγονται και βιβλία λήξης.

Στο βιβλίο γραμματίων εισπρακτέων γράφονται όλα τα στοιχεία των γραμματίων και των συναλλαγματικών τα οποία βρίσκονται στο χαρτοφυλάκιο της επιχείρησης, όπως η χρονολογία παραλαβής και έκδοσης, το ονοματεπώνυμο και η διεύθυνση του πληρωτή, τα ποσά, οι χρονολογίες λήξης, είσπραξης και μεταβίβασης κ.α. επίσης και στο βιβλίο καταχώρησης των γραμματίων και συναλλαγματικών πληρωτέων γράφονται οι χρονολογίες έκδοσης ή αποδοχής, το ονοματεπώνυμο και η διεύθυνση του δικαιούχου, τα ποσά, οι ημερομηνίες λήξης και πληρωμής το ονοματεπώνυμο και η διεύθυνση εκείνου που θα εισπράξει το γραμμάτιο κ.α. Είναι απογραφικά βιβλία.

Η παρακολούθηση της λήξης των γραμματίων και συναλλαγματικών είναι επιβεβλημένη και έχει ιδιαίτερη σημασία για να αποφευχθεί η τυχόν διαμαρτύρηση τους και να μη μειωθεί το αξιόπιστο και η φερεγγυότητα της επιχείρησης.

Αναγωγή των γραμματίων εισπρακτέων

Ο λογαριασμός «Γραμμάτια εισπρακτέα» μας δίνει την ονομαστική αξία των γραμματίων, γιατί χρεώνεται και πιστώνεται με αυτήν καθ' όλη τη διάρκεια της χρήσης. Έτσι, στο τέλος της χρήσης το υπόλοιπό του λογαριασμού θα μας δείχνει το ποσό των απαιτήσεως με έγγραφη υπόσχεση στην ονομαστική τους αξία. Όμως κατά την απογραφή που γίνεται στο τέλος της χρήσης, οι απαιτήσεις πρέπει να υπολογιστούν στην παρούσα τους αξία, για να βρεθεί και το ακριβές ενεργητικό της οικονομικής μονάδας. Επιβάλλεται κατά συνέπεια να γίνει η αναγωγή (αναπροεξόφληση) των γραμματίων εκείνων που υπάρχουν στο τέλος της χρήσης για είσπραξη. Αυτό θα γίνει αν από την ονομαστική τους αξία αφαιρεθούν οι μη δεδουλευμένοι τόκοι για να βρεθεί η παρούσα τους αξία. Η διαφορά μεταξύ της ονομαστικής αξίας και της παρούσας που αποτελεί τόκο θα πρέπει κανονικά να καταχωρηθεί στην πίστωση του λογαριασμού «Γραμμάτια εισπρακτέα» πιστώνεται ο αντίθετος του λογαριασμού «Μη δεδουλευμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων». Ο λογαριασμός αυτός θα εμφανιστεί στον ισολογισμό είτε με ενεργητικό αφαιρετικώς από τα γραμμάτια εισπρακτέα είτε προσεκτικώς στο παθητικό. Με το άνοιγμα των βιβλίων της νέας χρήσης, τα γραμμάτια θα εισπραχθούν στην ονομαστική τους αξία, ο παραπάνω λογαριασμός θα μεταφερθεί στον αποτελεσματικό λογαριασμό «Τόκοι - πρόσοδοι».

Παράδειγμα:

Έστω ότι ο λογαριασμός «Γραμμάτια εισπρακτέα» κατά το τέλος της χρήσης 1995 εμφανίζει χρεωστικό υπόλοιπο 100.000 δρχ. μη

δεδουλευμένοι τόκοι έστω ότι ανέρχονται στις 12.000 δρχ.

Εγγραφή 31-12-1995

76		Έσοδα κεφαλαίων		12000	
	03	Λοιποί πιστωτικοί τόκοι			
		00 Πιστωτικοί τόκοι	12000		
31		Γραμ εισπρακτέα			12000
	06	Μη δουλ. Γραμ είσπρ			
		00 Μη δουλ γραμ είσπρ	12000		
		Αναγωγή γραμ. εισπρακτέων			

Δηλαδή κατά 12000 μειώνονται τα κέρδη της κλειομένης χρήσης από μη δεδουλευμένου τόκους.

Και κατά την αρχή της νέας χρήσης θα γίνει αντίθετη εγγραφή. Με την εγγραφή αυτή θα χρεωθεί ο λογαριασμό «Μη δεδουλευμένοι τόκοι Γραμματίων εισπρακτέων» οπότε και θα εξισωθεί, θα πιστωθεί ο λογαριασμό «Τόκοι - πρόσοδος» ώστε να αυξηθεί η καθαρή περιουσία της νέας χρήσης από τόκους γραμματίων που θα εισπραχθούν μέσα σε αυτή τη χρήση.

Αναγωγή των γραμματίων πληρωτέων

Ανάλογα γίνονται και για τα γραμμάτια πληρωτέα

Χρεώνεται ο λογαριασμός «Γραμμάτια πληρωτέα» με τους μη δεδουλευμένους τόκους και πιστώνεται ο λογαριασμός 65 «τόκοι και συναφή έξοδα». Στην αρχή της επόμενης χρήσης θα γίνει αντίθετη εγγραφή.

Οι λογαριασμοί «Μη δεδουλευμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων» και «Μη δεδουλευμένοι τόκοι γραμματίων πληρωτέων» προβλέπονται και από το ελληνικό γενικό λογιστικό σχέδιο.

Στον ισολογισμό θα εμφανιστούν ως κάτωδι

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 31-12-1995

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	ΠΑΘΗΤΙΚΟ
Γραμμάτια εισπρα 100.000	Γραμμάτια πληρωτέα 200.000
Αντίθετοι λογαριασμοί παθητικού μη δουλ. Τόκοι γραμ πληρ 20.000	Αντίθετοι λογ/σμοί ενεργητικού Μη δεδουλ τόκοι γραμ εισπρακ 12000

Γραμμάτια ευκολίας και η λογιστική τους

Στην πράξη χρησιμοποιούνται τα γραμμάτια ευκολίας που δεν αντιπροσωπεύουν οικονομική συναλλαγή αλλά εκδίδονται για διευκόλυνση του χρηματοδοτούμενου ή και για αμοιβαία εξυπηρέτηση.

Οι συναλλαγές αυτού του είδους είναι εικονικές και αποβλέπουν στην δημιουργία πιστοληπτική ικανότητας. Για αυτό εγκυμονούν σοβαρό κίνδυνο με την αδυναμία πληρωμής των υποχρεώσεων. Κατά κανόνα αυτά τα γραμμάτια και συναλλαγματικές προσκομίζονται στις εμπορικές τράπεζες για προεξόφληση. Είναι δύσκολο ο έλεγχος όταν πρόκειται περί γραμματίων ευκολίας ζητούνται δικαιολογητικά (τιμολόγια κλπ.) για να διαπιστωθεί η ύπαρξη εμπορευματικής συναλλαγής

Παράδειγμα:

1-3-95 Ο Δ. Βυθούλκας αποδέχεται για διευκόλυνση συναλλαγματική εκδόσεως Β. Παυλόπουλος ονομαστικής αξίας 50.000 δρχ. και λήξεως 30/6/85 Ιουνίου 1995

Τα γραμμάτια, οι επιταγές και οι λογιστική τους αντιμετώπιση

2-3-95 Ο Β. Παυλόπουλος προεξοφλεί τη συναλλαγματική αντί 47.000 δρχ. μετρητοίς (3.000 δρχ. τόκοι κλπ).

29-6-95 Ο Παυλόπουλος καταβάλλει στον Δ. Βυθούλκα το οφειλόμενο των 50.000 δρχ.

30-6-95 Ο Δ. Βυθούλκας πληρώνει τη συναλλαγματική κανονικά κατά τη λήξη της.

Λογιστικές εγγραφές αποδέκτη Βυθούλκα

33			Χρεωστές διάφοροι		50000	
	95		Λοιποί χρεωσ διαφ. Σε δρχ			
		00	Χρε. Διάφ Β. Παυλόπουλος	50000		
51			Γρα πληρωτέα			50000
	00		Γρα πληρ σε δρχ			
		00	Γρα πληρ σε δρχ	50000		
			Αποδοχή συν/κής Νο			
38			Χρηματικά διαθέσιμα		50000	
	00		ταμείο			
		00	μετρητά	50000		
33			χρεωστές διάφοροι			50000
	95		λοιποί χρεωσ διάφ σε δρχ			
		00	Β. Παυλόπουλο	50000		
			Είσπραξη από Β. Π αποδ			

Τα γραμμάτια, οι επιταγές και οι λογιστική τους αντιμετώπιση

51			Γραμμάτια πληρωτέα		50000	
	00		Γραμ πληρωτέα σε δρχ			
		00	Γραμ. πληρωτέα σε δρχ	50000		
38			χρηματικά διαθέσιμα			50000
	00		ταμείο			
		00	μετρητά	50000		
			εξόφληση συν/κής Νο			

Λογιστές εγγραφές δικαιούχου Β. Παυλόπουλος

31			Γραμ εισπρακτέα	50000	50000	
	00		Γρα στο χαρτοφ			
		00	Γρα στο χαρτοφ			
53			Πιστωτές διάφοροι			50000
	98		λοιπές βρα υποχρ σε δρχ			
		00	Δ. Παυλής	50000		
			Λήγη συν/κής Νο			
38			Χρηματικά διαθέσιμα		47000	
	00		ταμείο			
		00	μετρητά	47000		
65			τόκοι & συναφή έξοδα		3000	
	02		τόκοι & προεξ εξ τρα			
		00	τόκοι - προεξοφλήματα	3000		
31			Γρα εισπρακτέα			50000
	05		Γραμ προεξοφληθ			
		00	Συν/κής Νο7	50000		

Τα γραμμάτια, οι επιταγές και οι λογιστική τους αντιμετώπιση

53			Πιστωτές διάφοροι		50000	
	98		λοιπές βρχ υποχ δρχ			
		00	<u>Δ. Βυδούλκας</u>	50000		
38			Χρηματικά διαθέσιμα			50000
	00		ταμεία			
		00	<u>μετρητά</u>	50000		
			καταβ. Βυδούλκας 50.00			
31			Γραμ. Εισπρακτέα		50000	
	05		Γραμ. προεξοφλ			
		00	<u>Συν/κή Νο7</u>	50000		
31			Γραμ εισπρακτέα			50000
	00		Γραμ στο χρημ			
		00	<u>Γραμ στο χρηματ</u>	50000		
			Εισπρ προεξοφλ συν/κής			

ΙΣΧΥΕΙ ΓΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ ΔΡΧ. 1-10.000

Αιζή την 9 1994 Συναλλαγματική δρχ. 156.000 (ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ)

Την 19... πληρώσατε με την παρούσα μόνι συναλλαγματική σε

διαταγή και στο Κατάστημα της

ΕΠΙΤΑΓΕΣ - ΒΙΒΛΙΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ (ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ)

το ποσό των δραχμών

Προς ΜΟΥΖΗ ΣΤΙΧΟΥΛΑ

Δεκτί 19... Ο εκδότης

ΙΟΝΟΜΑΤΕΡΟΝΥΜΟΝ ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΑΠΟΔΕΚΤΗ

Όνομα πατέρα ή συζύγου ΝΤΕΡΟ ΟΞ

Οδός ΕΙΣΟΦΙ - ΠΥΡΡΟΥ - ΗΜΕΙΝΑC αριθ.

Ταχ. Κωδ. 27060 Πόλη ΠΥΡΡΟΣ

Α.Φ.Μ. Αρ. Ταυτ. (ΓΙΑ ΟΣΟΥΣ ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ Α.Φ.Μ.)

(Η ΚΑΤΩΤΕΡΑ ΛΕΥΚΗ ΑΡΧΙΔΑ ΝΑ ΔΙΑΤΗΡΕΙΤΑΙ ΚΑΘΑΡΗ ΓΙΑ ΤΗ ΜΗΧΑΝΟΓΡΑΦΗΣΗ)

Τριτηγνώμαι υπέρ τ

(ΥΠΟΓΡΑΦΗ)

ΙΟΝΟΜΑΤΕΡΟΝΥΜΟΝ ΕΠΩΝΥΜΙΑ

(ΥΠΟΓΡΑΦΗ)

ΕΤΟΙΜΕΙΑ ΑΠΟΔΕΚΤΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΕΠΙΤΑΓΗ

Η επιταγή είναι το έγγραφο, το οποίο φέρει τη λέξη «επιταγή» και περιέχει την εντολή του εκδότη προς τον πληρωτή, για να πληρώσει ορισμένο χρηματικό ποσό προς τρίτους ή προς τον ίδιο τον εκδότη.

Ο Αγγλικός νόμος στις 18 Αυγούστου 1882 περί **BILLS OF CHANGE** αρθ. 73 ορίζει: «Επιταγή είναι η συναλλαγματική εκδιδόμενη από τον τραπεζίτη και είναι Πληρωτέα εν όψη».

Η επιταγή άγνωστη μέχρι την αρχαιότητα και το μεσαίωνα, χρησιμοποιήθηκε πρώτα από την Αγγλία στα τέλη του περασμένου αιώνα. Σήμερα η επιταγή χρησιμοποιείται από όλη την υφήλιο. Ο κύριος οικονομικός ρόλος της επιταγής είναι ότι αυτή χρησιμοποιείται ως όργανο χρηματικής πληρωμής, χωρίς να γίνεται άμεση καταβολή μετρητών. Η επιταγή εξυπηρετεί τις συναλλαγές όπως ακριβώς και το τραπεζογραμμάτιο με τη διαφορά ότι το τραπεζογραμμάτιο επιφέρει άμεση εξόφληση της χρηματικής οφειλής ενώ η επιταγή έμμεση, δηλαδή η εξόφληση επέρχεται εφόσον αυτή εισπραχθεί.

Η επιταγή μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την εξόφληση κάθε οφειλής είτε αστικής (π.χ Ο Α πληρώνει κάθε μήνα το ενοίκιο του σπιτιού που διαμένει στον εκμισθωτή του Β με επιταγή), είτε εμπορικής (π.χ ο Α έμπορος αγοράζει εμπορεύματα από το Β και για την εξόφληση του τμήματος εκδίδει επιταγή σε διαταγή του Β).

Είδη Επιταγών (Συνοπτικά)

Οι επιταγές, από την άποψη του εκδότη τους, διακρίνονται στις ακόλουθες κατηγορίες:

Τραπεζικές επιταγές:

Εκδίδονται από Τράπεζα σε βάρος άλλης Τράπεζας ή υποκατάστημα της ίδιας Τράπεζας. Ο κύριος σκοπός των επιταγών αυτών είναι η μεταφορά χρημάτων από τόπο σε τόπο.

Ιδιωτικές επιταγές:

Εκδίδονται από ιδιώτες σε βάρος καταθέσεων που έχουν σε Τράπεζα.

Διευκρινίζεται ότι με τη λέξη «ιδιώτες» εννοούνται όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που δεν έχουν την ιδιότητα του Τραπεζίτη.

Ο κύριος σκοπός των επιταγών αυτών είναι η εξόφληση χρηματικής οφειλής.

Επιταγές Δημοσίου:

Εκδίδονται από το Δημόσιο, σε βάρος λογαριασμού του που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδας.

Κύριος σκοπός των επιταγών αυτών είναι η πληρωμή συντάξεων και βοηθημάτων των συνταξιούχων υπαλλήλων του και η επιστροφή φόρων και δασμών που εισπράχθηκαν χωρίς να οφείλονται.

Οι επιταγές αυτές καθιερώθηκαν για την εξυπηρέτηση του κοινού και των Κρατικών Υπηρεσιών.

Ταχυδρομικές επιταγές:

Εκδίδονται από τα ταχυδρομικά γραφεία.

Κύριος σκοπός των επιταγών αυτών είναι η μεταφορά χρημάτων από τόπο σε τόπο.

Εγγυημένες επιταγές

Μια άλλη μορφή επιταγής είναι η εγγυημένη επιταγή. Ο δεσμός της καθιερώθηκε στην Ελλάδα με την 240/5.7.79 απόφαση της Νομισματικής Επιτροπής.

Κύρια χαρακτηριστικά της επιταγής αυτής είναι: α) Για την εξόφλησή της παρέχεται η εγγύηση της πληρώτριας Τράπεζας, β) εκδίδεται μόνο από φυσικά πρόσωπα, που δεν έχουν την ιδιότητα του εμπόρου και γ) το ποσό κάθε επιταγής είναι αυστηρά προκαθορισμένο.

Διευκρινίζεται ότι η επιταγή αυτή δεν έχει σχέση με την τριτεγγυημένη επιταγή.

Η χρήση των τραπεζικών επιταγών συνδέεται με την ανάπτυξη της συνήθειας των καταθέσεων στις τράπεζες. Σήμερα οι έμποροι, βιομήχανοι, βιοτέχνες, ελεύθεροι επαγγελματίες κλπ. Κρατούν στο ταμείο τους τα απαραίτητα για τις καθημερινές τους ανάγκες, τραπεζογραμμάτια και τα υπόλοιπα τα καταθέτουν στις τράπεζες. Αυτοί που καταθέτουν τα χρήματα τους στις Τράπεζες δεν διατρέχουν τον κίνδυνο κλοπής ή πυρκαγιάς. Επιπλέον μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα ποσά που κατέθεσαν σε κάθε στιγμή. Έτσι όταν θελήσουν να πληρώσουν από τα ποσά που κατέθεσαν ένα δανειστή τους εκδίδουν

επιταγή με την οποία, η τράπεζα εντέλλεται, και ο λήπτης του εγγράφου εξουσιοδοτείται να εισπράξει το ποσό της.

Επομένως η τραπεζική επιταγή αποτελεί κατεξοχήν όργανο πληρωμής και αντικαθιστά το χαρτονόμισμα.

Όσον αφορά τη λειτουργία των επιταγών διακρίνουμε τις τακτικές και τις έκτακτες.

Τακτικές και έκτακτες

Οι τακτικές επιταγές είναι όλες οι επιταγές εάν εξαιρέσουμε τις έκτακτες.

Έκτακτες επιταγές είναι:

α) Οι δίγραμμες

Αντίθετα, η λογιστική επιταγή, που ονομάζεται και συμψηφιστική ή γύρου, αποτελεί όργανο για τον συμψηφισμό διαφόρων δοσοληπιών, χωρίς τη μεσολάβηση χρήματος.

Πιο συγκεκριμένα η επιταγή αυτή χρησιμοποιείται όχι για την πληρωμή σε μετρητά, αλλά για τη μεταφορά ισόποσης πίστωσης από ένα λογαριασμό σ' άλλο, με την προϋπόθεση ότι οι χρεωπιστούμενοι λογαριασμοί τηρούνται στον ίδιο πληρωτή της επιταγής (Τραπεζίτη).

Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της λογιστικής επιταγής, είναι ότι με την αναγραφή, από τον εκδότη ή τον κομιστή της επιταγής της ρήτρας «πληρωτέα σε λογαριασμό», ή άλλης ισοδύναμης φράσης, δεν μπορεί να εξοφληθεί με μετρητά, αλλά με λογιστικό διακανονισμό ή με

συμψηφισμό.

Διευκρινίζεται ότι η πληρωμή της λογιστικής επιταγής με μετρητά απαγορεύεται και αν ακόμα η ρήτρα «πληρωτέα σε λογαριασμό» έχει διαγραφεί.

β) Οι συμψηφιστικές.

Δίγραμμη και λογιστική επιταγή

Η χρήση της τραπεζικής επιταγής αυξάνει συνεχώς. Από το λόγο αυτό δημιουργούνται κίνδυνοι πλαστογραφιών απώλειας, κλοπής κ.λπ. είναι δυνατό να χαθεί ή να κλαπεί η επιταγή και το ποσό της να εισπραχθεί από εκείνων που τη βρήκε ή την έκλεψε ή από τρίτον καλής πίστεως κομιστή. Για τον περιορισμό των κινδύνων αυτών δημιουργήθηκαν δύο ιδιαίτερα είδη επιταγών: η λογιστική και δίγραμμη επιταγή.

Δίγραμμη επιταγή είναι η κοινή επιταγή, η οποία στο εμπρός μέρος φέρει δύο παράλληλες γραμμές, οι οποίες θέτοντας πλάγια ή κάθετα προς το κείμενο. Οι δύο γραμμές, οι οποίες πρέπει να βρίσκονται σε τόση απόσταση ώστε να μπορούν να παρεμβληθούν κάποιες λέξεις, μπορεί να τη χαράζει ή ο εκδότης ή ο κομιστής της επιταγής.

Η διαγράμμιση είναι δύο ειδών: γενική και ειδική. Η διγράμμιση, είναι γενική, όταν δεν έχει καμία λέξη ανάμεσα στις δύο γραμμές. Η διγράμμιση, είναι ειδική, αν μέσα στις δύο γραμμές αναγράφεται το όνομα ορισμένης τράπεζας π.χ. Εθνική Τράπεζα της Ελλάδας.

Τα αποτελέσματα της διγράμμισης είναι τα ακόλουθα:

Ο πληρωτής επιταγής, η οποία φέρει γενική διγράμμιση είναι υποχρωμένος να την πληρώσει μόνο σε τραπεζική ή σε πελάτη του πληρωτή. Επομένως υπάρχει σημαντική διάφορα μεταξύ κοινής και δίγραμμης επιταγής. Στη συνήθη επιταγή, είναι πολύ πιθανό να εμφανιστεί προς είσπραξη του ποσού κομιστής στον οποίο να μην περιήλθε αυτή κανονικά. Στη δίγραμμη όμως επιταγή η πληρωμή γίνεται σε πρόσωπο γνωστό όπως είναι η τράπεζα ή ο πελάτης του πληρωτή τραπεζίτη. Άρα στη δίγραμμη επιταγή περιορίζεται ο κύκλος προσώπων τα οποία μπορούν να την εισπράξουν.

Ο πληρωτής επιταγής η οποία φέρει ειδική διαγράμμιση είναι υποχρεωμένος να την πληρώσει στον τραπεζίτη το οποίος αναγράφεται μέσα στις παράλληλες γραμμές.

Ο τραπεζίτης μπορεί να απαιτήσει δίγραμμη επιταγή μόνο από κάποιο πελάτη του ή από άλλο τραπεζίτη.

Για την καλύτερη κατανόηση της δίγραμμης επιταγής παραθέτουμε ένα απλό παράδειγμα:

Ο Α οποίος οφείλει 2.000 δρχ. στον Β εκδίδει επιταγή σε βάρος της καταθέσεως του στην εμπορική τράπεζα της Ελλάδας. Ο Β, ο οποίος είναι πελάτης της εθνικής τράπεζας Ελλάδος, μόλις πάρει την επιταγή χαράζει σε αυτή δύο παράλληλες γραμμές ανάμεσα στις οποίες αναγράφει «Εθνική Τράπεζα Ελλάδας». Έτσι η εμπορική τράπεζα Ελλάδος δε θα καταβάλλει τις 2.000 δρχ. στον Β αλλά στην Εθνική τράπεζα Ελλάδος, της οποίας πελάτης είναι ο Β. Αν ο Β χάσει την επιταγή, αυτός που θα τη βρει δεν μπορεί να την εισπράξει από την

εμπορική τράπεζα Ελλάδος, γιατί αυτή είναι υποχρεωμένη, εφόσον η επιταγή φέρει ειδική διαγράμμιση να την πληρώσει μόνο στην εθνική τράπεζα. Επίσης η εθνική τράπεζα Ελλάδος δε θα πληρώσει αυτόν που τη βρήκε, γιατί δεν τον γνωρίζει. Η εθνική τράπεζα Ελλάδος γνωρίζει το Β, ο οποίος είναι πελάτης της.

Η γενική διαγράμμιση μπορεί να μετατραπεί σε ειδικά, αλλά η ειδική διαγράμμιση δεν επιτρέπεται να μετατραπεί σε γενική. Απαγορεύεται η διαγραφή της διαγραμμίσεως ή του ονόματος του τραπεζίτη. Η δε διαγραφή η οποία έγινε παρά την απαγόρευση θεωρείται σαν να μην έγινε.

Ο πληρωτής, που δε συμμορφώνεται με τη διαταγή του κομιστή ή του εκδότη να πληρώσει του τραπεζίτη ή τον πελάτη του, όταν πρόκειται για γενική διαγράμμιση ή τον τραπεζίτη που καθορίζεται ειδικά, όταν πρόκειται για ειδική έγκυρα μεν πληρώνει, αλλά ευθύνεται για κάθε τυχόν ζημιά του εκδότη ή του κομιστή, η οποία δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη από το ποσό της επιταγής.

Η σημασία της επιταγής είναι τόσο μεγάλη στο διεθνές εμπόριο, ώστε οι διατάξεις που τη διέπουν έπρεπε να ρυθμιστούν με νόμο ομοιόμορφο που να ισχύει διεθνώς. Πράγματι με πρωτοβουλία της Κοινωνίας των Εθνών συνήλθε στη Γενεύη το 1931 διάσκεψη η οποία κατάρτισε και γήφισε τρεις συμβάσεις για την τραπεζιτική επιταγή.

Η Ελλάδα αποδέχτηκε τις συμβάσεις τις οποίες έκανε εσωτερικό δίκαιο με το νόμο 5960 του 1933 που άρχισε να ισχύει από την 1^η Ιανουαρίου του 1934.

Τυπικά στοιχεία της τραπεζικής επιταγής

Όπως η συναλλαγματική έτσι και η επιταγή είναι έγγραφο τυπικό. Πρέπει να περιέχει ορισμένα στοιχεία, η παράλειψη των οποίων επιφέρει καταρχήν την ακυρότητα του τίτλου.

Για την έκδοση έγκυρης επιταγής απαιτούνται από το νόμο τα παρακάτω τυπικά στοιχεία:

α) Η λέξη «επιταγή» η οποία πρέπει να γράφεται μέσα στο κείμενο του τίτλου και να εκφράζεται με την ίδια γλώσσα που έχει συνταχθεί ο τίτλος αυτός. Αν η λέξη «επιταγή» δεν υπάρχει μέσα στο κείμενο του εγγράφου, ο τίτλος είναι άκυρος ως επιταγή.

β) Η εντολή για την πληρωμή ορισμένου χρηματικού ποσού, η οποία πρέπει να είναι απλή και καθαρή.

Το χρηματικό ποσό πρέπει να είναι ορισμένο, γιατί διαφορετικά η επιταγή είναι άκυρη. Το ποσό αναγράφεται είτε ολογράφως είτε αριθμητικά. Συνήθως αναγράφεται το ποσό μέσα στο κείμενο και προς το δεξιό μέρος σημειώνεται το ποσό αριθμητικά. Αν το ποσό γράφτηκε και ολογράφως και αριθμητικά και υπάρχει διαφορά μεταξύ τους, ισχύει αυτό που έχει γραφεί ολογράφως. Αν δε το ποσό τους, ισχύει πολλές φορές και ολογράφως και αριθμητικά και υπάρχει διαφορά τότε ισχύει το μικρότερο ποσό.

γ) Το όνομα του πληρωτή. Εκείνου δηλαδή ο οποίος θα πληρώσει το ποσό που σημειώνεται στην επιταγή. σύμφωνα με το νόμο, για επιταγή που εκδόθηκε στην Ελλάδα και είναι πληρωτέα στην Ελλάδα, πληρωτής

μπορεί να είναι μόνο τράπεζα ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, το οποίο ασκεί τραπεζικές εργασίες π.χ. ταχυδρομικά ταμειυτήρια, ταμείο παρακαταθηκών και Δανείων.

δ) Η σημείωση του τόπου πληρωμής. Ο κομιστής της επιταγής πρέπει να γνωρίζει σε ποιο τόπο θα εμφανίσει την επιταγή για εξόφληση.

Ο τόπος πληρωμής είναι κατάσταση τράπεζας ή άλλου νομικού προσώπου που ασκεί τραπεζικές εργασίες και αναγράφεται, συνήθως μέσα στο κείμενο της επιταγής.

ε) Η σημείωση της χρονολογίας και του τόπου εκδόσεως

στ) Η υπογραφή του εκδότη.

Η υπογραφή πρέπει να είναι χειρόγραφη, γιατί αν γίνει με μηχανικό μέσο είναι άκυρη.

Τα στοιχεία της επιταγής είναι λιγότερα κατά δύο της συναλλαγματικής γιατί:

Χρόνος λήξεως δεν απαιτείται να σημειωθεί, αφού αυτή είναι πάντοτε πληρωτέα εν όψη.

Το όνομα του λήπτη μπορεί να λείπει, εφόσον η επιταγή μπορεί να εκδοθεί και στον κομιστή, σε αντίθεση με τη συναλλαγματική. Ο εκδότης έχει την ευχέρεια ή να μην αναφέρει το λήπτη ή να εκδώσει επιταγή για ορισμένο πρόσωπο.

Πρόσωπα στην τραπεζική επιταγή

Στην τραπεζική επιταγή, λαμβάνουν μέρος δύο ή τρία πρόσωπα

ανάλογα.

Εάν ο εκδότης, ο οποίος έχει κατατεθειμένα χρήματα σε μια Τράπεζα, δίνει σε αυτή, την εντολή για πληρωμή. Το ποσό των χρημάτων, το οποίο έχει αυτός που εκδίδει τις επιταγές στον πληρωτή τραπεζίτη για την εξόφληση των επιταγών ονομάζουμε πρόβλεψη ή αντίκρουσμα.

Ο πληρωτής, το δεύτερο πρόσωπο που λαμβάνει μέρος στην επιταγή είναι εκείνος, ο οποίος θα πληρώσει την επιταγή. Ο οποίος, σύμφωνα με το νόμο για επιταγή που εκδόθηκε στην Ελλάδα και είναι πληρωτέα στην Ελλάδα, μπορεί να είναι μόνο τράπεζα ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου που ασκεί τραπεζιτικές εργασίες. Αντίθετα σε επιταγή, η οποία εκδόθηκε στην Ελλάδα και είναι πληρωτέα στην αλλοδαπή, καθώς και αυτή που εκδόθηκε στο εξωτερικό και είναι πληρωτέα Ελλάδα πληρωτής μπορεί να είναι τραπεζίτης ή ιδιώτης.

Τρίτο πρόσωπο είναι ο κομιστής, εκείνος δηλαδή ο οποίος, θα εισπράξει το ποσό της επιταγής. Η επιταγή μπορεί να εκδοθεί και σε διαταγή του εκδότη, οπότε κομιστής και εκδότης είναι το ίδιο πρόσωπο.

Επίσης μπορεί να εκδοθεί επιταγή σε διαταγή πολλών προσώπων

Επιταγή σε διαταγή πολλών προσώπων

Στην πράξη υπάρχει περίπτωση να εκδοθεί επιταγή σε διαταγή πολλών προσώπων (πλέον του ενός), τα οποία δεν συνδέονται με εταιρική σχέση.

Στην περίπτωση αυτή πρέπει να εξεταστεί, από τον πληρωτή, αν η σημείωση των προσώπων αυτών έγινε αδροιστικά ή διαζευτικά. Σχετικά

διευκρινίζεται ότι:

α) Με την αθροιστική έκφραση ο εκδότης δίνει εντολή να πληρωθεί σ'όλα τα πρόσωπα υπέρ των οποίων εκδίδεται η επιταγή. π.χ. «πληρώσατε σε διαταγή των κ.κ. Β. Βασιλείου και Γ. Γεωργίου». Στην περίπτωση αυτή η Τράπεζα οφείλει να πληρώσει και στους δύο. Αν οι κομιστές είναι δύο μπορεί ο ένας από αυτούς να οπισθογραφήσει την επιταγή υπέρ του άλλου, ο οποίος γίνεται, με τον τρόπο αυτόν, μόνος δικαιούχος.

β) Με την διαζευτική έκφραση ο εκδότης δίνει εντολή η επιταγή να πληρωθεί σ' ένα από τα πρόσωπα υπέρ των οποίων εκδίδεται η επιταγή π.χ. «πληρώσατε σε διαταγή του κ. Β. Βασιλείου ή του κ. Δ. Δημητρίου». Στην περίπτωση αυτή η Τράπεζα μπορεί να πληρώσει τον οποιονδήποτε από τους δύο που θα εμφανίσει την επιταγή για πληρωμή.

Διευκρινίζεται ότι αν δεν προκύπτει με σαφήνεια η αθροιστική ή διαζευτική σημείωση, η επιταγή πρέπει να εξοφληθεί απ' όλους.

Αλλοίωση επιταγής

Επιταγή που στα στοιχεία της φέρει ξυσίματα, διορθώσεις ή διαγραφές δεν πρέπει να πληρωθεί από την πληρώτρια Τράπεζα (π.χ. διόρθωση ποσού, ημερομηνίας έκδοσης, υπογραφής).

Σε περίπτωση αλλοίωσης του κειμένου της επιταγής, αυτοί που υπόγραψαν πριν από την αλλοίωση υποχρεώνονται για τους αρχικούς όρους της επιταγής (αρχικό κείμενο), ενώ αυτοί που υπόγραψαν μετά την αλλοίωση υποχρεώνονται για τους όρους του αλλοιωθέντος κειμένου.

Ελλιπής επιταγή

Όταν από την τραπεζική επιταγή λείπει ένα από τα παραπάνω τυπικά της στοιχεία τότε αυτή καλείται ελλιπής. Η έλλειψη είναι δυνατό να είναι αθέλητη, οπότε μιλάμε για ατελή επιταγή, η οποία όμως είναι άκυρη, ως επιταγή.

Σε ορισμένες όμως περιπτώσεις ο νόμος καλύπτει την ατέλεια και θεωρεί την επιταγή έγκυρη. Έτσι:

Όταν λείπει το τόπος εκδόσεως, ως τέτοιος, θεωρείται αυτός που σημειώνεται δίπλα στο όνομα του εκδότη.

Όταν λείπει ο τόπος πληρωμής, ως τέτοιος, θεωρείται αυτός που σημειώνεται δίπλα στο όνομα του πωλητή.

Επιταγή στην οποία δεν υπάρχει σημείωση για τον τόπο πληρωμής, θεωρείται ότι είναι πληρωτέα του τόπου της εκδόσεως της.

Αντίθετα με την ατελή τραπεζική επιταγή, όταν η έλλειψη είναι θελημένη, δηλαδή ύστερα από συμφωνία, τότε έχουμε λευκή επιταγή, η οποία είναι έγκυρη.

ΡΗΤΡΕΣ ΕΠΙΤΑΓΩΝ

Πρόσθετοι όροι επί των Επιταγών

Όπως και στην αρχή του κεφαλαίου αυτού αναφέρθηκε, η επιταγή πρέπει να είναι απαλλαγμένη από κάθε όρο και κατά συνέπεια δεν λαμβάνονται υπόψη:

Κάθε ρήτρα για απαλλαγή του εκδότη της επιταγής από την ευθύνη

πληρωμής της.

Κάθε ρήτρα με την οποία καθορίζεται μη πληρωμή της επιταγής κατά την εμφάνισή της.

Κάθε ρήτρα για υπολογισμό και πληρωμή τόκων.

Κάθε σημείωση περί αποδοχής, δεδομένου ότι η επιταγή δεν είναι δεκτική αποδοχής.

Κάθε σημείωση για την αιτία έκδοσης της επιταγής, δεδομένου ότι η επιταγή είναι δικαιοπραξία ανατιμώδης και δεν απαιτείται η αναγραφή της αιτίας.

Προϋποθέσεις έκδοσης Επιταγής

Απαραίτητες προϋποθέσεις για την έκδοση επιταγής είναι οι ακόλουθες:

Ικανότητα εκδότη.

Κατάρτιση σύμβασης.

Ύπαρξη καλύμματος (μόνο στις ιδιωτικές επιταγές).

Πιο κάτω γίνεται ανάλυση των παραπάνω προϋποθέσεων έκδοσης επιταγής.

Ικανότητα εκδότη

Δεδομένου ότι οι δικαιοπραξίες από επιταγές είναι εμπορικές, αυτός που αναλαμβάνει υποχρέωση από επιταγή πρέπει να είναι ικανός να υποχρεωθεί από σύμβαση.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με το Νόμο, ούτε ο δάνατος του εκδότη, ούτε η, μετά την έκδοση της επιταγής, επερχόμενη ανικανότητα δίδουν το αποτέλεσμα της επιταγής.

Κατάρτιση σύμβασης

Μεταξύ του εκδότη και του πληρωτή της επιταγής καταρτίζεται σύμβαση, η οποία είναι άτυπη και εκφράζεται με την παράδοση, από τον πληρωτή στον εκδότη, του σχετικού βιβλιαρίου (μπλοκ) επιταγών.

Ο πληρωτής (Τράπεζα) μπορεί να ακυρώσει την άτυπη σύμβαση και να ζητήσει την επιστροφή των εντύπων επιταγών που δεν χρησιμοποιήθηκαν, όταν διαπιστώσει ότι δεν γίνεται στροφή των εντύπων επιταγών που δεν χρησιμοποιήθηκαν, όταν διαπιστώσει ότι δεν γίνεται σωστή χρήση των επιταγών και υπάρχει το ενδεχόμενο να γίνει κατάχρηση (έκδοση ακάλυπτων επιταγών, πλαστογράφηση, αφαίρεση ικανότητας εκδότη κλπ.).

Για την πρόληψη καταχρήσεων, με μέσο την επιταγή, ο Νομοθέτης προέβλεψε την επιβολή αυστηρών ποινών, σε βάρος των παραβατών του Νόμου που διέπει την κυκλοφορία της. Επειδή όμως παρατηρείται καθημερινά αύξηση του αριθμού των ακάλυπτων επιταγών, που εκδίδουν πελάτες της Τράπεζας, παρέχονται οι ακόλουθες οδηγίες, σχετικά με την παράδοση βιβλιαρίων (μπλόκ) επιταγών.

α. Ο πελάτης που θα ζητήσει τη χορήγηση σ' αυτόν στελέχους επιταγών (μπλοκ) θα πρέπει να συμπληρώσει πληροφοριακό δελτίο, σαν το υπόδειγμα Νο 3 του Παραρτήματος, το οποίο θα παραδώσει στο

αρμόδιο γραφείο του καταστήματος της Τράπεζας.

Μετά την παραλαβή του πληροφοριακού δελτίου ο αρμόδιος υπάλληλος:

Αν το αιτών είναι παλιός πελάτης της Τράπεζας και έχει επιδειξει τάξη και συνέπεια στις συναλλαγές του, παραδίδει σ' αυτόν το μπλόκ επιταγών, αφού προηγουμένα υπογραφεί η δήλωση παραλαβής, η οποία αποσπάται από το στέλεχος και φυλάσσεται στο γραφείο του Καταστήματος, μαζί με το πληροφοριακό δελτίο.

Στελέχη επιταγών, σε παλαιούς πελάτες, θα παραδίνονται μόνο εφόσον χρησιμοποιήθηκαν τα σώματα των επιταγών που παραδόθηκαν σ' αυτούς στο παρελθόν.

Διευκρινίζεται ότι η χορήγηση νέου μπλόκ επιταγών επιτρέπεται και όταν ακόμα δεν χρησιμοποιήθηκαν όλα τα σώματα των επιταγών, που παραδόθηκαν στον πελάτη, σε προγενέστερο χρόνο, εφόσον κατά την εκτίμηση του Καταστήματος η φύση των εργασιών του και η κίνηση του λογ/σμού του την δικαιολογεί.

Ο αριθμός των επιταγών που θα παραδίνονται πρέπει να είναι ανάλογος με την κίνηση, σε τεμάχια επιταγών, που χρησιμοποιεί ο πελάτης σε διάστημα ενός μήνα.

Αν ο αιτών είναι νέος πελάτης της Τράπεζας, μετά την κατάθεση του πληροφοριακού δελτίου, θα του ζητηθεί ολιγοήμερη προθεσμία για την έγκριση ή όχι του αιτήματός του. Στο διάστημα αυτό το Κατάστημα, με ευθύνη του διευθυντή ή του προϊστάμενου της θυρίδας, θα ερευνά:

Την οικονομική κατάσταση και την επαγγελματική δραστηριότητα του αιτούντα και αν η έδρα της επιχείρησής του είναι στην πόλη ή την περιφέρεια δικαιοδοσίας του Καταστήματος.

Την τάξη και συνέπεια στις συναλλαγές του.

Αν υπήρξε πελάτης άλλης Τράπεζας και οι λόγοι διακοπής της συνεργασίας του μ' αυτή.

Αν έχει γραφεί στα δελτία δυσμενών πληροφοριών.

Αν τα στοιχεία που γράφονται στο πληροφοριακό δελτίο είναι αληθινά.

Για την περιουσιακή κατάσταση του πελάτη θα γίνεται ετήσιος έλεγχος από τον Ν. Σύμβουλο, από τα στοιχεία του οικείου Υποθηκοφυλάκειου.

Ύστερα από την πιο πάνω έρευνα, η οποία πρέπει να γίνεται με μεγάλη προσοχή και διακριτικότητα και εφόσον οι πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν συνηγορούν, χορηγείται μπλοκ επιταγών, με τη διαδικασία που περιγράφεται στην περίπτωση των παλαιών πελατών. Αν τα συγκεντρωθέντα στοιχεία δεν συνηγορούν δεν χορηγείται μπλοκ επιταγών.

β. Ιδιαίτερα σημειώνουμε τα ακόλουθα, που αφορούν χορήγηση μπλοκ επιταγών:

Θα χορηγείται μόνο ένα μπλοκ επιταγών. Εξαίρεση θα γίνεται μόνο για πελάτες σοβαρούς και αξιόλογους και αφού σταθμιστούν με προσοχή οι ανάγκες τους σε στελέχη επιταγών.

Η χορήγηση των επιταγών θα γίνεται αποκλειστικά από το κατάστημα στο οποίο τηρείται ο λογαριασμός του καλύμματος.

Τα Καταστήματα θα εφοδιάζονται στελέχη επιταγών αποκλειστικά από το Τμήμα Υλικού και Εκτυπώσεων.

Σε καμιά περίπτωση δεν θα παραδίνεται στέλεχος επιταγών από Κατάστημα σε Κατάστημα.

Οι επιταγές που θα παραδίνονται στον πελάτη, πρέπει να φέρουν επάνω στο σώμα τους τα στοιχεία του Καταστήματος που τις παράδωσε, τον αριθμό τηλεφώνου του αρμόδιου γραφείου και τον αριθμό της υπομερίδας του λογαριασμού στον οποίο τηρείται το κάλυμμα (κατάθεσης).

Εφιστάται ιδιαίτερα η προσοχή των αρμοδίων οργάνων των Καταστημάτων στο ότι, η αποτύπωση, πάνω στις επιταγές, των πιο πάνω στοιχείων είναι υποχρεωτική και θα ελέγχεται σε κάθε περίπτωση.

Ο τίτλος του καταστήματος και ο αριθμός τηλεφώνου του αρμόδιου γραφείου, δ' αποτυπώνεται μόλις παραληφθούν τα μπλοκ επιταγών από το Τμήμα Υλικού & Εκτυπώσεων και ο αριθμός του λογαριασμού του πελάτη θα συμπληρώνεται την ώρα της παράδοσης των επιταγών στον πελάτη.

Κατά τη χορήγηση του στελέχους των επιταγών, στον πελάτη, θα σημειώνονται πάνω στην καρτέλλα της κατάθεσής του (καλύμματος), οι αριθμοί των επιταγών που παραδόθηκαν, ώστε να είναι δυνατός ο έλεγχος των επιταγών που εμφανίζονται για πληρωμή.

Για κάθε πελάτη της κατηγορίας αυτής θα δημιουργείται φάκελλος, στον οποίο θα τηρούνται το πληροφοριακό δελτίο, η δήλωση παραλαβής των επιταγών και οποιοσδήποτε άλλο στοιχείο που αφορά τις επιταγές.

γ. Δεν θα χορηγούνται μπλοκ επιταγών στις ακόλουθες περιπτώσεις:

Σε άτομα που δεν έχουν την επαγγελματική τους εγκατάσταση ή την μόνιμη κατοικία τους στην έδρα ή την περιφέρεια δικαιοδοσίας του Καταστήματος. Η περιοχή της πρωτεύουσας θα θεωρείται σαν ενιαία πόλη. Διευκρινίζεται ότι με τον όρο «επαγγελματική εγκατάσταση» εννοείται και η έδρα Υποκ/τος και αντιπροσωπείας.

Σε Νομικά και Φυσικά πρόσωπα τα οποία έχουν εκδώσει σε διάστημα δώδεκα (12) μηνών μέχρι δύο ακάλυπτες επιταγές συνολικού ποσού που υπερβαίνει τις πενήντα χιλιάδες (50.000) δρχ., δεν χορηγείται νέο βιβλιάριο επιταγών για διάστημα δώδεκα (12) μηνών από την έκδοση της τελευταίας ακάλυπτης επιταγής.

Επίσης σε Νομικά και Φυσικά πρόσωπα τα οποία έχουν εκδώσει σε διάστημα δώδεκα (12) μηνών περισσότερες από δύο ακάλυπτες επιταγές συνολικού ποσού που υπερβαίνει τις πενήντα χιλιάδες (50.000) δρχ., δεν χορηγείται νέο βιβλιάριο επιταγών για διάστημα 36 μηνών από την έκδοση της τελευταίας ακάλυπτης επιταγής.

Σε πελάτες που οι λογ/σμοί κατάθεσής τους κλείστηκαν στον παρελθόν για λόγους αντικανονικής κίνησής τους. Διευκρινίζεται ότι στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται και οι πελάτες που κλείστηκε ο λογ/σμός τους γιατί κατέθεσαν ποσά που μόλις επαρκούσαν για την

πληρωμή των επιταγών της ημέρας έκδοσής τους και δεν άλλαξαν σύστημα κίνησης του λογαριασμού τους, αν και τους έγιναν σχετικές συστάσεις και τους δόθηκε εύλογη προθεσμία για την δημιουργία ασφαλούς περιθωρίου στους σχετικούς λογ/σμούς τους. Εδώ πρέπει να προσέξουν τα Κατ/τα ώστε να μην αρνηθούν τη συνεργασία σε πελάτες της κατηγορίας αυτής, όταν προβλέπεται βάσιμα η αλλαγή της προηγούμενης τακτικής τους.

δ. Θ' αφαιρούνται οι χρησιμοποιήτες επιταγές:

Από Νομικά και Φυσικά πρόσωπα για 12 μήνες εφόσον σε διάστημα 12 μηνών έχουν εκδώσει μέχρι δύο ακάλυπτες επιταγές συνολικού ποσού που υπερβαίνει τις 50.000 δρχ. και για 36 μήνες εφόσον σε διάστημα 12 μηνών έχουν εκδώσει περισσότερες από δύο ακάλυπτες επιταγές συνολικού ποσού που υπερβαίνει τις 50.000 δρχ.

Από φυσικά πρόσωπα που τους αφαιρέθηκε, για οποιονδήποτε λόγο, η ικανότητα να υποχρεωθούν από επιταγή (από σύμβαση).

Από Νομικά Πρόσωπα, που η νομική τους υπόσταση έπαυε να υπάρχει (διάλυση εταιρείας κλπ.).

Προθεσμία εμφάνισης της Επιταγής για πληρωμή

Η επιταγή είναι πληρωτέα μόλις εμφανιστεί στον πληρωτή, έστω και αν είναι μεταχρονολογημένη.

Κάθε αντίθετη σημείωση, πάνω σ' αυτήν, θεωρείται σαν να μη γράφτηκε (Δε λαμβάνεται υπόψη).

Σχετικά με την προθεσμία εμφάνισης της επιταγής για πληρωμή, σημειώνονται τα ακόλουθα:

α. Επιταγή της οποίας η χώρα έκδοσης και πληρωμής είναι η ίδια πρέπει να εμφανιστεί για πληρωμή μέσα σε προθεσμία οκτώ (8) ημερών, από την ημέρα έκδοσής της.

β. Επιταγή της οποίας η χώρα έκδοσης είναι διάφορη της χώρας πληρωμής, αλλά και οι δύο χώρες βρίσκονται στην ίδια ήπειρο, πρέπει να εμφανιστεί για πληρωμή μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών από την έκδοσή της.

γ. Επιταγή της οποίας η χώρα έκδοσης είναι διάφορη της χώρας πληρωμής, αλλά κάθε μία από αυτές βρίσκεται σε άλλη ήπειρο, πρέπει να εμφανιστεί για πληρωμή μέσα σε προθεσμία εβδομήντα (70) ημερών από την έκδοσή της.

Διευκρινίζεται ότι η επιταγή του εκδόθηκε σε χώρα της Ευρώπης και είναι πληρωτέα σε χώρα γύρω από την μεσόγειο, ή και αντίθετα, θεωρείται ότι εκδόθηκε και είναι πληρωτέα στην ίδια ήπειρο (εμφάνιση για πληρωμή μέσα σε προθεσμία 20 ημερών από την έκδοσή της).

δ. Επιταγή της οποίας ο τόπος έκδοσης και ο τόπος πληρωμής έχουν διαφορετικά ημερολόγια, η προθεσμία εμφάνισής της για πληρωμή καθορίζεται από την ημέρα έκδοσής της, η οποία ανάγεται στην αντίστοιχη ημέρα του ημερολόγιου του τόπου πληρωμής.

Εξαίρεση στις πιο πάνω προθεσμίες εμφάνισης της επιταγής, για πληρωμή, αποτελούν:

α. Οι επιταγές που εκδίδονται από το Δημόσιο, με τις οποίες πληρώνονται συντάξεις και βοηθήματα. Για τις επιταγές αυτές η προθεσμία εμφάνισής τους, για πληρωμή, είναι τρεις (3) μήνες από την έκδοσή τους (Ν.Δ 326/1969).

β. Οι επιταγές που εκδίδονται από το Δημόσιο, με τις οποίες επιστρέφονται φόροι, τέλη, δασμοί κλπ. Για τις επιταγές αυτές η προθεσμία εμφάνισής τους για πληρωμή, είναι τρεις (3) μήνες από την έκδοσή τους (Ν.Δ 277/1976).

Για τον υπολογισμό των προθεσμιών εμφάνισης της επιταγής, για πληρωμή, δεν υπολογίζεται η ημέρα έκδοσής της.

Αν η τελευταία ημέρα της προθεσμίας εμφάνισης της επιταγής είναι αργία, γίνεται μετάθεση της προθεσμίας αυτής για την επόμενη εργάσιμη ημέρα. Παράταση προθεσμίας εμφάνισης της επιταγής, για πληρωμή, δεν επιτρέπεται (είτε νόμιμη είτε δικαστική).

Όταν η εμφάνιση της επιταγής ή η σύνταξη διαμαρτυρικού εμποδίζεται από ανυπερβλήτεο κώλυμα (διάταξη νόμου ή περίπτωση ανώτερης βίας), οι πιο πάνω προθεσμίες παρατείνονται. Στην περίπτωση αυτή ο κομιστής είναι υποχρεωμένος να ειδοποιήσει σχετικά τον εκδότη ή τον οπισθογράφο. Η ειδοποίηση αυτή πρέπει να σημειωθεί πάνω στην επιταγή. Μετά την παύση της ανώτερης βίας ο κομιστής πρέπει να εμφανίσει την επιταγή για πληρωμή.

Εμφάνιση επιταγής μετά τη λήξη της προθεσμίας εμφάνισής της.

α. Αν επιταγή εμφανιστεί για πληρωμή μετά τη λήξη της προθεσμίας

εμφάνισής της και πριν από την παρέλευση του χρόνου παραγραφής της, η Τράπεζα μπορεί να την πληρώσει, αν δεν έχει ανακληθεί και υπάρχει αντίστοιχο κάλυμμα.

Β. Αν επιταγή εμφανιστεί για πληρωμή, μετά την παρέλευση του χρόνου παραγραφής της, η Τράπεζα μπορεί να την εξοφλήσει αφού προηγουμένα πάρει έγγραφη δήλωση - συναίνεση του εκδότη και εφόσον υπάρχει το αντίστοιχο κάλυμμα.

Εμφάνιση και πληρωμή επιταγής Μεταχρονολογημένη επιταγή

«Η επιταγή είναι πληρωτέα επί τη εμφανίσει». Κάθε αντίθετη αναφορά θεωρείται σαν να μη γράφτηκε. Η επιταγή που εμφανίζεται για πληρωμή πριν από την ημέρα που σημειώνεται ως χρονολογία εκδόσεως, είναι πληρωτέα κατά την ημέρα που εμφανίζεται. Σ' αυτή την Περίπτωση η Τράπεζα δικαιούται να την πληρώσει χωρίς να έχει τέτοια υποχρέωση (τούτο δε επειδή δεν είναι ευθέως οφειλέτης του κομιστή και όχι επειδή η επιταγή είναι μεταχρονολογημένη). Αν όμως πληρωθεί μια τέτοια επιταγή ο πελάτης - καταθέτης θα έχει λόγους να διαμαρτυρηθεί, γιατί, όταν εξέδωσε τη μεταχρονολογημένη επιταγή, υπολόγισε ότι θα πληρωθεί την ημέρα που αναγράφεται σε αυτή και όχι νωρίτερα.

Η μεταχρονολογημένη επιταγή είναι τυπικά και ουσιαστικά νόμιμος τίτλος. Αυτό γίνεται για να δοθεί ο καιρός στον εκδότη να δημιουργήσει υπόλοιπο στον λογαριασμό του, το οποίο δεν υπάρχει την ημέρα της εκδόσεως ή με το σκοπό να παρατείνει την προθεσμία εμφανίσεως. Η μεταχρονολόγηση όμως είναι αντίθετη προς την φύση της επιταγής, διότι θα μετέβαλλε αυτή σε όργανο πίστεως, όπως είναι η

συναλλαγματική.

Ο Νόμος πάντως δεν θεωρεί άκυρη την μεταχρονολογημένη επιταγή και ανατρέπει το αποτέλεσμα που επιδιώχθηκε με τη μεταχρονολόγηση, καθιστώντας τον τίτλο πληρωτέο κατά την ημέρα της εμφανίσεως και όχι της σημειουμένης ως χρονολογίας εκδόσεως. Και η νομολογία επίσης θεωρεί έγκυρη την μεταχρονολογημένη επιταγή, ο Δε άρειος πάγος με σωρεία αποφάσεων του λέγει ότι στην περίπτωση της μεταχρονολογημένης επιταγής η προθεσμία προς εμφάνιση επιμηκύνεται, αρχίζει δηλαδή από την ημερομηνία της πραγματικής εκδόσεως και λήγει την όγδοη (8^η) ημέρα από τις ημερομηνίας που αναγράφεται στην επιταγή ως χρόνος εκδόσεως.

Όταν έχουμε να εξοφλήσουμε μεταχρονολογημένη επιταγή συνιστούμε στον κομιστή να έρθει σε επαφή με τον εκδότη, γιατί είναι προφανές ότι δεν τήρηση τη «συμφωνία κυρίων» που έγινε με την παραλαβή της μεταχρονολογημένης επιταγής. Αν αυτός επιμένει να την εισπράξει, τότε, αν δεν υπάρχει υπόλοιπο, η Τράπεζα υποχρεούται να το σημειώσει στην επιταγή ή να δώσει χωριστό έγγραφο με το οποίο να βεβαιώνει ότι δεν υπάρχει υπόλοιπο (άρθρ. 2 Ν.Δ. 1325/72). Αν όμως υπάρχει υπόλοιπο, το θέμα θα αντιμετωπίζεται κατά περίπτωση, κατά κανόνα όμως δεν πληρώνεται η επιταγή για να αποφύγουμε δυσaréσκεια ή ζημιά του πελάτη. Αν η Τράπεζα πληρώσει μεταχρονολογημένη επιταγή μπορεί να εκθέσει σε κίνδυνο τον εκδότη - πελάτη της, γιατί μπορεί να μείνει ακάλυπτη αλλά επιταγή που εμφανίζεται εμπρόθεσμα, για την οποία ο εκδότης πίστευε ότι υπήρχε

κάλυμμα. Προσπαθούμε δε να αποφύγουμε και τη σφράγιση, Αν όμως ο κομιστής επιμένει τότε τη σφραγίζουμε την ένδειξη «Η παρούσα επιταγή, εμφανισθείσα σήμερα, δεν πληρώθηκε λόγω μεταχρονολογήσεων καίτοι υπήρχαν διαθέσιμα κεφάλαια». Πάντως ο εκδότης έχει ποινική ευθύνη και στην περίπτωση της ακάλυπτης ή ανακαλούμενης μεταχρονολογημένης επιταγής.

Διαδικασία πληρωμής

Μόλις ο κομιστής της επιταγής παρουσιαστεί σε Κατάστημα της Α.Τ.Ε και ζητήσει την πληρωμή της επιταγής, ο αρμόδιος υπάλληλος:

Ελέγχει την εγκυρότητα της επιταγής, τόσο από την άπουη της γνησιότητας των υπογραφών (από τους πίνακες εξουσιοδοτημένων υπογραφών), όσο και από την πλευρά της καθαρότητας των στοιχείων (αλλοιώσεις, ζέσματα, σβυσίματα κλπ.).

Συμπληρώνει τα στοιχεία του δεξιού αποκόμματος της επιταγής στις ενδείξεις «ημερομηνία πληρωμής» και «κατάστημα που πλήρωσε» και στη συνέχεια το διαχωρίζει από το σώμα της επιταγής.

Στο πίσω μέρος της επιταγής αποτυπώνεται, με σφραγίδα, η λέξη «εξοφλήθηκε» και σημειώνονται τα στοιχεία ταυτότητας του κομιστή.

Ο κομιστής υπογράφει την επιταγή, κάτω από τη λέξη «εξοφλήθηκε» και στη συνέχεια, με την επιταγή, στο χέρι προσέρχεται στον εξουσιοδοτημένο υπάλληλο για την υπογραφή της πράξης εξόφλησης και στην συνέχεια παρουσιάζει την επιταγή στο Ταμείο του Καταστήματος.

Ο Ταμίας του Καταστήματος ελέγχει τα στοιχεία του κομιστή από την αστυνομική του ταυτότητα, την κανονική υπογραφή της (από τον κομιστή και τον υπάλληλο του Καταστήματος) και πληρώνει το ποσό της επιταγής, την οποία κρατάει για δικαιολογητικό πληρωμής.

Το απόκομμα, που κρατήθηκε στο αρμόδιο γραφείο του Καταστήματος, αφού χρησιμοποιηθεί για τη συμφωνία (κλείσιμο) του ταμείου της ημέρας ταχυδρομείται στο Μ. Κέντρο, μαζί με τα άλλα παραστατικά της ημέρας.

Μεταβίβαση Επιταγής

Η επιταγή που εκδόθηκε υπέρ προσώπου που κατονομάζεται με τη ρήτρα «σε διαταγή» ή χωρίς αυτή τη ρήτρα, μπορεί να μεταβιβαστεί με οπισθογράφηση. Η επιταγή που εκδόθηκε υπέρ προσώπου που κατονομάζεται με τη ρήτρα «όχι σε διαταγή» ή άλλη ισοδύναμη ρήτρα, μπορεί να μεταβιβαστεί μόνο με τον τρόπο και τα αποτελέσματα κοινής εκχώρησης.

Οπισθογράφηση

Η οπισθογράφηση είναι ο πιο συνηθισμένος τρόπος μεταβίβασης της επιταγής.

Η οπισθογράφηση γίνεται στο σώμα της επιταγής ή σε πρόσδεμα και πρέπει να είναι απλή και καθαρή, δηλαδή πρέπει να γίνεται χωρίς αίρεση ή προδεσμία, δεδομένου ότι αν τεδού δεν λαμβάνονται υπόψη.

Οπισθογράφηση για μέρος του ποσού της επιταγής (μερική) είναι άκυρη.

Οπισθογράφηση που γίνεται από τον πληρωτή είναι άκυρη.

Οπισθογράφηση υπέρ του πληρωτή ισχύει μόνο σαν εξόφληση.

Οπισθογράφηση που διαγράφηκε θεωρείται ότι δεν γράφηκε ποτέ.

Οπισθογράφηση μπορεί να γίνει υπέρ τρίτου, υπέρ του εκδότη και υπέρ προηγούμενων οπισθογράφων.

Τα πρόσωπα αυτά έχουν δικαίωμα να οπισθογραφήσουν και πάλι την επιταγή.

Με την οπισθογράφηση μεταβιβάζονται όλα τα δικαιώματα που απορρέουν από την επιταγή.

Ο κάτοχος οπισθογραφημένης επιταγής θεωρείται νόμιμος κομιστής, αν στηρίζει το δικαίωμά του σε αδιάκοπη σειρά οπισθογραφήσεων και αν ακόμα η τελευταία οπισθογράφηση είναι «εν λευκών».

Διευκρινίζεται ότι όταν οπισθογράφηση «εν λευκώ» ακολουθείται από άλλη οπισθογράφηση, αυτός που υπογράφει την τελευταία θεωρείται ότι απόκτησε την επιταγή με την «εν λευκώ» οπισθογράφηση.

Ο οπισθογράφος, εκτός από αντίθετη ρήτρα, ευδύνεται για την πληρωμή της επιταγής. Μπορεί ο οπισθογράφος ν' απαγορεύσει νέα οπισθογράφηση, οπότε δεν ευδύνεται έναντι των προσώπων υπέρ των οποίων οπισθογραφήθηκε μεταγενέστερα η επιταγή. Ο κάτοχος (κομιστής) οπισθογραφημένης επιταγής, που δεν πληρώθηκε από τον πληρωτή, μπορεί να στραφεί κατά του εκδότη και των οπισθογράφων. Οπισθογράφηση που έγινε μετά τη λήξη της προθεσμίας εμφάνισής της, η μετά τη σύνταξη του διαμαρτυρικού ή ισοδύναμης βεβαίωσης, παράγει

μόνο τα αποτελέσματα της κοινής εκχώρησης.

Οπισθογράφηση στην οποία δεν τέθηκε η χρονολογία της, θεωρείται ότι έγινε πριν από τη λήξη της προθεσμίας εμφάνισής της και πριν από τη σύνταξη διαμαρτυρικού της ισοδύναμης βεβαίωσης.

Οπισθογράφηση που περιέχει τις ρήτρες «αξία για κάλυψη», «προς είσπραξη», «κατά πληρεξουσιότητα» η κάθε άλλη ρήτρα που περιέχει απλή εντολή, δίνει το δικαίωμα στον κομιστή ν' ασκήσει όλα τα δικαιώματα που απορρέουν από την επιταγή, αλλά δεν μπορεί να την οπισθογραφήσει παρά μόνο λόγω πληρεξουσιότητας.

Ο πληρωτής, πριν πληρώσει οπισθογραφημένη επιταγή, είναι υποχρεωμένος να εξακριβώσει την κανονικότητα της συνέχειας των οπισθογραφήσεων, όχι όμως και τη γνησιότητα των υπογραφών των οπισθογράφων.

Λευκή οπισθογράφηση («εν λευκών»)

Λευκή οπισθογράφηση είναι όταν σ' αυτήν δεν σημειώνεται το όνομα του προσώπου υπέρ του οποίου γίνεται η οπισθογράφηση, ή σημειώνεται η ρήτρα «σε διαταγή», ή τίθεται μόνο η υπογραφή του οπισθογράφου.

Όταν η οπισθογράφηση είναι «εν λευκώ» ο κομιστής μπορεί:

α. Να συμπληρώσει το λευκό ή με το δικό του όνομα ή με το όνομα άλλου προσώπου.

β. Να οπισθογραφήσει πάλι την επιταγή ή «εν λευκώ», ή υπέρ άλλου προσώπου.

Γ. Να παραδώσει την επιταγή σε τρίτον, χωρίς να συμπληρώσει το λευκό και χωρίς να την οπισθογραφήσει, δηλαδή να την παραδώσει όπως την παρέλαβε.

Ανάκληση Επιταγής

Γενικά

Η ανάκληση της επιταγής ισχύει μόνο αν γίνει μετά την εκπνοή της προθεσμίας εμφάνισής της (Ν.5960/33 άρθρο 32).

Αν δεν γίνει ανάκληση ο πληρωτής μπορεί να πληρώσει και μετά την εκπνοή της προθεσμίας εμφάνισης της επιταγής δεν είναι όμως υποχρεωμένος.

Μετά την πάροδο έξη (6) μηνών, από τη λήξη της προθεσμίας εμφάνισης της επιταγής, το σωστό είναι να ερευνάται η βούληση του εκδότη και μετά να πληρώνεται. Η βούληση του εκδότη πρέπει να εκφράζεται με έγγραφη δήλωσή του.

Ιδιαίτερα για επιταγές Δημοσίου, ισχύουν τα ακόλουθα:

α. Οι επιταγές Δημοσίου, με τις οποίες πληρώνονται συντάξεις και βοηθήματα, θεωρούνται ανακληθείσες, αν δεν εμφανιστούν για πληρωμή μέσα σε προθεσμία τριών (3) μηνών (Ν.Δ 326/1969) (ΕΓΚ. 12/85).

β. Οι επιταγές Δημοσίου, με τις οποίες επιστρέφονται φόροι, τέλη, δασμοί κλπ., θεωρούνται ανακληθείσες, αν δεν εμφανιστούν μέσα σε προθεσμία τριών (3) μηνών (Ν. 277/76).

Κατά συνέπεια οι επιταγές Δημοσίου, που εμφανίζονται μετά τη λήξη

της προθεσμίας εμφάνισής τους, δεν θα γίνονται δεκτές.

Πρόωρη ανάκληση επιταγής

Με το άρθρο 32 του Ν.5960/33 στο οποίο καθορίζεται ότι η ανάκληση της επιταγής ισχύει όταν γίνει μετά την εκπνοή της προθεσμίας εμφάνισής της, ο νομοθέτης αποσκοπεί στην καταχώρωση εκείνου που δέχεται την επιταγή σαν μέσο εξόφλησης, από τυχόν δόλια ενέργεια του εκδότη ή από υπαναχώρησή του σε συμφωνία που συνάφθηκε (αγοραπωλησία κλπ.). Η διάταξη αυτή είναι αναγκαστικού δικαίου και δεν είναι νόμιμη αντίθετη ρητή συμφωνία που τυχόν συνάφθηκε μεταξύ εκδότη και κομιστή.

Στην πράξη όμως και παρά τη σαφήνεια του Νόμου, οι Τράπεζες δέχονται ανάκληση της επιταγής πριν από την εκπνοή της προθεσμίας εμφάνισής της, με το αιτιολογικό ότι, η Τράπεζα δεν έχει το δικαίωμα να χρησιμοποιεί τα διαθέσιμα του εκδότη, για την πληρωμή της επιταγής, αν ο τελευταίος απαγορεύσει στη Τράπεζα τη χρησιμοποίηση των διαθεσίμων. Έτσι η εντολή του εκδότη - δικαιούχου του λογ/σμού προς την τράπεζα να μη πληρώσει, δεσμεύει την Τράπεζα και ισοδυναμεί με έλλειψη διαθεσίμων κεφαλαίων.

Αναλυτικότερα, όταν ο εκδότης επιταγής, πριν εκπνεύσει η οκταήμερη προθεσμία πληρωμής, μας δώσει έγγραφη εντολή για τη μη πληρωμή της ή μας δηλώσει έγγραφα ότι την ανακαλεί, τότε η επιταγή δεν θα πληρώνεται και θα σφραγίζεται ως εξής:

α. Αν υπάρχει στο λογαριασμό υπόλοιπο θα αναγράφεται:

«Η παρούσα επιταγή εμφανισθείσα σήμερα δεν πληρώθηκε, μολονότι ο λογαριασμός είχε επαρκές υπόλοιπο, εξαιτίας της έγγραφης εντολής από του εκδότη περί μιας πληρωμής της».

στην περίπτωση αυτή η επιταγή θα σφραγίζεται και η αναγγελία (έντυπο Λ.09.36) θα στέλνεται απευθείας στην Εισαγγελική Αρχή από το Κατ/μα και όχι μέσω της Ε.Ε.Τ (Αναλυτικότερα το 1/3 του εντύπου Λ.09.36, θα στέλνεται στον εισαγγελέα μαζί με το φωτοαντίγραφο των δύο όψεων της επιταγής ενώ το 2/3 αφού αναγραφεί η λέξη ΑΚΥΡΟ θα στέλνεται στην ΕΕΤ για να παρακολουθείται η αρίθμηση).

Β. Αν δεν υπάρχει στο λογαριασμό υπόλοιπο θα αναγράφεται:

«Η παρούσα επιταγή εμφανισθείσα σήμερα δεν πληρώθηκε επειδή δεν υπήρχε επαρκή υπόλοιπο, αλλά και αν υπήρχε επαρκές υπόλοιπο πάλι δεν θα πληρωνόταν, εξαιτίας έγγραφης εντολής από του εκδότη περί μη πληρωμής της». Στην περίπτωση αυτή η επιταγή θα σφραγίζεται και θα γίνεται αναγγελία μόνο στην Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, σύμφωνα με τις οδηγίες της παρούσας Κωδ/σης (παράγρ. 41.05.04-4).

Γ. Είναι αυτονόητο ότι, ο εκδότης σε κάθε περίπτωση θα υπόκειται στην ποινική δίωξη ο εκδότης ακάλυπτης επιταγής, αφού σύμφωνα με πρόσφατη απόφαση του Αρείου Πάγου η εντολή προς τη Τράπεζα να μη πληρώσει την επιταγή ισοδυναμεί με έλλειψη διαθέσιμων κεφαλαίων.

Απώλεια επιταγής (απώλεια - καταστροφή - αφαίρεση με κλοπή κλπ)

Αν ο νόμιμος δικαιούχος της επιταγής την χάσει, έχει δικαίωμα να ζητήσει την ακύρωση της, από το πρωτοδικείο του τόπου πληρωμής.

Το δικαστήριο, αν πειστεί για την απώλεια της επιταγής, εκδίδει απόφαση, στην οποία αναφέρονται τα στοιχεία της επιταγής. Η απόφαση αυτή δημοσιεύεται στο δελτίο των ανωνύμων εταιρειών με φροντίδα και δαπάνη αυτού που ζήτησε την ακύρωση.

Η προεδρική απόφαση, αφού καταστεί τελεσίδικη, επιτρέπει την πληρωμή του ποσού της επιταγής στον αιτούντα, μετά ένα μήνα από την ημέρα δημοσίευσης της απόφασης.

Η απόφαση του προέδρου πρωτοδικών κοινοποιείται στον πληρωτή (Τράπεζα), στον εκδότη και στους λοιπούς υπόχρεους από την επιταγή.

Στην πράξη και για να αποφεύγεται η πιο πάνω διαδικασία και να προλαμβάνεται η πληρωμή επιταγής που χάθηκε, σε πρόσωπο που δεν νομιμοποιείται για την είσπραξή της, είναι δυνατό να ακολουθηθεί η πιο κάτω διαδικασία και με ευθύνη της αντίστοιχης υπηρεσίας (κατάστημα πληρωμής).

Απώλεια τραπεζικής επιταγής

Το κατάστημα που έχει εκδώσει της επιταγή, μόλις ειδοποιηθεί έγγραφα, για την απώλεια της απευθύνει σχετικό έγγραφο στην αρμόδια διεύθυνση του Κ.Κ./τος (Δ/ση Τραπεζικών εργασιών). Στο ενημερωτικό αυτό έγγραφο αναφέρονται όλα τα στοιχεία της επιταγής

(αριθμός ημερομηνία έκδοσης, ποσό, εκδότης, κομιστής, πληρωτής).

Η κεντρική υπηρεσία ειδοποιεί όλες τις υπηρεσιακές μονάδες (κ/τα και θυρίδες) να μην πληρώσουν την επιταγή που χάθηκε και σύγχρονα απευθύνει έγγραφο στην Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, στο οποίο περιέχονται όλα τα στοιχεία της επιταγής.

Η ένωση Ελληνικών τραπεζών απευθύνει σχετικό έγγραφο στις αρμόδιες κεντρικές υπηρεσίες όλων των τραπεζών που είναι μέλη της.

Οι τράπεζες, μέλη της ένωσης ελληνικών τραπεζών, απευθύνουν έγγραφο σε όλες τις υπηρεσιακές μονάδες τους, για την αποφυγή πληρωμής της απολεσθείσας επιταγής.

Σε περίπτωση εμφάνισης της επιταγής για την οποία δηλώθηκε ότι απωλέσθηκε, είναι επιβεβλημένο να γίνει λεπτομερής έλεγχος των στοιχείων του κομιστή, να ερευνηθεί ο τρόπος με τον οποίο η επιταγή βρέθηκε στα χέρια του και να ειδοποιηθεί αυτός που δήλωσε την απώλειά της.

Αν από την έρευνα αυτή διαπιστωθεί ότι ο κομιστής δεν νομιμοποιείται για την είσπραξη του ποσού της επιταγής πρέπει να ειδοποιηθεί η αστυνομική αρχή για τις δικές της ενέργειες.

Απώλεια ιδιωτικής επιταγής

Το κατάστημα στο οποίο τηρείται ο λογαριασμός του εκδότη της επιταγής μόλις ειδοποιηθεί για την απώλεια της επιταγής σημειώνει, πάνω στην καρτέλα του λογαριασμού του εκδότη, τα στοιχεία της (αριθμός επιταγής, ποσό κλπ) και την ένδειξη «Να μην πληρωθεί γιατί

δηλώθηκε ότι χάθηκε». Σε περίπτωση εμφάνισης της επιταγής, που δηλώθηκε ότι χάθηκε, στο κατάστημα σε βάρος του οποίου εκδόθηκε (κατάστημα στο οποίο τηρείται ο λογαριασμός του εκδότη), αποφεύγεται η πληρωμή της, μέχρι να ερευνηθεί αν ο κομιστής νομιμοποιείται για να εισπράξει το ποσό της. Σε περίπτωση που, από την έρευνα προκύψει ότι ο κομιστής δεν νομιμοποιείται για την είσπραξη του ποσού της επιταγής πρέπει να ειδοποιείται η αστυνομική αρχή για τις δικές της ενέργειες.

Αν η επιταγή, που δηλώθηκε ότι χάθηκε εμφανιστεί για πληρωμή σε άλλο κατάστημα (όχι σε αυτό σε βάρος του οποίου εκδόθηκε) και κατά τη λήψη της πρόβλεψης γνωστοποιηθεί ότι πρόκειται για απωλεσθείσα επιταγή, αποφεύγεται η πληρωμή της και ειδοποιούνται για την εμφανισή της το κατάστημα επί του οποίου εκδόθηκε, ο εκδότης της επιταγής, αυτός ο οποίος δήλωσε την απώλειά της και το Αστυνομικό Τμήμα, αν από την έρευνα, που θα γίνει, αποδειχθεί ότι ο κομιστής δεν νομιμοποιείται για την είσπραξη του ποσού της.

Επειδή η γνωστοποίηση απώλειας επιταγής έχει επακόλουθο την πρόωρη ανάκλησή της, πρέπει να ακολουθούνται και οι οδηγίες που παρέχονται στην 41.02.07

Απώλεια στελέχους ιδιωτικών επιταγών

Σε περίπτωση απώλεια στελέχους (μπλόκ) επιταγών ο πελάτης καταθέτης πρέπει να ειδοποιήσει αμέσως και με έγγραφη δήλωση το κατάστημα, στο οποίο τηρείται ο λογαριασμός (κάλυμμα).

Με την έγγραφη αυτή δήλωση θα κηρύσσει άκυρα όλα τα φύλλα των

επιταγών που χάθηκαν.

Θα υπογράψει δήλωσή ότι παραλαμβάνει το νέο στέλεχος επιταγών για αντικατάσταση αυτού που απωλέστηκε.

Το κατάστημα της ΑΤΕ, μόλις πάρει τη δήλωση απώλειας των επιταγών;

α. Θα κλείνει τον λογαριασμό του πελάτη, αφού υπογράψει αυτός το σχετικό ένταλμα πληρωμής.

β. Θα γράφει πάνω στην καρτέλα, που κλείνει, τη φράση «ο λογαριασμός κλείνεται γιατί χάθηκαν οι επιταγές από αριθμό..... μέχρι και»

γ. Θα ανοίγει νέα καρτέλα (με άλλο αριθμό), την οποία θα πιστώνει με το ποσό που αναλήφθηκε από την προηγούμενη καρτέλα.

δ. Θα παραδίνει στον πελάτη νέο μπλόκ επιταγών

Διευκρινίζεται ότι το κλείσιμο (μηδενισμός) της αρχικής καρτέλας επιβάλλεται για να αποκλειστεί περίπτωση εξόφλησης των απολεσθεισών επιταγών.

4. Πληρωμή απολεσθείσας επιταγής

Για να μην ακολουθείται η διαδικασία πληρωμής της απολεσθείσας επιταγής με δικαστική απόφαση, μπορεί το κατάστημα επί του οποίου εκδόθηκε η επιταγή αυτή, να την πληρώσει, κατά την κρίση και με ευθύνη του διευθυντή του και ύστερα από συνεννόηση με το Νομικό Σύμβουλο του κατ/τος στον δικαιούχο, με βάση τα στοιχεία που έχει στα

χέρια του. Η πληρωμή θα γίνει ή με δήλωση του Υποδείγματος Νο1 του παραρτήματος, εφόσον το ποσό της επιταγής είναι μικρό (κάτω των 500 δρχ) ή με συμβολαιογραφική εξόφληση της επιταγής που θα συντάσσεται σύμφωνα με το Υπόδειγμα Νο2 του παραρτήματος.

Η πιο πάνω πληρωμή απολεσθείσης επιταγής σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να γίνει πριν από την παρέλευση 38 ημερών από την έκδοσή της.

Άρνηση πληρωμής

Ο κομιστής της επιταγής, για να ασκήσει το δικαίωμα της αναγωγής κατά των οπισθόγραφων των τριτεγγυητών και του εκδότη απαιτείται:

Να εμφανιστεί εμπρόθεσμα για πληρωμή

Να συναντήσει άρνηση πληρωμής από τον πληρωτή

Να γίνει η προσήκουσα βεβαίωση της μη πληρωμής.

Η βεβαίωση της μη πληρωμής της επιταγής μπορεί να γίνει με τρεις τρόπους.

Με δημόσιο έγγραφο, δηλαδή με τη σύνταξη διαμαρτυρικού

Με δήλωση του πληρωτή, η οποία σημειώνεται στην επιταγή. Η δήλωση πρέπει να περιέχει την ημέρα εμφανίσεως και την άρνηση πληρωμής. Χρονολογείται και υπογράφεται από τον πληρωτή. Η δήλωση του πληρωτή βεβαιώνει ότι η επιταγή εμφανίστηκε ορισμένη ημέρα και δεν πληρώθηκε.

Με δήλωση του γραφείου συμψηφισμού η οποία χρονολογείται και

που βεβαιώνει ότι η επιταγή παραδόθηκε έγκαιρα και δεν πληρώθηκε.

Το διαμαρτυρικό ή η ισοδύναμη βεβαίωση πρέπει να γίνει πριν από τη λήξη της προθεσμίας προς εμφάνιση. Αν η εμφάνιση έγινε την τελευταία ημέρα της προθεσμίας η βεβαίωση της μη πληρωμής μπορεί να γίνει ακόμη και την επόμενη εργάσιμη ημέρα. Επίσης, αν η τελευταία ημέρα της προθεσμίας προς εμφάνιση είναι νόμιμα εορτάσιμη, η προθεσμία της βεβαίωσης της μη πληρωμής παρατείνεται μέχρι την επομένη εργάσιμη ημέρα.

Στην επιταγή σπάνια συντάσσεται διαμαρτυρικό, γιατί ο κομιστής μπορεί να αποδείξει την άρνηση πληρωμής με τη χωρίς έξοδα δήλωση του πληρωτή.

Αναγωγή

Ο κομιστής της επιταγής, ο οποίος δεν πληρώθηκε από τον πληρωτή, έχει το δικαίωμα να στραφεί κατά των οπισθογράφων, του εκδότη και των τριτεγγυητών. Τη στροφή αυτή ονομάζουμε αναγωγή προς πληρωμή. Ο κομιστής αποκτά το δικαίωμα της αναγωγής αν έγινε εμπρόθεσμη εμφάνιση της επιταγής προς πληρωμή και βεβαίωση της μη πληρωμής.

Στην επιταγή έχουμε μόνο από αναγωγή υπεύθυνους. Στο σημείο αυτό υπάρχει σημαντική διαφορά από εκείνα που ισχύουν στην συναλλαγματική. Σε αυτή (συναλλαγματική) όπως γνωρίζουμε ο αποδέκτης και ο τριτεγγυητής του είναι άμεσοι οφειλέτες, ενώ ο εκδότης οι οπισθογράφοι και οι τριτεγγυητές τους είναι υπεύθυνοι από αναγωγή.

Στην επιταγή, όλοι οι υπογραφείς είναι υπεύθυνοι από αναγωγή, γιατί ο πληρωτής της επιταγής δεν ευθύνεται ποτέ.

Ο κομιστής της επιταγής, που ασκεί το δικαίωμα της αναγωγής έχει δικαίωμα να απαιτήσει από αυτόν που ενάγει:

Το ποσό της επιταγής που δεν πληρώθηκε

Τους τόκους προς 6% από την ημέρα εμφάνισης. Όταν όμως πρόκειται για επιταγή που εκδόθηκε στην Ελλάδα και είναι πληρωτέα στην Ελλάδα οι τόκοι υπολογίζονται με το νόμιμο επιτόκιο που ισχύει στη χώρα μας.

Τα έξοδα της βεβαίωσης της άρνησης της πληρωμής των ειδοποιήσεων.

Γραφείο συμψηφισμού

Σε όλες τις χώρες με ανεπτυγμένο τραπεζικό σύστημα, λειτουργεί το καλούμενο «γραφείο συμψηφισμού (Learning House) το οποίο συμψηφίζει τις χρεापαιτήσεις μεταξύ των τραπεζών από πληρωμές επιταγών και μόνο οι επιπλέον ή ελάχιστες διαφορές κατάχωρούνται στους λογαριασμούς των τραπεζών που τηρούνται στην Κεντρική Τράπεζα. Έτσι διευκολύνονται σημαντικά οι συναλλαγές μεταξύ των τραπεζών, επέρχεται μείωση της κυκλοφορίας του χρήματος, αφού μεγάλος όγκος πληρωμών διευθετείται, χωρίς τη μετακίνηση τραπεζογραμματίων και συνεπώς, επέρχεται μείωση της ταμιακής απασχόλησης των τραπεζοϋπαλλήλων.

Στη χώρα μας, γραφείο συμψηφισμού ιδρύθηκε το 1929 με συμφωνία

μεταξύ επτά ελληνικών τραπεζών με έδρα την Αθήνα και με παράρτημα στον Πειραιά και τη Θεσσαλονίκη.

Κάθε τράπεζα που μετέχει στο γραφείο συμψηφισμού, αποστέλλει σε αυτό, κάθε εργάσιμη ημέρα όσες επιταγές πλήρωσε και έχουν εκδοθεί επί τραπεζών που μετέχουν στο γραφείο συμψηφισμού.

Αυτό, ενεργεί αυθημερόν το συμψηφισμό των επιταγών που παραλαμβάνει και τα χρεωστικά ή πιστωτικά υπόλοιπα που προκύπτουν, τα αναγγέλει στις τράπεζες με ειδικό έντυπο, στο οποίο αναλύεται ο συμψηφισμός και με το οποίο διαβιβάζονται και οι σε βάρος της τράπεζας επιταγές που συμψηφίστηκαν. Το γραφείο συμψηφισμού με ιδιαίτερο έγγραφο, δίνει εντολή στην Τράπεζα Ελλάδος να χρεώσει και πιστώσει του οικείου λογαριασμούς καταθέσεως των τραπεζών.

Αν η πληρώτρια τράπεζα αρνείται την πληρωμή μιας επιταγής, οφείλει μέσα στην επόμενη ημέρα από την αναγγελία σε αυτήν της πληρωμής επιταγής, να την επιστρέψει στο γραφείο συμψηφισμού και να αναφέρει τους λόγους της μη πληρωμής. Το γραφείο συμψηφισμού επιστρέφει την επιταγή αυτή στην κομίστρια Τράπεζα.

Παραγραφή

Ο νόμος ορίζει συντομότητα παραγραφή των αξιώσεων που απορρέουν από την επιταγή.

Ειδικότερα οι αγώνες από αναγωγή του κομιστή και των οπισθογράφων, κατά τον εκδότη και των τριτεγγυητών τους, παραγράφονται ύστερα από έξι μήνες από τη λήξη της προθεσμίας προς

εμφάνισης της επιταγής για πληρωμή.

Αν κάποιος από τους υπεύθυνους από αναγωγή, ικανοποιήσει τον κομιστή της επιταγής, αποκτά και αυτός αξίωση από τους προηγούμενους οπισθογράφους, από τον εκδότη και τους τριτεγγυητές τους. Και η αξίωση αυτή, υπόκειται σε εξάμηνη παραγραφή.

Το εξάμηνο αρχίζει από τότε που πλήρωσε ή που του εγέρθηκε αγωγή στα δικαστήρια.

Ακάλυπτες επιταγές - κυρώσεις

Στην πράξη κατά την εμφάνιση επιταγών για πληρωμή, είναι δυνατό να αντιμετωπισθούν οι ακόλουθες περιπτώσεις σε ότι αφορά την ύπαρξη ή μη καλύμματος.

Περίπτωση ύπαρξης καλύμματος

Στην περίπτωση αυτή η επιταγή εξοφλείται κανονικά, εφόσον συντρέχουν και οι λοιπές προϋποθέσεις (

Νομιμοποίηση κομιστή, τυπικότητα επιταγής, προθεσμίας κλπ).

Περίπτωση ύπαρξης ανεπαρκούς καλύμματος

Η ανεπάρκεια καλύμματος είναι δυνατό να αφορά την εξόφληση μιας μόνο επιταγής ή την εξόφληση πολλών επιταγών που εμφανίζονται ταυτόχρονα για πληρωμή.

Στην περίπτωση ανεπάρκειας του καλύμματος για την πληρωμή μιας μόνο επιταγής το κατάστημα στο οποίο εμφανίζεται έχει το δικαίωμα να ενεργήσει μερική πληρωμή του ποσού της επιταγής και ο κομιστής δεν

μπορεί να αρνηθεί τη μερική αυτή πληρωμή.

Στην περίπτωση ανεπάρκειας του καλύμματος, για την πληρωμή όλων των επιταγών που εμφανίστηκαν ταυτόχρονα, το κατάστημα εμφανισής τους έχει δικαίωμα: α) να πληρώσει αναλογικά όλες τις επιταγές, β) να εξοφλήσει μερικές από τις επιταγές και γ) να αρνηθεί κάθε πληρωμή.

Σε κάθε περίπτωση μερικής εξόλησης επιταγής, το κατάστημα εμφάνισης κρατάει φωτοτυπικό αντίγραφο της επιταγής (των δύο όψεων της), βεβαιώνει την επιταγή για το ακάλυπτο ποσό και την επιστρέφει στον κομιστή, για την διεκδίκηση του ποσού που δεν πληρώθηκε.

Περίπτωση μη ύπαρξης καλύμματος - Σφράγιση ακάλυπτης επιταγής

Αν η επιταγή εμφανιστεί στο κατάστημα που τηρείται ο λογ/σμός του εκδότη, αποκρούεται η πληρωμή της επιταγής και σφραγίζεται, εφόσον αυτό ζητηθεί από τον κομιστή και η εμφάνιση έγινε εμπρόθεσμα.

Η σφράγιση της ακάλυπτης επιταγής γίνεται πάνω σε αυτή (στο πίσω μέρος) με τον πιο κάτω τρόπο:

«Βεβαιώνεται η εμπρόθεσμη εμφάνιση και αποκρούεται η πληρωμή για το λόγο έλλειψης αντιστοίχων διαθεσίμων κεφαλαίων».

Γράφεται ο τόπος και η ημερομηνία βεβαίωσης και υπογράφεται από το κατάστημα.

Αυτός όμως που εκδίδει επιταγή γνωρίζοντας ότι δεν έχει αντίστοιχα διαθέσιμα κεφάλαια κατά το χρόνο της εκδόσεως ή της πληρωμής, διαπράττει ποινικό αδίκημα και τιμωρείται με φυλάκιση και με χρηματική ποινή.

Για την ύπαρξη του αδικήματος απαιτούνται:

- α) Έκδοση επιταγής, η οποία τυπικά πρέπει να είναι έγκυρη
- β) Μη πληρωμής της επιταγής
- γ) Έκδοση επιταγής εν γνώση της ελλείψεως προβλέψεως
- δ) Έλλειψη διαθεσίμων κεφαλαίων κατά το χρόνο της εκδόσεως ή πληρωμής της επιταγής.

Παραδείγματα επιταγών

Για τη λογιστική απεικόνιση της έκδοσης επιταγής, υποθέτουμε ότι το κατάστημα Ζακύνθου εξέδωσε επιταγή σε βάρος του καταστήματος Ρόδου δραχμές 1.000.000 και ότι εισέπραξε για προμήθεια δραχμές 3.000 και τον ανάλογο Ε.Φ.Τ.Ε. 8% επί των εξόδων θα γίνει η εγγραφή στο κατάστημα Ζακύνθου.

38 Χρηματικά διαθέσιμα

380000 ταμείο 10.003.240

 Διοίκηση 1.000.000

(Έκδοση επιταγών επί κατ/των)

Προμήθειες έσοδα 3.000

(κινήσεις κεφαλαίων)

Ελληνικό Δημόσιο 240

Ε.Φ.Τ.Ε.

Να μιλήσουμε λίγο για τη λογιστική αντιμετώπιση των επιταγών που

Τα γραμμάτια, οι επιταγές και οι λογιστική τους αντιμετώπιση

συναντούμε στις επιχειρήσεις. Οι επιταγές αντιμετωπίζονται είτε σαν εισπρακτέες, είτε σαν πληρωτέες. Στην περίπτωση που εισπράτουμε μια επιταγή π.χ. έναντι λογαριασμού η εγγραφή που γίνεται είναι:

38 Χρηματικά διαθέσιμα	10.000	
07 Επιταγές εισπρακτέες		
00 Επιταγές εισπρακτέες	10.000	
30 Πελάτης		10.000
00 Χ. Χριστ.	10.000	
Έναντι λογαριασμού		

Αντίθετα σε περίπτωση πληρωμής με επιταγή, όπου βασική προϋπόθεση είναι να υπάρχει κάποιος λογαριασμός κατάθεσης για να μπορούμε να κόβουμε επιταγές η εγγραφή θα είναι:

50 Προμηθευτές	10.000	
00 Προμηθευτές εσωτερικού		
00 Π. Παύλου	10.000	
38 Χρηματικά διαθέσιμα		10.000
03 Καταθέσεις όψεως σε ΕΤΕ	10.000	
Έναντι λογαριασμού		

Παράδειγμα μεταχρονολογημένης επιταγής

Στις 3/1/94 αγοράστηκαν από την ΕΜΠΟΡΟΤΕΧΝΙΚΗ Εμπορεύματα αξίας 150.000 δρχ. πλέον ΦΠΑ 18% με το υπαριθμόν 4 τιμολόγιο. Για

δικανονισμό εξέδωσε την υπαριθμόν 225471 επιταγή της Τράπεζας εργασίας λήξεως 8/2/1995.

3/1/94

50 Προμηθευτές		177.000
00 Προμηθευτές εσωτερικού	177.000	
00 ΕΜΠΟΡΟΤΕΧΝΙΚΗ ΑΕ	177.000	
38 Χρηματικά διαδέσιμα		177.000
03 Καταθέσεις όψεως	177.000	
00 Τράπεζα εργασίας	177.000	

Μετατροπή επιταγής Νο 225471 σε όψεως

Ομοιότητες και διαφορές συναλλαγματικής, γραμματίου σε διαταγή και επιταγή

α) Ομοιότητες

Η συναλλαγματική (και το γραμμάτιο σε διαταγή) μοιάζει με την επιταγή, γιατί:

Και οι δύο είναι πιστωτικοί τίτλοι

Και οι δύο είναι τίτλοι από το νόμο οπισθογραφήσιμοι

Και οι δύο είναι τίτλοι πανηγυρικοί και τυπικοί

β) Διαφορές

Η συναλλαγματική (και τα γραμμάτια σε διαταγή) διαφέρει από την

επιταγή στα εξής:

Η συναλλαγματική είναι κυρίως μέσο πίεσεως, ενώ η επιταγή είναι μέσω άμεσης πληρωμής

Η συναλλαγματική λήγει κατά τέσσερις τρόπους ενώ η επιταγή είναι πάντοτε πληρωτέα εν όγει

Η συναλλαγματική εκδίδεται ονομαστική και σε διαταγή ενώ η επιταγή εκδίδεται και στον κομιστή.

Στη συναλλαγματική, πληρωτής μπορεί να είναι οποιοσδήποτε πρόσωπο, ενώ στην επιταγή πληρωτής είναι η τράπεζα

Η συναλλαγματική, είναι δεκτική αποδοχής ενώ η αποδοχή είναι άγνωστη στην επιταγή.

Στη συναλλαγματική υπάρχουν και άμεσοι υπεύθυνοι και από αναγωγή, ενώ στην επιταγή μόνο από αναγωγή.

Στην επιταγή, η μη ύπαρξη προβλέψεως στην πληρωμή συνεπάγεται ποινικές κυρώσεις, όχι όμως στην συναλλαγματική.

Στην επιταγή μπορεί το διαμαρτυρικό να αναπληρωθεί με βεβαίωση του πληρωτή, όχι όμως στην συναλλαγματική.

Η συναλλαγματική χαρτοσημαίνεται, όχι όμως η επιταγή. Ήδη όμως με το άρθρο 11 του ν. 1957/1991 οσάκις προσκομίζονται στις Τράπεζες επιταγές για είσπραξη, ενεχυρίαση ή φύλαξη, καταγράφονται υποχρεωτικά σε πινάκια στα οποία επιβάλλεται τέλος χαρτοσήμου 2,5% που υπολογίζεται στη συνολική αξία των καταχωριζομένων εις αυτά

επιταγών (ορ. Στο τέλος σχετική εγκύκλιο του Υπ. Οικονομικών.

Σε αντίθεση με τη συναλλαγματική, η επιταγή δεν είναι δεκτική αποδοχής. Αν τυχόν σημειωθεί αποδοχή, η ρήτρα θεωρείται ως μη γεγραμμένη.

Στη συναλλαγματική χωρεί τριτεγγυητή υπέρ οιοσδήποτε εν αυτή προσώπου. Στην επιταγή ουδέποτε υπέρ του πληρωτού.

Η αξίωση του κομιστού στην επιταγή παραγράφεται μετά έξη (6) μήνες ενώ στη συναλλαγματική κατά μεν του αποδέκτου και των τριτεγγυητών του μετά τρία (3) έτη κατά δε του εκδότη και των τριτεγγυητών του μετά ένα (1) έτος.,

Στην επιταγή ουδεμία ημέρα χάριτος επιτρέπεται ενώ στην συναλλαγματική ισχύει το διήμερο (δύο εργάσιμες ημέρες) μετά την ημερομηνία λήξεως.

ΑΡΙΘ. 3036495-0

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΠΑΡΑΤΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥΤΗ ΣΕ ΟΙΟΤΗΤΑ ΔΑΡΑΧΜΩΝ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ ΤΕΛΙΚΟΥ ΑΥΤΟΦΩΝ

5/10 1995 ΔΡΑΧ. 50.000 #

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

ΖΑΡΦΤΙΝΕΡΙΩΝ (291) ON LINE

Της Νεοφύς Στρατούδου

Πρωτόκολλο Χειρίσεως Σφαγής

011 - - 291 4002966 (ΥΠΟΓΡΑΦΗ)

ME ΠΡΟΣΧΗ ΤΟΥ ΛΟΓ. ΣΦΟΥ ΜΟΝ 011

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ ΜΗ ΤΡΑΒΕΤΕ Η ΣΦΡΑΓΙΖΕΤΕ ΣΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΖΩΝΗ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Παυλάκου - Ευθυμιάτιου Αντωνία «Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου»
Κομοτηνή 1991

Ελληνικό Γενικό Λογιστική Σχέδιο Υπουργεία Συντονισμού -
Οικονομικών - Εμπορίου

Σακέλλη Εμμ. «Γενικό Λογιστικό Σχέδιο»

Γρηγοράκου «Γενική Λογιστική»

Τσιμάρα Ι. «Γενικές Αρχές Λογιστικής»

Λογιστική Εγκυκλοπαίδεια

Σακέλλη Εμμ. «Λογιστική και Ελεγκτική Εμπορικών Τραπεζών»

